

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Sugestie de citare a arhivei:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: secolul al XIX-lea*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

This novel was digitized for the project **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration (AFCN).

Citation suggestion:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: The 19th Century*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

MUZEUL ASTRA
COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ULBS
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

33896

BOSTAN

HAIDUC DE PESTE MILCOV.

11699
1914

BUCUREȘTI. — TIPOGRAFIA „PROVIDENȚA", STR. SF. VINERI, 20.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

BOSTAN

HAIDUC DE PESTE MILCOV

DE

PANAIT P. MACRI

— ILUSTRAT CU PATRU GRAVURI —

BIBLIOTECA „AGTREI"
Secția Cărți
Nr. 33896

BUCUREȘTI
Tipografia „Providența"
96, STRADA SF. VINERI, 26

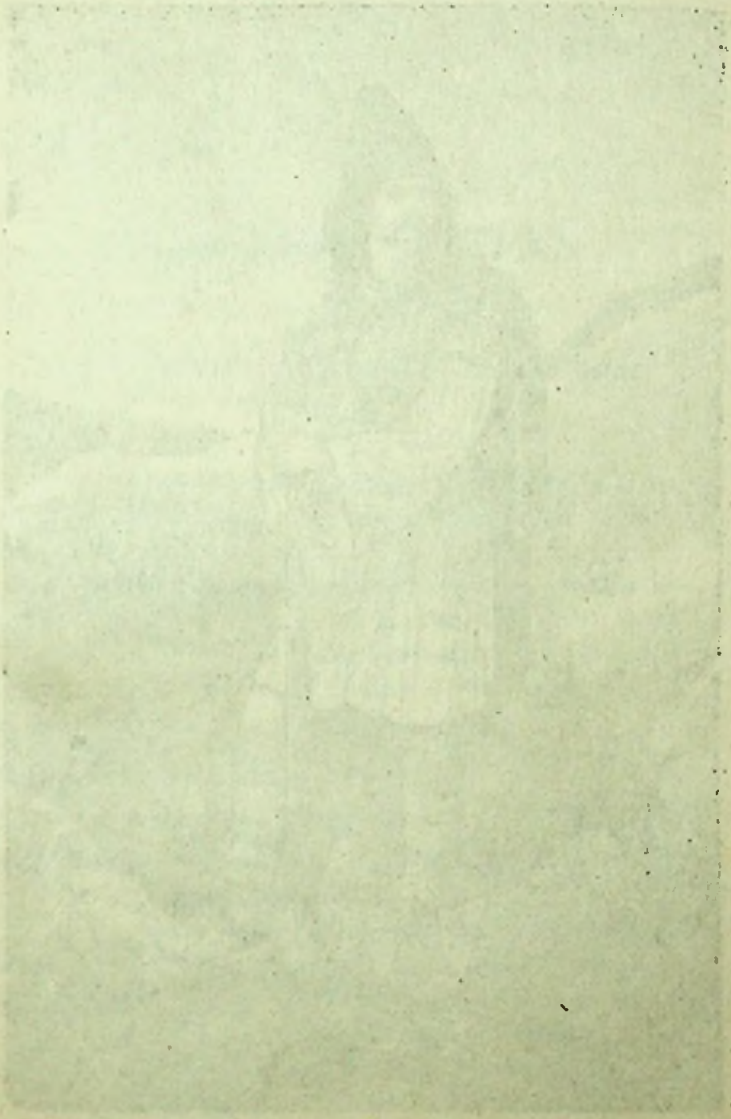
Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

1998
SEP 2017

Nu toți oamenii sunt muritori:
Unii mor trăind, alții trăesc murind.

Autorul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Bostan în costum de munte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

HAIDUCUL BOSTAN

SATUL REDIUL. — FANARIOTUL ANDONIS.

Era anul 1834.

Satul Rediul, situat în județul Covurlui și la o depărtare de un ceas de orășelul Pechia, pe vremea aceea era aproape pustiu.

Nici un român cu inima românească nu venia să stea în acest loc. Chiar și în ziua de astăzi el nu numără decât la vre-o cincisprezece case țărănești și locuitorii din satele vecine îi dau încă vechiul nume de: „Cuibul hoților".

— Unde te duci, bade Vasile cu carul așa încărcat?

— Uite, cumetre Grigore, merg până la Galați să vând ăst păpușoiu, căci am auzit că acuma s'or fi mai ridicat prețurile.

— Bine faci, bade Vasile, dar bagă de seamă să nu care cumva să treci prin satul „Cuibul hoților", că pe legea sfintei cruci, nu te mai întorci înapoi.

— Ba am să trec tocmai prin ei, cumetre, căci îmi este calea mai aproape și nu voiu să merg o lună pe drum.

— D'apoi bine, ție nu ți-e frică de hoți.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Hei, cumetre Grigore, mi-e frică, cum să nu-mi fie frică; dar tu nu ştii că acum n'a mai rămas nici picior de hoţ prin satul Rediul, căci zmeul de *Bostan* ştiu a-i omorî pe toţi, curăţând pământul de neghina streină?

— Bostan! D-zeu să-i ierte păcatele şi să-i fie ţărîna uşoară, că voinic om a mai fost!

— Voinic da, căci aşa e tot românul cu dor şi milă de ţara lui!

— Din acest dialog, cititorul poate înţelege mai bine frica ce au încă ţăranii de satul Rediul. Mulţi din ei speriaţi de povestirile bătrânilor, nu le vine nici acum a trece pe lângă ei.

Adevărul e însă, că Rediul în ziua de astăzi nu mai este de loc cuibul hoţilor de altă dată.

El este un sat adevărat românesc şi cu încetul va pieri şi groaza pe care nelegiuitul străin şi ciocoiul ştiu să sădiască întrînsul. Numai amintirea şi numele lui Bostan vor rătăci veciuic pe buzele românilor din această parte!...

La anul 1834 însă, Rediul era cu totul altfel. El nu se compunea decât din casa arendaşului zidită pe vârful unui deal, la a cărui poale un râuleţ mic se perdea pe sub verdea iarbă prin dese cotituri şi din câteva bordee împrăştiate ici-colea pe coasta acelui deal.

Arendaşul se numia *Andonis*, el era un fanariot cu faţa urită şi cu o inimă şi mai urită.

Dispunând de o însemnată avere adunată încă de tatăl său, avere pe care o răpi din munca şi sudoarea ţăranului, nelegiuitul fanariot nu mai găsi nici o pedică pentru săvârşirea celor mai îngrozitoare crime.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

O! dacă stâncile înegrite de vechimea timpului ar putea vorbi, ar spune mai bine lumei la câte odioase fapte n'au fost ele martore!!

Nu era călător care să treacă pe lângă acest sat fără a fi oprit de oamenii fanariotului, cari imediat îl transportau la casa stăpânului lor, unde sărmanul român era despoiat și omorît!

Nu era fată frumoasă prin satele de prin prejur, fără a fi răpită și violată de nelegiuitul Andonis!

Andonis era un om scurt și gros. El avea fața neagră și sbârcită ca a unui bătrân de 80 ani, de și nu număra mai mult decât 35 până la 40. Buzele roșii mari și resfrânte, capul mare și fără nici un fir de păr, ochii negri și eșiți afară, brațe scurte dar viguroase, în sfârșit era urîciunea în persoană.

Când împlini 26 de ani părinții lui muriră de o boală contagioasă, lăsând după dânșii pe acest scelerat, Andonis și pe un frate al său mai mic Vosco. Acesta din urmă era ceva mai blând și avea un suflet mai bun, însă această bunătate o plăti nefericitul cu prețul vieței sale.

Trei luni trecură dela moartea părinților și Andonis se însură. El luă pe o văduvă din Galați, o femee care perduse pe bărbatul ei de doui ani. Elena, astfel se numia ea, era săracă cu totul. Se pare că e un blestem pe lume ca tocmai ființele cele mai pure, cele mai bune să sufere mai mult! Elena iubea pe bărbatul ei cu iubirea ce o soție datorește soțului său. Neavând părinți, neavând pe nimeni în lume, toată bucuria, toată fericirea Elenei era în acest bărbat. Dar vai! abia trecu luna de miere și cu dânsa trecu din viața aceasta și bărbatul ei. Rămasă singură, ea se aprofundă în durere, se îm-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

brăcă în negru şi hotărîndu-se ca în toată viaţa ei să nu se mai mărite, să retrase într'una din afundatele strade ale Galaţului, de unde nu eşi în timp de doi ani. In intervalul acesta, ea 'şi vându una câte una tot ce avea prin casă, pentru a'şi procura hrana, căci bărbatul ei nu putu să'l lasa mai mult decât dorul care o consuma!

Ei bine, ce trebuia să devie acum sărmana femee? Nu mai avea pâine, nu avea casă şi pe un ger cumplit se văzu nevoită a muri pe drumuri!

Să vândă? Ce era să mai vândă, căci vânduse tot!... Să ceară de lucru? Această încercare o făcuse încă de mult, însă întotdeauna se pomenia cu propuneri ruşinoase din partea acelor pe cari îi ruga să o ajute!...

Intr'o astfel de poziţiune critică se afla nenorocita femee, când iată că într'o zi întâlneşte în calea'i pe fanariotul Andonis. Acesta o vede, o iubeşte şi aflând că e văduvă şi săracă, o cere în căsătorie. Elena îi luă, căci contrariu trebue să devie o prostituată, sau să se sinucidă!

—O! cerul este care mi-l scoase, îşi zise ea după ce fanariotul îi făcu propunerea de a-l urma în calea vieţei.

— Sufletul bărbatului meu, care veghiază vecinic asupra mea, va crede văzând că iau această poziţiură a pământului, că eu nu l'am uitat şi că dacă acum mă dau în braţele unui om de care şi satana ar fugi, nu o fac decât de nevoie.

Ea însă se înşelă amar, căci nu era de loc cerul, ci infernul care îi scoase înainte pe blestematul Andonis!!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Tortura. — Temniţa. — Fratricidérea.

Cinci ani trecură de când sărmana Elena îşi ducea viaţa cu nelegiuitul Andonis. In tot timpul ăsta ea a fost martoră celor mai teribile crime. In zadar se ruga de bărbatul ei să fie mai bun cu oamenii, să înceteze omorurile, să isgonească acea bandă de lupi, pe cari îi plătea pentru a se aţine pe la drumuri, spre a jefui pe călătorul ce-ar trece p'acolo.

Nu! Nici rugăciunile, nici lacrimile nu găsiră loc în neagra inimă a fanariotului!

El îşi exersa încontinuu criminala-i misiune de călău simţind o plăcere, o mulţumire la descoperirea fiecărei noi torture!

— Bărbate, stăpâne, zise într'o seară Elena lui Andonis, când o să încetezi de a mai vărsa sânge? Vai! o să mă omori scumpul meu Andonis cu faptele tale celo crunte! Oh! în tine oare nu mai există inimă de om, milă de creştin?!

— N'ai frică Eleno, răspunse fanariotul cu un ton scurt, pe tine nu te voiu omorî, căci te iubesc. Ş'apoi nu eşti tu fericită de când stai tu cu mine! Răspunde!

— O da, iubitul meu, sunt fericită, articulă Elena tremurând de frică, dar ori cum, mă întristează atâtea omoruri comise pe fiecare zi.

— Te întristează? ţiopârlă ce eşti, dar calicia din timpul văduviei tale nu te întrista! Aud! poate erai mai fericită cu nătărăul tău de bărbat, care muri fără să-ţi lase măcar o rochie!

— Mişeluie!! strigă la aceste cuvinte Elena, turbată de mânie. Inchide neagra-ţi gură! Satană, nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

blestema ființa al cărui nume nu ești demn a-l pronunța! Et, bărbatul meu cel dintâiu era un înger, Andonis, pe când tu, o... tu ești un demon spurcat!!

Și sărmana femee lovită în cea mai scumpă amintire începu să plângă.

La aceste cuvinte, ochii fanariotului se înroșiră ca focul, fruntea i se încreți și ca un tigru se aruncă asupra Elenei.

— Așa dar, tu ai încă gură ca să vorbești? Ei bine îți voi sfărâma capul ca unui șarpe! Și apucând-o de păr o trânti la pământ.

Lumânarea după masă aruncă o lumină tristă în interiorul odăei, iar noaptea venise deja și un întuneric mare coprinse fața pământului.

Elena zăcea la pământ, ea gemea adânc și gemetele-i se amestecau cu vântul care sufla afară.

— Grație, grație, pronunța ea din când în când cu o voce stinsă. Ertare, fie-ți milă, nu mă omorî!

— Îți voiu sdrobi capul ca unui șarpe, răcnia înfuriat fanariotul. Ertare de la mine nu mai poți avea! Haide, gătește-te de moarte! și zicând aceste cuvinte trase un cuțit dela brâu. Cu mâna stângă el apucă pe femeea lui de părul care i se despletise, îl isbi capul de pământ, iar cu mâna dreaptă ridică cuțitul, spre a-l băga în inimă.

— Acum du-te la dracu după întâiul tău bărbat, mai zise fanariotul cu dinții încleștați și voi să împlânte ferul rece în plăpândul ei pept. De-odată însă geamul se sparse, lumânarea se răsturnă după masă și o piatră lovind pe Andonis în cap îl împlu de sânge. Durerea grozavă făcu să tremure mâna călăului, el lovi cu o turbare și mai mare; dar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

din fericire nimeri în brațul stâng al Elenei și cuțitul se opri cu vârful în os.

Atunci isvorî din mâna Elenei un torent de sânge care se amesteca în valuri spumate cu acela care țîșnia din capul lui Andonis.

— Călăule, m'ai omorît, strigă Elena dominată de durere și leșină.

La acest strigăt, ușa se deschise și un copilaș de patru ani intră înăuntru.

— Cine a omorît pe mama? întrebă el și începu să plângă.

Acesta era copilul lui Andonis pe care îl făcu la un an după însurarea sa.

— Ah! cine a omorît pe mama, striga el mereu și căutând-o prin întuneric se împedică de corpu-i și căzu peste dânsa!

Vijelia de afară se potoli, nuorii cari cu un ceas mai înainte acoperiră cerul se împrăștiară și luna ivindu-se pe seninul orizont, privi prin fereastră acest teribil spectacol.

Ea văzu o femeie mai mult moartă, cu părul despletit scăldându-se într'un lac de sânge; lânga dânsa zări un copil semănând unui înger, care plângea pe corpul măsii; iar mai departe pe un om mai crud ca tigrul și care ținea încă în mână cuțitul plin de sânge.

— Mii de draci, bombăni Adonis printre dinți și se apropiă de fereastră spre a-și răcori fruntea și a se lega la cap cu o batistă.

De-odată însă, el vede pe un om care fugea ca fulgerul într'o direcție opusă și cu capul gol.

— Așa dar ești tu Vosco, ocumpul meu frate, care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

m'ai rănit. Ei bine, eu voiu fi mai darnic și te voiu omorî.

Și cu o voce infernală zicând aceste cuvinte, scelteratul Andonis își legă capul și rezemându-se cu amândouă mâinele de fereastă privi timp lung în spre direcțiunea în care fratele său fugise!

* * *

Două luni trecură de la această îngrozitoare scenă. Elena din fericire deși era destul de rău rănită, nu era însă în pericol de a muri. Cât pentru Andonis el nu avu nimic. Rana dela cap se închise și în trei zile era tot atât de sănătos ca și mai 'nainte.

In timpul ăsta fanariotul stetea pe un scaun în balconul din partea dreaptă a casei, cu ciubucul în gură, lăsând să-i iasă, pe nas un fum negru, care se perdea în mii de rotogoale.

Ceasornicul din casă bătuse de 11 ori, era prin urmare târziu și cu toate astea Andonis aprofundat în gânduri calcula niște planuri infernale.

El se gândea la metodul prin care ar putea să omoare pe fratele său!

Ah! Vosco, până când nu-ți voi bea sângele nu mă voiu lăsa! Tu m'ai rănit la cap eu te voiu răni la inimă!

Și după aceste zise se cufundă din nou în gânduri. I se părea că vede pe fratele său în sânge, lungit la pământ, cu pieptul despicat și gândind numai, inima îi începu să râză; iar buzele să zâmbească cu un surâs drăcesc.

Deodată însă se deșteptă ca dintr'un vis. El audo mai multe voci și sculându-se repede se dă jos.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ce mi te sucești ca să scapi?

— Fă înainte că te turtim sub picioare, cap de bou ce ești, și iată că 13 fanarioți scofâlciți la față, toți lingăi d'ai lui Antonis se arată în curte având în mijlocul lor un biet român mai mult mort de bătăi.

— De unde-i aduceți măi palicari pe acest gugu-man, întrebă Andonis pe oamenii săi.

— Din drumul cel mare, răspunse unul din ei.

— Are bani, răspunse altul.

— Și se împotrivia mișelul, continuă un al treilea.

— Așa, ei bine duceți-l în beciu, ordonă Andonis.

— Vino încoace, zevzecule, zise *Chirilis*, un fanariot înalt și subțire, apucând pe român de păr și târându-l după dânsul.

— Pentru Dumnezeu unde mă duceți, întrebă românul.

— Nici un cuvânt, porunci Chirilis pe când toți ceilalți fanarioți împreună și cu marele Andonis se țineau după nenorocitul român ca lupii gata a înhăța prada.

Ajungând în mijlocul curții, Andonis ridică un oblon de fer. Deodată un miros infernal, un miros eșind ca din fundul iadului umplând dulcele aer al nopții făcu pe român să se tragă cu doi pași înapoi.

— Intră înăuntru, strigă fanarioții într'o voce și împingându-l îl băgară într'un beciu, sau mai bine-zis într'un mormânt.

Credem de prisos, iubite cititor, să-ți descrie cu deamănuntul cum era această subterană miserabilă.

Destul că ori cu câtă băgare de seamă ai fi mers trebuia numai decât să calci sau pe cadavrele putrezânde ale nenumăratelor victime, sau pe oasele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mucezite, în interiorul cărora vermii își făcuse cuibul lor. Cea ce te cutremura însă mai mult era putoarea, o putoare nedescrisă, provenită din putrezimea cărnurilor umane!

Floros aspect! o candelă mică lumina marea cavitate și la slabele-i raze nu vedeai alt nimic fără schelete deșirate, capete sdrobite de călcături și a căror guri păreau încă că rânjesc, membre deslipite de trunchiul lor și frânte în mai multe bucăți; iar în mijlocul cavității un pat mare de lemn. Iată pe scurt tot mobilierul temniței.

— Haide scoate mai iute toți banii ce ai și te închină, dacă ești creștin, zise în fine Andonis Românului.

— Vai, sărăcuțul de mine, dar nu v'am greșit nimic, pentru D-zeu, nu mă omorâți.

— Destul, înțelege, nu te boci, căci n'avem timp de stat, ci scoate mai curând banii ce ai la tine, îl opri Chirilis.

— Iacă, zise românul scoțând din sân o pungă veche, tot ce am este în această pungă.

Andonis îi smuci punga din mână.

— Acum spune-ne ce avere ai pe acasă, întrebă unul din fanarioți, căci altminteri te omorâm.

— Nu mai am nimic afară de nevasta și doi copii, cari mă așteaptă să le duc pâine, răspunse românul.

— Ce-l mai întrebați, zise Chirilis, trebue să-l punem la casnă, căci alminteri nu va spune adevărul.

— Să înroșim ferul plugului și să îl punem pe piept, zise un altul.

— Ba să-l jupuim, strigă un altul, căci nu vedeai mișelul cum se împotrivia?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Lăsați-l palicari la dracu, întrerupse Andonis, este târziu și trebuie să ne mai odihnim puțintel. Retezați-i capul și să ieșim afară.

Nu apucă să termine Andonis vorba bine și fanarioții întinseră pe român pe patul de lemn și pe când ceilalți îl țineau de mâini și de picioare, Chirilis îi retează capul!!

Crima era comisă în întuneric și nu o știa decât cerul!!!

* * *

Sunt opt ore de dimineață, oamenii fanariotului dormiau încă, singuri Andonis și Chirilis nu putură dormi de loc.

Unul se gândia la modul prin care ar putea omorî pe fratele său; iar celalt să frământa cu mintea, cum de nu a făcut vre-o smecherie, ca să răpiască punga românului fără a-l simți tovarășii lui.

— In sfârșit trebue să-l omor, zise Andonis sculându-se din pat și îmbrăcându-se iute.

Zece minute încă și el era gata. Voi să iasă afară, când zgomotul unui suspin dureros îl opri în loc.

Era Elena care se făcea că doarme, era martira care știa de crima comisă în timpul nopței și care acum prevedea moartea cumnatului ei!

— De ce suspini Eleno, întrebă Andonis.

Insă ea tăcu prefăcându-se că doarme.

Visează mititica, zise el văzând-o că nu-l trează. Bine am făcut că n'am omorât-o căci de, dracu mă puse o iubesc. Dar tu Vosco, o câne, de ce trebuia să mă oprești? Cine te puse să te amesteci în trebile mele și mai cu seamă de familie?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

A, nerodul, înțeleg acum, tu poate o iubești și ți-era milă să o omor. Ei bine vei muri tu!

Și zicând aceste cuvinte deschise ușa cu furia omului leu și trecu în odaia de alături.

Aci dormia fratele său.

— El doarme încă, zise Andonis încet și se apropie în vârful degetelor de patul lui. Îl privi câteva minute, apoi voi să-l descopere, spre a-i băga cuțitul în piept.

Deo dată însă o voce femeiască se auzi strigând:

„Vosco! scoală, călăul e la capul tău!"

Dar Elena care privia din crăpătura ușei toate mișcările soțului său. Era Elena pe care Vosco o scăpase de moarte, în această seară când răni cu piatră pe Andonis la cap și care acum la rândul ei venea să-l scape.

La acel strigăt disperat, Vosco se trezi și văzu deasupra sa pe fratele său în a cărui mână sticlea cuțitul tăios.

— Ce ai să faci mizerabile, zise acesta voind să se scoale, însă mâna lui Andonis îl opri pe loc.

— Călăule, vrei să mă omori?

— Nu, voiu numai să-ți rănesc inima precum tu mi-ai rănit capul!

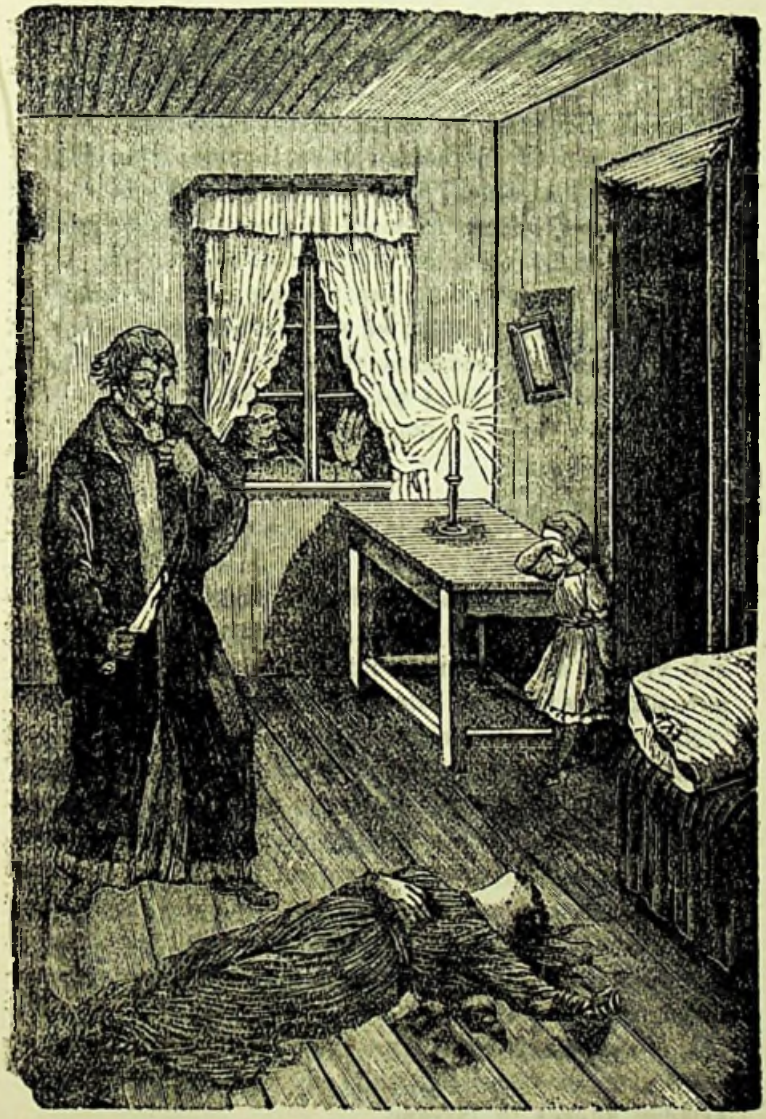
Vosco vedea moartea cu ochii, el știa cruzimea fratelui său și de aceea nici nu se încerca să-l roage, ca să-l erte.

— Omoară-mă dar, zice el cu o voce fermă.

— Moartea e gata, mărturisește însă mai întâi, dacă tu iubești pe Elena, întrebă tiranul Andonis atingându-i cuțitul pe piept.

Vosco simți ferul cel rece și făcu o sforțare supranaturală, ca să scape, însă unealta omorâtoare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cine a omorit pe mama? întrebă copilaşul şi începu să plângă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

intră până în plăsele în pept străpungându-i inima!

Sângele țîșnea din toate părțile și stropi fața tiranului fratucid!!

Corpul începu să se sbată, el căzu jos dupe pat, ochii din cap se deschideau și se închideau privind pe fratele călău!

La această vedere Andonis se sperie, i se pare că casa e plină cu draci și că toți se rânjesc la dânsul! El îi vede, dracii se apropie mereu de dânsu, Andonis ese afară ca să scape de ei, însă afară auzi o voce ca aceea care striga pe Cain:

„Andonis, ce ai făcut pe fratele tău?!"

— Eleno! Eleno! strigă atunci fratucidul, însă Elena dispăruse.

Marioara.

Pe o câmpie verde și întinsă străbătută de sute de râurele, coarde de argint, cari plâng fugind pe sub verdea earbă în mijlocul unei alee de salcâmi mirositori se află un mic bordeiaș.

Nici sat, nici casă nu se zărește în jurul lui. Ar trebui să te urci pe vârful vre-unui din salcâmi, ca să vezi la o depărtare destul de mare satul Rodiul, singurul care se poate zări.

În acest bordeiaș, aruncat în mijlocul pitorești naturi locuesc două femei.

Una e bătrână ca earna, părul îi este alb ca bumbacul pe când cealaltă e tânără ca primăvara și cu părul negru ca ebenul.

Marioara, astfel se numea fata, abia călcase în al 18-a an al vieței și ochii ei mari castanii se scăldau adesea în lacrămi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— De ce plângi Marioară întrebă într'o zi bătrâna mumă pe fiica ei.

— Ah plâng mamă ori de câte ori mă gândesc la Bostan.

— Şi de ce Marioară, când tu ştii că Bostan te iubeşte?

— Da, mă iubeşte, dacă mă iubea ar fi venit să mă vadă: dar el nici nu se gândeşte la mine mamă!

— De unde ştii, copilă ce eşti, că Bostan nu te iubeşte?

— Ştiu, căci nu vezi că nici eri seară nici în astă seară nu a venit pe la noi.

— O, dacă n'a venit poate că-'i încurcat cu vr'o treabă, dar îndată ce-o avea vreme fii sigură Marioara mea c'o veni.

— Da, mata nu vrei să crezi, mamă! că Bostan ne-a uitat! Oh, el e tânăr mămuşoară, e frumos la faţă şi e înţelept peste măsură! Nu ţi-aduci aminte cum ne mai vorbea în Sâmbăta Paştilor de patimile lui Hristos, de jidanii cari îl răstigniră, de fecioara Maria?! Chiar luna trecută n'auzişi ce frumos povestea timpurile cele grele ale Românilor? O, mamă, el e vestit în *Iveşti* *), pe orice fată ai întreba de Bostan ea îţi va răspunde că îl ştie. Ei bine, se poate mamă, ca el să fi iubit pe o alta mai frumoasă decât mine..... cu avere mamă, bogată!

La aceste din urmă cuvinte ea se opri aprofundându-se în nişte gânduri triste, pe când două lacrimi calde se lăsară din ochii ei în lungul obrazului.

— Marioară, nu fii proastă, Bostan te iubeşte şi nu va lua pe alta, îi zise măsa.

---

*) Un mic oraş din judeţul Covurlui.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Dar n'ai văzut alaltăseară cât era de supărat? Chiar şi Anton bägă de seamă că nu-i în chefui lui.

Anton era un cioban tânăr, cdre venea câteodată de vizita pe Marioara.

Ei, dar fie chiar aşa, ce trebue atunci să faci, întrebă bătrâna.

— Nimic mai mult decât să mă omor!

— O, copila mea, taci din gură, nu zice vorba asta!

— Vai, mamă, îl iubesc de cinci ani şi acum numai moartea m'ar putea despărţi de dânsul!

N'apucă însă să termine vorba bine şi uşa bordeiului deschizându-se, Bostan intră înăuntru!

El avea faţa albă, părul aproape blond, ochii căprii şi mustaţa bine răsucită. Era de o statură mijlocie şi cu o privire pătrunzătoare. Pe buzele lui puţin groase citiai bunătatea, iar pe fruntea-i mare ca de cinci degete vedeai rătăcind un nor de gânduri.

— Bună seara la D-voastre, zise Bostan intrând înăuntru.

— Bună seara voinice, îi respunse bătrâna, pe când Marioara 'l privea fix în ochi. Sărmana copilă, părea că voeşte să citească în faţa lui Bostan supărarea lui!

— Dar tu, draga mea, ce faci? tot veselă şi frumoasă, nu-i aşa? întrebă Bostan.

— Da, bădică, respunse ea. Eu voiu fi totd'auna veselă, pe cât timp te voi vedea că eşti şi tu vesel.

— Haide, haide, lasă vorbele astea, zise el aşezându-se pe o laviţă lângă dânsa.

Ca la jumătate ceas stătură cu toţii împreună, Bostan le spuse multe şi de toate, când deodată Marioara care până aci se vedea tristă, se sculă iute şi trecu în odăiţa cealaltă, căci bordeiul era despărţit în două.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ce să aibă oare Marioara mamă, de e tristă, întrebă Bostan pe bătrâna.

— De, nu ştiu singură ce să-ţi spun, 'l răspunse ea, însă adesea o văd că plânge.

Atunci Bostan intră după dânsa şi pe când Marioara şedea cu capul între mâni şi plângea lângă o mică masă de lemn, el se apropie de ea şi o strânse în braţe sărutându-o de vr'o zece ori.

— De ce mai mă săruţi, când ştii că nu mă iubeşti?

— O Marioară, nu ţi-e greu a vorbi astfel? dar cine te-ar putea iubi mai mult ca mine?

— Da... mă iubeşti...

— Te iubesc Marioară, încrede-te în vorbele mele cum te-ai încrede în Maica Precista! Bostan nu înşală. Bostan nu minte! Tu ai fost singura femee pe care o va iubi şi a iubit în viaţa lui!

— La aceste cuvinte, Marioara 'şi ridică capul şi rezămându-şi braţul de umărul lui, îi zise:

— Fi-va oare bădiţă adevărate cuvintele tale:

— O, Marioară, nu fii proastă, lasă-mă să te sărut şi crede că tu eşti viaţa mea, că fără tine eu n'aşi putea trăi un singur minut! Haide, dar, apropie-te, fii mai bună!

— Ei bine, însă o singură dată, îi zise frumoasa copilă dându'i rumena ei gură, spre a i-o săruta.

— Fie şi atâta, zise Bostan şi apucându'i capul între mâni în timp de zece minute nu'şi mai deslipi de loc buzele lui de acele ale iubitei sale!

— O, Marioară, sufletul meu, zise el încetând de a o mai săruta.

— Vai bădiţă, ce înţelegi, dacă mă săruţi atâta, pronunţă Marioara cu o voce jumătate tristă. Ah,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mai bine m'ai iubi bădică mai puțin și întotd'auna dar așa : câte o dată te arăți a mă iubi prea mult, iar altă dată deloc.

— Și când nu te-am iubit Marioară ?

— Uite, chiar alaltă seară, atât erai de supărat pe mine încât și Anton s'a mirat întrebându-mă ce ai.

— Alaltă seară ! Anton ! scrâșni Bostan din dinți. Oprește-te nenorocito de a mai vorbi, că pe Dumnezeul cărui mă închin îți fărâm capul în zece.

Și tot sângele lui Bostan 'i se urcă în cap.

— Bădică dragă, dar ce ai, ce 'ți-am făcut ? întrebă Marioara speriată.

— Nimic, dar ași fi fericit dacă te-aș putea omorî.

— Ei bine, omoară-mă, dacă e așa.

— Du-te la dracu ! îi zise Bostan și trecu în odaia cealaltă.

— Dumnezeule, ce are ? ce 'l-am făcut ? se întreba Marioara după ce rămase singură. Ce toane sunt acestea cari 'l găsesc câte o dată ? !

Bostan era un om gelos, el înbia pe Marioara la nebunie și de aceea se temea chiar și de umbra ei. Bostan era un om bun, dar avea păcatul care turmentă pe oamenii adevărat generoși, adevărat inteligenți și cu simțiminte umane ; ei încă o dată zicem era gelos.

Mama Marioarei adormise, căci era bătrână și somnul o fura de multe ori și fără de voia ei.

Bostan văzând'o dormind deschise ușa și eși afară, spre a se duce în oraș.

— Stai murgule să încalec și să mă duci ca vântul până la Iveșți, zise Bostan desmerdându'și calul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

In acelaşi timp Marioara simţi că Bostan e gata să plece şi nevoind şi în astă dată să se ducă tot supărat, eşi după el, spre a'l împăca.

— Mă duc, zise ea, ca să fac toate chipurile ca să-i treacă hărţagul. Şi cu aceste cuvinte eşi afară.

— Bădică dragă, tot mai eşti supărat pe mine? 'l întrebă Marioara apropiindu-se de el.

— Lasă-mă în pace, îi respunse Bostan.

— Bine, bine, bădică, dar ţine minte că nici eu n'o să te las după cununie să dormi pe peptul meu după cum tu 'mi ziceai.

— Înţelege odată şi lasă-mă în pace.

— Cum bădică, vrei adică să pleci fără să mă săruţi! Nu faci rău, căci eu sunt de vină care te-am lăsat dintr'untâiu, ca să te atingi de mine!

— Da, voi pleca fără să te sărut, zise Bostan şi încălecă pe cal.

La această vedere ochii Marioarei se umplură de lacrămi. Ea 'l iubea mult, căci era o iubire veche, Bostan a fost prima fiinţă care a aruncat în sânu'i săgeata amorosului Cupidon şi acum ca să'i uite îi era imposibil.

— Pleacă murgule, zise Bostan după ce mai stătu câteva minute într'o îndoială nedecisă.

Murgul înţelegând porunca stăpânului său sbură cu el pe câmpia întinsă lăsând pe Marioara în uşa bordeiului cu inima sdrobită.

— Du-te dragă, du-te, esclamă ea cu ochii plini de lacrămi. Până mâne poate mă voi duce şi eu după lumea aceasta.

Dar nu trecură bine cinci minute şi iată că Bostan se întoarce înapoi. El vine lângă bordei, descalecă şi apropiindu-se de Marioara o întreabă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Așa dar Marioaro, vrei să te sărut?

— Fă ce știi bădică, respunse ea.

Atunci Bostan o luă în brațe, o strânse la peptul și o umplu cu mii de sărutări.

— Marioară, zise după aceea Bostan, eu te iubesc, tu nu lua de loc în seamă supărările mele! Mâine e Sâmbătă, draga mea, gătește-te deci de nuntă, căci Duminică am hotărît să ne cununăm.

— Ah, bădică, voi fi oare atât de fericită?!

— Însă cu învoiala care am avut'o Marioară!

— Și care anume?

— Să mă lași întotd'auna să'mi plec capul pe peptul tău.

— Bine bădică, îi zise ea, te voi lăsa, însă nici tu să nu mai fii așa de supărăcios!

— Ah, Marioară, eu nu sunt supărăcios, dar tu mă faci dragă, să fiu astfel.

După aceste zise, Bostan mai sărută încă odată pe Marioara și'apoi încălecând plecă liniștit.

Trei minute trecuse și Bostan nu se mai vedea.

— Duminică îl voi lua, zise Marioara intrând în hordei.

— Poimâine va fi a mea cu totul, zicea Bostan străbătând ca fulgerul verdea câmpie.

Zorile zilei se iviră și Marioara dormea încă. Ea se culcă târziu și în somnu'l avu o mulțime de visuri plăcute, căci în toate era amestecat și bădica al ei!...

Ghicesc că 'ți-a părut, stimabilul meu lector, cam curioasă purtarea lui Bostan cu Marioara, dacă însă ai fost vr'o dată așa de gelos ca și dânsul și dacă vr'o dată în viața-ți ai iubit pe cineva cum Bostan a iubit pe Marioara sunt atunci sigur că vei da destulă dreptate eroului meu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Răpirea. — Violarea.

Trecuse nouă săptămâni din ziua în care Andonis omorîse pe fratele său. Elena dispăruse şi nimeni nu mai află despre dânsa ce s'o fi făcut. Nenorocita femee nemai putând răbda cruzimile fanariotului, apoi flindu'i şi frică că poate o va omori bărbatul ei pentrucă deşteptase din somn pe fratele lui în dimineaţa, când îi băgă cuţitul în pept, plecă în toată lumea.

De atunci însă vai de acea fată pe care ar fi văzut-o Andonis şi i-ar fi plăcut! Ea trebuia numai decât să devie victima scârboasei sale pasiuni.

— Chirilis, mergem astă zi la v â n a t, întrebă într'una din zile Andonis pe credinciosul său.

— Dacă vrei, să mergem, respunse acesta.

— Da, n'am face rău, căci nici mie nu mi-e tocmai bine.

— Şi ce ai Chir Andonis?

— Sufer de urît, iubitul meu.

— Apoi atunci să plecăm la vânat, zise şiretul fanariot, să plecăm, căci zău urîtul e o boală cam greu.

Două ceasuri în urmă Andonis cu Chirilis se aflau în m'jlocul unei păduri. Ei rătăciră toată ziua fără a vâna nimic şi tocmai seara, târziu de tot se întorceau acasă trişti.

Iată însă ca în drumul lor ei zăresc un bordeiu.

— Ce dărămătură e aceea Chirilis, întrebă Andonis pe favoritul său.

— Nu e dărămătură, ci este bordeiul în care şade Marioara, floarea câmpului!

— Marioara, floarea câmpului? Ce fel de vorba-i asta?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Adică ea este singura floare din această câmpie, ba chiar şi din întreaga Moldovă!

— Cum e vre-o floare care, poartă numele de Marioara?

— Nu, dar e o fată Marioara, frumoasă ca o floare.

Şi acea Marioară şade în acel bordeiu?

— Tocmai.

— O fi frumuşica cea care mi-ai adus-o alaltăieri?

— O, Andonis, nu ţi-e greu să vorbeşti?

— Şi de ce?

— Ai dreptate, căci nu ştii că Marioara e amanta lui Bostan.

— Dar cine-i acel Bostan?

— Bostan e un voinic, care ar fi în stare pentru Marioara să se omoare!

— Şi ce ne pasă nou, dacă s'ar omorî Bostan? eu voiu să am pe Marioara chiar în astă seară.

— Nouă nu ne pasă, dacă s'ar omorî Bostan; dar mi-e frică să nu ne omoare ei pe noi?

— Apoi dacă eşti aşa de fricos Chirilis, atunci de geaba te mai numeşti palicar! Eu voiu pe Marioara chiar în astă seară.

— Cum o vrei, când ea chiar mâine trebue să se cunune cu Bostan?

— Eu nu ştiu de asta Chirilis; adu-mi pe Marioara, căci îţi spun drept după vorbele tale, fără s'o văd simţ că o iubesc!

— Adică fără s'o vezi şi ţi-a căzut tronc la inimă! Asta nu e rău, însă ce faci că nu o s'o putem lua?

— Ia ascultă Chirilis, cât îţi plăteam eu pentru fie-care fată frumoasă?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Numai puţintica sumă de 100 lei.

— Ei bine, pentru Marioara vei avea două.

— Pentru două sute de lei să-mi perd capul, numi cam vine chir Andonis.

In sfârşit fie 3, dar să-mi aduci pe Marioara!

— Eu unul nu m'aş fi încercat nici pentru lumea toată, ca să răpesc pe Marioara, însă pentru d-ta efendi fac totul, dar să fiu şi eu cel puţin resplătit pentru această periculoasă sarcină cu 500 lei.

— Fie, vei avea 500, căci sunt curios ca să văd ce fel de ipochimen este şi acea Marioară. Bagă însă de seamă să mi-o aduci chiar în astă seară!

Abia isprăviră călătorii cu preţul pentru răpirea celei ce a doua zi Duminică, era să devie soţia lui Bostan şi iată-i ajunşi acasă.

Andonis descălecând trecu în odaia sa cugetând mereu la Marioara, iar Chirilis intră într'o odae, care era puţin cam isolată de casele arendaşului.

Aici vedeai trântiţi pe paturi vre o 12 fanarioţi, care mai de care mai ştrâmb şi mai pocit.

— Hei palicari, le zise el, sculaţi ca să mergem la bordeiul Marioarei, căci stăpânul a poruncit s'o furăm şi să i-o aducem.

— Să mergem, respunseră ei într'o voce şi eşiră afară.

— Acum tu nas d'o palmă şi tu ureche dungă, veniţi după noi cu trăsura, zise Chirilis la doi din ai săi.

Nu trecu bine un ceas şi fanarioţii erau lângă bordeiul Marioarei. Nenorocita copilă se deshrăcase ca să se culce şi inima îi bătea de bucurie gândind la iubitul ei Bostan.

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Halde noapte, fugi mai curând, zise ea intrând sub plapomă.

In acelaş timp însă, auzi afară mai multe voci.

— Să intrăm cu toţii înăuntru.

— Ba să aflăm mai întâi, dacă Bostan e aici, zicea Chirilis.

— Şi ce ne pasă nouă dacă o fi Bostan aici, el e unul şi noi suntem unu-spre-zece.

— Aşa e palicari, dar Bostan ar fi în stare să ne omoare pe toţi când ar simţi, că voim să-i furăm ibovnica.

— Ce să facem atunci? întrebară o parte din ei.

— Stai să bat la uşă, răspunse Chirilis şi d'o fi el înăuntru, îl voiu auzi.

Dupe aceia se apropie de uşa bordeiului şi bătu de două ori.

— Cine e acolo, se auzi întrebând o voce dulce ca a unui anger.

— Oameni buni, căutăm pe Bostan, respunse Chirilis.

— Plecaţi, căci el nu-i aici, zise din nou vocea dulce a Marioarei.

De-odată însă uşa sboară din ţiţîni şi bordeiul se umplu cu 11 fănarioţi.

— D-zeule, D-zeule, esclamă Marioara perdută şi-şi acoperi capul cu plapoma.

— Ce căutaţi hoţilor, strigă bătrâna mumă speriata cu totul. Nu ştiţi că eu sunt săracă, că n'am bani? ce vreţi dar de la mine?

— Ai o fată, îi zise Chirilis, de ne laşi s'o luăm îţi vom lăsa şi noi viaţa, iar de nu, te vom omori.

— Să nu vă apropiaţi de fata mea, că vă omor, răcni din nouă bătrâna.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Fă atunci gură mai mică, zise Chirilis şi apropiindu-se de Marioara să încercă a o deştepte.

— Haide porumbiţă, scoală, pronunţă ei, vino cu noi, căci avem de gând, să te ducem la un cucon, care o să te facă fericită.

— D-zeule! vino în ajutorul meu! murmură Marioara perdută pe când Chirilis îi aruncă plapoma după dânsa.

Sărmana mumă însă, care până aci era încremenită de frică, la această vedere se repede ca o leoaică, apucă oala după poliţă şi isbind'o în capul fanariotului îl trăsni la pământ.

Lovitura era cruntă, căci era dată cu furia desperărei şi hârburile oalei unse cu spurcatul creere a lui Chirilis săriră în toate părţile.

Fanarioţii înfuriaţi de cutezanţa mumei, văzând apoi şi pe mai marele lor mort se repeziră ca tigrii asupra ei.

— Să-i sucim gâtul sghriptoroaicei, strigau unii din ei.

— Ba să-i turtim capul, după cum ea a sdrobit pe al lui Chirilis, pretinseră ceilalţi.

— Ah mamă, esclamă Marioara plângând, hoţii voesc să te omoare!!.. Sfinte Hristoase! nu-i lăsa! Ajută pe mama! scap-o din mâna ucigaşilor!!...

— Băgaţi de seamă, zise unul din ei să nu fugă cumva fata.

— O vom păzi noi, respunseră trei fanarioţi şi ducându-se la dânsa o ridicară pe braţe. Ceilalţi apucară pe bătrâna.

Sărmana mamă însă, văzând că hoţii îi iau copila răsni într'una.

— Lăsaţi-mi fata, nu vă apropiaţi de fata mea că vă omor pe toţi!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Să te vedem, ziseră ei și o înhățară ca lupii.

Atunci se presentă înaintea Marioarei cel mai trist spectaco'. Fanarioții întinseră pe buna mamă-la pământ și punându-i capul pe bragul ușei unul din nelegiuiți îl sdrobi cu toporul! Țăndări de oase săreau în toate direcțiunile, iar corpul se sbătea mereu!!

Nenorocita fiică neputând privi la această îngrozitoare moarte a mume-sei își întoarse capul și leșină pe brațele criminalilor!

Atunci doi dintr'înșii o scoaseră afară și punând-o în trăsura care sosise de mult, o duseră lui Andonis.

Noaptea se ivi, ea era neagră și posomorîtă, căci conținea în sînu-i două din cele mai teribile crime!....

* * *

— Dar ce doarme, mititica? întrebă Andonis pe Veronic, fanariotul care-i presentase pe Marioara.

— Nu, e leșinată, respunse acesta.

— Mititica a avut frică, sunt sigur! O, și cât e de frumoasă! Du-te de spune lui Chirilis să împărtească la toți pălicarii câte o oca de vin.

— Chirilis? Dumnezeu să-l erte stăpâne, căci Chirilis a murit.

— Murit!! nenorocitul, l'o fi omorît Bostan de care se temea așa de mult! Ah! perdutu pe cel mai mare dintre pălicari!

— Nu, stăpâne, nu l'a omorît Bostan, ci l'a omorît....

— L'a omorît,... cine atunci l'a omorît?

— O bătrână, mama acestei copile.

— O bătrână a omorît pe Chirilis?! Atunci ducă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

se la dracu! Tu Veronic de astă-zi îi vei ocupa locul.

— Îți mulțumesc stăpâne, zise acesta și închinându-se eși afară.

Andonis rămas singur în odae trase zăvorul la ușă și se apropie de patul pe care era pusă Marioara.

— Seamănă cu serafimii, zise el sărutându-i gura mică ca o floare.

Abia însă buzele ei fură atinse și Marioara se trezi din somnul semi-mortal și gândind că e Bostan care o săruta, strânse în brațe pe fanariotul Andonis zicându-i:

— Dragul meu, ah, dragul meu, ai scăpat pe mama?! Oh! scap-o dragă și scapă-mă și pe mine.

— N'avea nici o frică puicuță, zise Andonis mirat cu totul. Fiind că mă iubești, muma ta va scăpa.

Marioara ținea încă în brațe pe fanariotul Andonis în locul lui Bostan. Îndată însă ce-i auzi vocea, cunoscu că e un strein și retrăgându-se înapoi îl privi cu spaimă.

— Ptiu!.... Piei drace dinaintea mea, zise fata făcându-și cruce.

— Ce mă scuipi puică, întrebă Andonis.

— Du-te pe pustie necuratule, zise Marioara închinându-se mereu.

— Dar nu te mai închina degeaba, frumoaso, că doar nu-s drac, ci sunt om ca și tine.

— Dacă ești om, spune-mi atunci unde e Bostan?

— Bostan? Bostan a murit și în locul lui de azi înainte mă vei avea pe mine.

— Ba să mă ferească sfântul, zise Marioara dân-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

du-se jos din pat și îndreptându-se către ușe spre a fugi.

Andonis alergă după dânsa și o ridică în brațe.

— Lasă-mă, că îți scot ochii, zise fata smucindu-se mereu.

— Dacă nu te supui de voie, te voi supune atunci de nevoie, bolborosi Andonis trântind-o pe pat.

— Cerule, în ce haine sunt îmbrăcată! exclamă Marioara și leșină.

* * *

Ce voinic se vede fugind călare pe întinsa câmpie? El fuge ca gândul și cântă cu atâta dor, încât glasul lui răsună în depărtare!

E Bostan care sboară la Marioara, e Bostan care astăzi trebue să se cunune cu ea!

El fuge, niciodată nu i s'a părut calea mai lungă! El fuge și strigă calului său:

„Hi, murgule, hi!
Mi-te-așterne drumului,
Ca și iarba câmpului
La suflarea vântului.
Hi, murgule, hi!"

Și murgul îndemnat mai mult de stăpânul său taie vântul ca o săgeată și sboară cu el spre bordeiul Marioarei.

O! călătorule, oprește-ți calea, întoarce-te înapoi și începi a plânge! La bordeiul atât dorit tu nu vei mai găsi pe Marioara, ci vei găsi în locul ei dorul și moartea!

Oprește-te călătorule! și uită de Marioara înainte de a ajunge la ea!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Urăşte pe aceea pe care o iubiai, disprețuește pe aceea pe care o stimai, fugi de aceea la care vrei să te duci!!...

Dar Bostan fuge mereu şi prin verdea lunică cântă cu mult dor:

„Frunză verde ş'o lalea
Mândruliţa mea,
In curând eu te-oiu vedea
Mândruliţa mea,
Te-oiu vedea şi te-oiu lua
Mândruliţa mea
Şi 'n Iveşti ne-om cununa
Mândruliţa mea!...."

El cântă, cântă mult, când deodată calul se opri înaintea bordeiului.

Bostan descălecă, îşi legă calul de un salcâm şi cu inima bătându-i în piept deschise uşa şi intră înăuntru. Abia însă păşi de două ori şi se trase înapoi plin de spaimă.

— Ce văd! exclamă el. Mumă Marioarei moartă şi ea nicăeri!! Ce s'a întâmplat? Cine a fost p'aici? Ce omor, ce sânge e acesta? Marioaro! ah! unde eşti?!!...

Şi voinicul Bostan, care în toată viaţa lui nu vărsase o singură lacrimă se puse acum a plânge ca un copil.

Iată însă că uşa se deschide şi deodată apare Marioara.

Marioaro, draga mea, unde ai fost?! vino în braţele mele, Bostan te aşteaptă să meargă ca să se cunune!!

Şi apucând-o în braţe o umplu de sărutări.

Dar Marioara alunecă din braţele lui şi retrăgându-se înapoi îi zise:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Bădiță, de azi înainte eu nu mai sunt a ta! Dumnezeu singur știe cum te-am iubit... El a văzut întotdeauna lacrimile mele și m'a mângâiat; acum însă mângâere nu mai pot avea!... Bădiță, gândește-te în viață-ți la mine, la Marioara, care, murind, îți pronunță cu foc numele tău!...

O! Bădiță! te iubesc, te iubesc cum nici o femee n'a iubit în lume și acum când mă gândesc că trebue să mă despart de tine, viața-mi se stinge înainte de a o stinge eu!... Am greșit, dragă, dar de vină nu sunt eu! Astă noapte m'au răpit oamenii fanariotului după moșia Rediul. M'au răpit, iubite, din brațele tale, din brațele mamei pe care au omorît-o!... Oh! dar nu mă gândesc la mama, nu mă gândesc la nimeni, căci în ochi-mi nu văd pe nimeni afară de tine!... Pe tine te văd, dragă, și de tine trebue să fug! Ah! întoarce-ți ochii bădiță, de la aceea, care nu mai e destoinică a fi privită de tine!!.. Bădiță, bădiță, te-am iubit... o, te-am iubit și după ce vei rămâne singur gândește-te la Marioara, care muri fără a te putea strânge în brațele ei!... Gândește-te la aceea care aștepta cu atâta nerăbdare, cu atâta foc, ziua cununiei noastre!!... Gândește-te, bădiță, la aceea pe care o luai în brațele tale, pe care o sărutai cu căldură și care acuma moare fără a-ți putea cel puțin da ultima sărutare!!... Rămâi deci, dragă, sănătos și de ți-am greșit vreo dată ceva, iartă mă, de te-am supărat cu ceva uită, bădiță!... Nu uita, însă dragul meu, a-ți răsbuna în contra fanariotului după moșia Rediul. El e un om scurt și gros, urât la față, urât și la inimă! Jură lui răsbunare, jură că-i vei da moartea după cum el m'a omorât pe mine!!.. Sângele Marioarei tale, care te așteaptă în ceruri va

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

strigă veşnic către tine cerându-ţi moartea nelegiuitului!!... Rămâi dar, dragă, singur şi nu mă uita niciodată, gândeşte-te în toate vremurile bune sau rele la mine... pronunţă câte odată numele meu şi... încă odată îţi zic nu mă uita... nu mă uita, dragă!.. rămâi sănătos!!!

Bostan privia pe Marioara încremenit lăsând să-i cadă din ochi picături mari de lacrimi, pe când ea plângea cu foc şi arunca scântei din ochii ei.

Când isprăvi de vorbit scoase un cuţit din sânu-i şi-l băgă tot în pieptu-i. Atunci isbucni un val de sânge şi căzând pe spate muri pronunţând cuvântul „bădiţă".

Astfel virtuoasa Marioara imitând pe străbuna sa Lucreţia de la Romani, spălă cu sângele ei greşala'i nevinovată!

Bostan nu mai zise un singur cuvânt. Ei tăcu şi privi trist la corpul încă cald al Marioarei. Când durerea este prea mare omul devine încă liniştit, el îşi ia o devisă, o ţintă, un scop şi realisarea acestora îl liniştesc. Aşt-fel şi Bostan fără să mai verse o lacrimă, fără să mai scoată un suspin, dar palid şi perdut se apropie de gura întredeschisă şi aproape rece a Marioarei, o sărută de trei ori, apoi scuiându-se îşi făcu cruce şi zise:

— Dumnezeule, ajută-mi să-mi răsbun!!!

Bostan căpitan de Haiduci.

Era anul 1835.

Bordeiul altă dată locuit de Marioara, în seară de 11 Februarie era plin cu nouă români. Opt dintre ei erau înalţi, cu spetele mari şi cu pletele lungi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Unul numai se vedea mai mărunțel; dar în schimb avea o minte vioie și niște ochi scânteietători.

— Voinicilor, zise omul mărunțel, în acest bordei acum un an veniam aproape în fiecare zi. Ei nu era ca acum pustiu! O fată frumoasă ca o închipuire, o fată care se numia Marioara, o fată care era să devie soția mea, mi-o răpi fanariotul Andonis din vârful celui deal, care ca un vultur ochește prăzile sale, mi-o răpi zic voinicilor, chiar în ajunul cununiei, din acest bordei!

De atunci ei e pustiu, pustiu ca și inima mea! De atunci buha cobitoare vine de geme pe aceste ruine și de atunci și o răsbunare geme în inima mea!

Noi dar, noi cari ne-am hotărît a deveni haiduci, apărători ai țărei noastre, să lovim mai întâiu în această iepră, care împrăștie groază și doliu în tot acest coprins.

— Să omorîm pe fanariotul Andonis și pe toți oamenii lui, căpitane Bostan, strigară atunci cei opt voinici.

— Nu, fraților, să lovim mai întâi șarpele la cap, iar nu la coadă, căci atunci se va întoarce și ne va mușca!

— Ce vrei să zici, căpitane?

— Voiu să zic că în Galați se află un alt fanariot mult mai bogat și tot așa de crunt ca și acesta. Ceva încă mai mult, este și rudă cu Andonis.

— Și voești să omorîm întâi pe acesta? întrebă unul din haiduci.

— Tocmai, răspunse căpitanul. Vom începe cu el și vom isprăvi cu cel din urmă strein! Nu zic că noi vom putea scăpa țara de această ciumă, dar vom

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

stinge cel puţin o parte din ea! O fraţilor! relele aduse de aceşti fanarioţi la noi sunt atât de mari şi atât de multe, în cât nu se pot spune. De un an de zile cutreier România şi în timpul ăsta am putut afla destul de bine care e durerea consângenilor noştri! Prin oraşe, prin sate, pretutindeni nu vei auzi de cât bocete; nu vei vedea de cât lacrime! De-i vei întreba care e pricina jeluirei lor, îţi vor numi numai de cât pe vreun fanariot. Ah! fanarioţii sunt cari ne fură fetele, cari ne seacă averile şi ne lasă în sapă de lemn, în ei deci să lovim şi noi!

— Să lovim! strigară haiducii într'o voce.

— Vom începe dar după cum am zis mai întâiu cu fanariotul din Galaţi.

— Bine căpitane, îl vom omorî mai întâiu pe dânsul.

— Vă mulţumesc fraţilor, zise căpitanul vesel, acum să mă lăsaţi a vă face şi eu o mică rugăminte.

— Şi care?

— Aceea de a-mi da voie să omor eu singur pe fanariotul din Galaţi.

— Bine căpitane, dar îţi va fi peste putinţă.

— N'aveţi nici o grijă, răspunderea cade asupra mea.

— Cu toate astea, nouă ne pare lucrul cam greu.

— Pentru un căpitan de haiduci nimic nu trebue să fie greu, zise omul mărunţel care nu era altul de cât Bostan devenit căpitan al acestor opt viteji haiduci.

— Ei, să te vedem cum vei face, zise atunci Urdeanu, un haiduc robust şi cu faţa arsă de soare.

— Veţi vedea, zise Bostan, mâine chiar voiu pleca pentru Galaţi şi peste şapte zile mă voiu întoarce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

înapoi; așa dar Vineri să vă găsesc pe toți străngi tot în acest bordei.

— Așa va fi, răspunseră cu toții și se despărțiră.

Bostan rămase singur în bordeiu. El se hotărîse ca locuința să-i fie acolo unde cu cât-va timp mai înainte locuia frumoasa lui Marioara.

O oră trecu de la plecarea tovarășilor lui și era încă pe gânduri.

— Ei bine, voi străbate prin ori ce mod până în odaia lui și-l voi străpunge cu cuțitul! zise încet Bostan.

După aceea se sculă în picioare, se apropiă de sobă, mai băgă câte-va lemne într'însa și trecu în odăița cealaltă.

— O, Marioaro, esclamă el cu lăcrămi, aici te găsiam eu adesea, în această odaie ne retrăgeam în tot-d'a-una, când aveam a ne spune tainele, și vorbiam ore întregi dragă și tu-mi te jăluiai că nu te iubesc și atunci eu te apucam în brațe și te sărutam cu foc! !...

Oh! dragă! chiar ceea din urmă seară, seară fericită! noi am trecut'o aici!.. tu ședeai lângă această măsuță de lemn și plângeai... eu am venit încet lângă tine, te-am întrebat, ce ai? Nu am nimic. 'mi-ai răspuns! O, dacă-'i așa Marioaro, lasă-mă să te sărut, atunci tu 'mi apropiași mica ta guriță și eu te-am umplut de sărutări!... Oh! scumpă, dragă Marioaro, de ce nu te pot și acum săruta? De ce nu te pot și acum vedea?!.. O, dar nu, eu te văd Marioara, te văd în fie-care noapte când apari în visu-mi și-mi zici: Ce mai faci tu dragă bădiță, ești bine, mai mă iubești? și apoi te apropii ca să te sărut!... Te arăți iubită în visu-mi, o dată însă cu visu-mi pici,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și tu! Oh! dragă, n'ar fi mai bine să mă omor, căci se zice că moartea e un vis vecinic și atunci te voiu avea vecinic lângă mine! Să mă omor dragă, căci ce'mi folosește viața fără tine, să mă omor ca sufletu-mi să sboare în ceruri, spre a te găsi și a trăi iarăși cu tine!...

După aceste cuvinte, Bostan își trase cuțitul de la brâu și voi să și'l împlânte, când de odată 'l aruncă departe zicând:

— Nu, ce voiu să fac! Sângele Marioarei va strîga vecnic spre tine, resbunare, 'mi-ai zis tu dragă în minutul morții! Trebue deci mai întâiu să te răsbun îngerule și apoi să fiu stăpân pe viața mea! Trebue mai întâiu să omor pe omorîtorii tăi și apoi să mă omor pe mine!!...

După ce în fine mai plânse, se trânti pe pat și adormi. Dacă l'ar fi văzut cine-va înainte de a se culca și în minutele acestea s'ar fi mirat mult.

De unde mai înainte era trist și palid, acum se înveselise cu totul. Un surîs se juca pe buzele sale, el surîdea, și dormind, două mari lăcrimi, expresiuni fidele a unei bucurii interne, se lăsau încet in lungul obrazului său!

Din când în când îl vedeai strîngându-și peptul cu brațele sale, din când în când închidea și deschidea gura'i pronunțând încet dar dulce numele de „Marioara", apoi începea să ofteze și ofta mult și adânc!...

Când veni dimineața, Bostan se trezi. Afară ningea și cerul ca și pământul era alb. El trecu într'un alt bordei făcut de dânsul și în care își ținea murgul. Indată ce intră înăuntru calul său începu să nechieze.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Haide murgule, îi zise Bostan, până diseară să mă duci la Galaţi.

După aceia îi puse şeaua, îl scoase afară şi încălecând plecă spre Galaţi prin mijlocul troianului.

El fugi toată ziua şi seara, era pe la orele patru se afla în capitala judeţului.

— Ian'ascultă neică, zise Bostan intrând în ograda (curtea) fanariotului, celui d'întâiu servitor, care îi eşi înainte, cuconul aici este?

— Aci, respunse el.

— Mergi atunci de-i spune, să-l aşteaptă un om, care voeşte să-i vorbiască ceva interesant.

— Numai de cât, respunse servitorul şi suindu-se la stăpânul său îi zise:

— Cuconaşule, sărut mânele, cine-va voeşte să vă vorbiască.

— Şi cum se chiamă acel cineva? întrebă fanariotul sorbind de două ori dintr'o ceaşcă cu cafea.

— Nu l'am întrebat sărut mâna coconaşule.

— O fi vr'un ţărănoi bre? Cum e îmbrăcat?

— E îmbrăcat bine cuconaşule, poartă nişte frumoşi şalvari de postav.

— Va să zică e turc, spune-i atunci să intre.

Servitorul se coborî iute jos şi spuse lui Bostan care 'l aştepta.

— Cuconul vă poftesce sus, efendi.

Atunci Bostan sui cele cinci scări şi ducându-se la uşa fanariotului bătu de două ori.

— Intră, se auzi vocea fanariotului.

Bostan intră şi apropiindu-se de scaunul fanariotului scoase o pungă şi îi zise încet:

— Am fost la Ali-paşa. El îmi dete această pungă pentru...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Şi fără să termine vorba, îşi întoarse capul şi privi pe servitorul care aştepta la uşă, ca şi când ar fi vrut să zică: Trebue să fim singuri.

Fanariotul înţelegând ceea ce voia să zică preschimbatul român zise servului său:

— Du-te şi nu te întoarce, până nu te-oiu chema.

Servitorul eşi închinându-se şi lăsând pe străin să se desluşească cu stăpânul său asupra pungei pe care Bostan o ţinea în mână şi care în loc de bani era plină cu pietre.

Căpitanul haiducilor îndată ce se văzu singur, aruncă punga la pământ şi repezindu-se asupra fanariotului îi lsbi aşa de tare cu pumnul în gură în cât doi din dinţii săi săriră în tavan.

Fanariotul, deşi i se umpluse gura de sânge, se încercă să strige. Dar Bostan trase iute cu o mână cuţitul de la brâu; iar cu cea-laltă trânti pe fanariot la pământ zicându-i:

— O vorbă de vei zice, eşti mort!

— Cine eşti tu, ce vrei de la mine? murmură fanariotul încet.

— Nu vorbi tare că te omor, îi zise Bostan din nou.

— Bine, voiu vorbi încet, în cât abia să mă auzi, dar spune-mi ce vrei?

— Scoală-te încet şi du-mă la casa cu bani.

Şi Bostan ridică cu o mână pe fanariot de păr, iar cu cea-l'altă îi ţinea cuţitul la piept.

— Incet că 'mi smulgi tot părul. îngână ei.

— Du-mă la casa cu bani, zise Bostan înfigând vârful cuţitului în peptul fanariotului.

— Te voiu duce, pronunţă ei tremurând şi se îndreptă spre odăiţa din fund. Iacă aici am toată

BIBLIOTECA CENTRALĂ
ACADEMIA

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

averea mea, îi zise după aceia fanariotul arătându-i o ladă mare de fier.

— E deschisă lada?

— Nu.

— Atunci unde ai cheia?

— In buzunar la mine.

— Scoate-o dar și deschide ladă, porunci Bostan

Fanariotul văzu că nu-i de șagă, el simți ferul rece intrându-i în pept și știa că de nu se va supune va muri.

— Nu-i lua pe toți, se rugă fanariotul!

— Nici un cuvânt, porunci din nou Bostan umplându-și sânul cu banii fanariotului.

— Acum pregătește-te de moarte, îi zise haiducul după ce deșertă toți banii din ladă.

— Hoțule! ajutor! răcni atunci fanariotul.

— Așa, încă strigi, să isprăvim atunci, zise Bostan și într'un minut îi făcu peptul ciur de lovituri.

Fanariotul căzu pe spate și muri fără a pronunța un singur cuvânt.

De odată însă cei cinci servitori ai fanariotului intrară în casă.

— Cleftule! ni-ai omorît stăpânul, strigară ei.

La vederea acestora căpitanul haiducilor trase două pistoale de la brâu și slobozindu-le trânti pe doi din ei la pământ. Celalți cari mai remaseră voiră să se repeadă asupra haiducului, dar pistoalele lui fiind cu două focuri, mai slobozi încă odată și încă doi din ei căzură la pământ. Mai rămânea acum unul. Acesta era un flăcău tânăr, cu părul galbon și cu ochii albaștri. El îndată ce văzu pe celalți patru tovarăși ai săi morți, căzu în genuche și se rugă de Bostan să nu-i omoare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— In ce treabă erai tu la acest spurcat, îl întrebă haiducul.

— Am fost chelner, respunse tânărul blond şi frumoşii lui ochi se umplură de lacrimi.

— Dar tu eşti român?

— Nu, respunse el.

— Atunci ertare nu poţi avea, şi isbindu-l cu cuţitul în frunte îi despică capul în două.

După aceia Bostan eşi afară. Noaptea venise deja şi o furtună amestecată cu viscol urla înfiorător. El se duse până la calul său, care era legat de stâlpul de la poartă şi încălecând o luă la fugă, astfel că peste cinci-spre-zece minute părăsi Galaţul.

In zadar a doua zi căută jusţiţia să afle pe omorâtor. El a rămas pentru tăt-d'auna necunoscut.

In scurt timp însă toţi fanarioţii începură a se îngrozi, căci în fie-care zi se vestea moartea cutărui sau cutărui nelegiuit fără ca să se poată afla acela care scăpa lumea de niste asemeni lipitori otrăvitoare!

— Haide murgule, du-mă mai curând la hanul Trei Măsline, zicea Bostan calului său, care arunca valuri de noian în urma sa. Du-mă acolo murgule, căci şi acolo am încă de lucru. D-zeu care mi-a ajutat la întâia încercare îmi va ajuta cred şi la toate cele-l'alte.

Şi voinicul haiduc desmerdând din când în când coama murgului fugar sbură cu el spre hanul trei măsline.

Hanul „La trei Măsline".

La o depărtare de două ceasuri de Galaţi se afla în anul naraţiunei noastre un han cu firma „La Trei Măsline."

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Acest han zidit chiar lângă drumul cel mare era acoperit acum cu totul de zăpada care cădea mereu.

Proprietarul de aici era un fanariot mai mult bătrân. Femeia lui pe care o luase din Constantinopol în timp de 30 ani îi făcu 5 copii și din cari nu-i trăiră de cât o singură fată. Această grecoaică, care abia împlinise cinci-spre-zece ani părea că este frumusețea personificată. Ea avea un păr lung, care îi ajungea până la genunchi și negru ca cărbunele, ochii ei mari erau de asemeni negri și umbriți de niște gene lungi pe deasupra cărora se întindeau două arcuri de sprîncene. Fruntea îi era albă ca zăpada, iar obrajii ei păreau că sunt doui trandafiri cari abia îmbobociră. Ori cine trecea pe lângă acest han și ar fi văzut-o trebuia să treacă timp mult până să-i iasă din minte.

Nimic nu avea urît. Mânele-i mici și de o albeață mată, dinții ei albi ca laptele și tari ca oțelul, talia ei cea subțire și mlădioasă ca salcia legănată de vânturi, toată în fine era atât de bine făcută, în cât nu era om care s'o vadă și să nu stea în loc, spre a o privi. Nu era om care s'o privească și să nu se gândească a fi dragul ei!

Mai mulți fanarioți o cerură în căsătorie, dar ea ambițioasă ca toate fetele cele frumoase, nu voi să ia pe nimeni din aceștia, pentru că i se păreau cam bătrâni. Adevărul e însă, că ea iubea pe un grec tânăr cu mustața neagră și răsucită, cu buzele roșii și cu o căutătură plăcută. El era în fine așa după cum îi plăcea.

Sunase acum opt ore, viscolul încetase; era însă un frig îngrozitor și un vânt care sufla despre nord ridicând zăpada în sus. In timpul ăsta hangiul stetea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

la masă împreună cu femeia şi cu frumoasa lui copilă.

— In astă seară nu s'a oprit nici un drumeţ la noi, zise bătrânul fanariot.

— Eu aş fi de părere bărbate să mai scumpim vinul şi rachiul, respunse femeia lui din ceal'altă parte a mesei.

— O, nu tată, să-l lăsăm tot cum a fost, căci şi aşa e destul de scump, zise copila.

— Hei jupâne, deschide-ţi uşa, se auzi deodată resunând o voce.

— Cine să fie, zise fanariotul şi sculându-se eşi afară.

— Aveţi mâncare şi băutură pentru călăreţ, iar pentru cal fân şi orz? întrebă Bostan, căci nu era aitul de cât el.

— Este destul, voinice.

— Şi bani sunt la mine destui, căci de, jupâne, când am trecut acum o lună şi n'aveam bani, n'ai vrut nici să mă apropii de hanul tău şi a trebuit să dorm o noapte întreagă în mijlocul troianului.

— Apoi de, 'voinice, eu numai pomene nu fac.

— Nu face nimica jupâne, acum am parale şi 'ţi voiu plăti cinstit.

— Aşa îmi pare şi mie bine să te văd totdeauna cu parale. Acum mata treci în dughiană, iar până atunci eu îţi voiu duce calul la grajd. şi îi voiu pune dinainte o baniţă cu orz.

— D'apoi tocmai mata să 'mi duci calul, nu ai destule slugi?!

— Aşa e, voinice, dar slugile sunt obosite şi dorm parcă ar fi moarte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

După aceea Bostan intră în han și nimeri drept în odaia în care ședea la masă hangiul.

Femeea fanariotului îndată ce se uită la el și îl văzu îmbrăcat țărănește, căci după ce își din Galați aruncă șalvarii, își întoarse ochii cu dispreț fără a-i zice un singur cuvânt.

Numai frumoasa fată îl privi lung și îl zise cu o voce armonioasă:

— Poftim la masă voinice.

Bostan abia îi mulțumi și iată că intră și hangiul.

— Haide voinice, spui că îți e foame, stai doar la masă și mănâncă până te vei sătura.

După aceea se întoarse spre femeea lui și îi zise în limba greacă:

— Are bani, să ne purtăm prietenoși cu el.

— D'om putea să'l jumulim, îi răspunse ea.

— Vă voiu jumuli eu pe voi zise în gândul lui Bostan, care înțelegea destul de bine limba greacă.

După ce mâncară cu toții, haiducul rugă pe fanariot să'i arate odaia în care o să se culce.

— Vino, după mine, îi zise acesta și trecând prin trei alte odăi îl duse într'una din fund și care părea a fi mai frumoasă de cât toate celelalte.

— Iacă, aici vei dormi voinice. Focul o făcut și în curând se va încălzi de n'o să poți să stai.

Dar Bostan îndată ce se văzu singur se aruncă asupra lui ca un tigru și îl trânti la pământ.

— O vorbă și ești mort, îi zise haiducul.

Fanariotul de frică tremura ca varga.

— Deschide gura, porunci Bostan.

Fanariotul se supuse și deschizându-și gura, Bostan î-o umplu cu o batistă mare.

— Acum scoală și de poți strigă ca să se deștepte slugile, îi zise el.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Fanariotul se încercă să strige, dar nu putu să scoată un singur cuvânt.

— De geaba, de geaba, te 'ncerci, îi zise din nou haiducul, dar spune-mi ştii tu ce am de gând să fac?

— Nu, făcu bătrânul din cap.

— Dar cum mă chiamă?

Tot acelaşi semn din partea bătrânului.

Ei bine 'ţi voiu spune eu. Ai auzit tu vr'o dată de Bostan?

Bătrânul făcu iarăşi semnul negaţiunei.

— Atunci dacă vei auzi de aci înainte să ştii că eu sunt acela.

Fanariotul 'l privi fix.

— Tu eşti al şeaptelea asupra căruia îmi răsbun astăzi, continuă recomandatul Bostan.

După aceea 'i legă gura bine, ca să nu'i lasă batista şi 'l trânti pe pat.

— Halde, scoate-ţi ghetele, porunci căpitanul de haiduci.

Fanariotul se supuse.

După ce rămase cu picioarele goale, Bostan scoase cuţitul dela brâu zicându-i:

— O singură mişcare de vei face ţi'l bag tot în inimă.

După aceea în cinci minute Bostan reteză amândouă tălpile dela picioarele fanariotului lăsând să i se vază oasele.

— Ţi-am spul să stai bine cu mâinile spurcatule, zise haiducul după ce'şi terminase prima operaţiune.

— Dar nu'i nimic, urmă ei căci acuma a sosit şi rândul lor.

Şi luându'i mâna dreaptă i-o lovi aşa de tare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

încât cuțitul trecu în partea cea l'altă și mâna căzu jos.

Bătrânul leșină.

— Am isprăvit cu unul, zise Bostan.

Apoi deschise ușa merse iarăși în odaia în care șezu la masă și zise femeei fanariotului:

— Cucoană, jupânul vă chiamă să vă spue ceva.

— Numai decât, zise ea, și merse după Bostan.

Când intră înăuntru în odaie și văzu pe bărbatul ei în halul acela, odată voi să scoată un țipăt, dar Bostan, care se aștepta la aceasta o lovi numai decât așa de tare cu palma lui cea robustă peste gură în cât sângele începu să isvorască cu furie.

— Știu un mijloc și mai bun, zise după aceea ei, știu un mijloc, care amuțește îndată pe om.

Și cu cuțitul cu care a chinuit pe bărbatul ei, Bostan tăie gâtul femeei care muri la minut.

Iată prin ce fel de cruzimi își începe noua sa viață nenorocitul Bostan. Zic nenorocitul, căci tot ce făcea acum trebuia în urmă să le plătească prin mustrarea conștiinței sale.

Bostan, pe când trăia Marioara, era un om bun, tot-d'auna 'l vedeai râzând, tot-d'auna glumea și nu numai om n'ar fi omorît în viața lui, dar nici chiar un puiu de găină.

Insă din ziua în care 'și văzu pe cea mai scumpă a inimii sale omorându-se, inima lui se împetri și deveni atât de crunt, încât numai omorurile cele îngrozitoare îi mai puteau bucura câte odată!..

După ce Bostan terminase cu fanariotul și soția lui, scoase din perete un cuiu mare de fer și'l băgă în foc. Apoi se duse iară în odaia în care șezură la masă și aci găsi pe frumoasa fată, care aștepta cu nerăbdare pe părinții ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

O sfârâitură se auzi, un fum negru se răspândi prin casă și în locul acelui ochiu negru și frumos acum rămase o gaură mare.

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

De sigur că fetei nu trebuia să'i facă nici un rău. Ea nu era întru nimic vinovată şi mai cu seamă că chiar la prima vedere simţi un fel de afecţiune pentru Bostan, de unde 'i zise când intră în casă: „Poftim la masă, voinicule". Dar Bostan, am mai zis, nu era om, el devenise fiară sălbatecă.

— Haide, vino după mine, zise el cu o voce cruntă copilei şi apucând'o de păr o târî după dânsul.

— Oh mamă! tată! esclamă frumoasa greacă când intră în funebra odaie.

— De vei mai zice o singură vorbă, vei păţi ceeace au păţit şi părinţii tăi, rosti haiducul.

Fata tăcu şi începu să plângă.

Atunci Bostan se duse la sobă şi scoase cu o cârpă cuiul roşu ca focul şi care arunca scântei.

— Ce vrei să faci, zise copila văzându'i că se apropie de ea.

— Nici o vorbă, repetă Bostan şi ridicându'i capul în sus, îi băgă înroşitul fer în ochiul cel drept!

O sfârâetură se auzi, un fum negru se răspândi prin casă şi în locul acelui ochiu negru şi frumos acum rămase o bortă mare.

Fata scoase atunci un ţipăt supra-uman încât răsună tot hanul şi începu a fugi prin odae strigând într'una: Ah! ah! ah!...

Bostan rămase câteva minute ca ameţit, dar recăpătându'şi iute sângele său cel rece deschise uşa şi voi să fugă afară. Deodată însă se întâlni faţă în faţă cu cei trei servitori ai hanglului, cari deşteptaţi de strigătele copilei alergară fiecare cu câte un topor în mână ca să vadă ce este.

Bostan îndată ce'i văzu începu să strige. Alergaţi, alergaţi mai curând, că ne-au călcat hoţii!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Şi unde sunt? întrebară ei.

— In odaia cea-l'altă răspunse ei.

Servitorii fără a se mai uita la Bostan intrară în odaia arătată.

Atunci Bostan eşi afară şi mergând iute pe din dosul hanului ajunse la fereastra din odaia torturelor.

Se uită înăuntru şi zări pe cei trei servitori, cari rămăseseră încremeniţi înaintea unui astfel de straniu şi înflorător spectacol.

Atunci Bostan sparse un geam şi întinzând amândouă pistoalele slobozi de odată patru focuri.

Servitorii căzură câte-şi-trei la pământ vărsând pe gură valuri de sânge.

Acum am isprăvit cu voi, zise după aceea haiducul; îmi mai rămâne să dau foc cuibului şi intrând prin case dete foc la tot hanul.

După aceea se duse la grajd, încălecă pe murgul său şi fluerând o luă la fugă spre bordeiul Marioarei.

Consiliul haiducilor din ziua de 14 Februarie.

Abia sosi seara de 14 Februarie şi bordeiul Marioarei se umpluse iară cu cei 9 haiduci. Ei se strânseră, căci aşa le porunci Bostan cu trei zile mai înainte, atunci când se despărţiră de ei.

— Aşa dar căpitane, ai putut tu singur ca să omori pe acel mare fanariot din Galaţi? întrebă Urdeanu pe căpitanul său.

— Da, Urdene, l'am omorât şi nu numai pe el, dar încă şi cinci slugi ale sale, răspunse Bostan.

— Atunci o să devii înspăimântător, căpitane, ziseră ceilalţi haiduci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Insă eu nu ţintesc la asta, le răspunse el din nou.

— Dar ori şi cum vei fi mândru, 'i zise Bujor, un alt haiduc tânăr şi frumos ca un bujor, dacă vei deveni astfel.

— Nu zic ba, dar voiu fi încă şi mai mândru, când vă voiu vedea şi pe voi luptând cu toată inima pentru stârpirea acestei cangrene.

— Eu, unul, voiu face tot ce voiu putea, respunse Bujor.

— Vom face tot ce ne vei porunci, strigară şi ceilalţi haiduci într'o voce.

— Vă mulţumesc copii şi voiu avea în totdeauna credinţă în voi, pentru că vă ştiu că sunteţi toţi români şi român de român nu se teme, şi român cu român totul învinge, pronunţă Bostan cu un ton entusiasmat.

— Da, căpitane, dar nu cred că va fi şi român care să n'aibă credinţă în isbândă, îndată ce va avea de cap un român ca tine, strigară haiducii.

— Aşa e voinicilor, dar unul nu poate face nimic, trebue să fie mai mulţi şi între ei, lucrul cel dintâiu, să se afle unire, căci unirea e tăria.

— Vorbă sfântă, respunseră haiducii, uniţi vom fi şi noi până la moarte.

— Acum să vă mai spun ceva copii, zise Bostan. Aţi trecut voi vre odată prin pădurea cea deasă care se află chiar în drumul cum vii de la Tecuci spre satul Horincea?

— Da, căpitane, respunse unul dintre haiduci, în drumul acesta întâlneşti mai multe păduri.

— Este însă una mai mare şi mai îndesată, cu copaci înalţi a căror vârfuri slujesc de culburi pen-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tru corbi, iar rădăcinile de vizuini pentru fiare sălbatice. In această pădure m'am gândit să ne facem şi noi cuibul, zise Bostan.

— Eu aşi fi de părere, zise unul din haiducii cu numele Neghină, să căutăm un loc, care să ne poată da ceva în mână.

— Cum, ceva în mână? întrebă Bujor.

— Adică pe câte cine-va, explică Neghină.

— N'avea frică voinice, îl întrerupse Bostan. Această pădure pe care o vom numi a Corbului, e cea mai nimerită pentru noi. Ori-ce fanariot care ar vrea să meargă de la Galaţi la Tecuci, sau de la Tecuci la Galaţi trebue numai de cât să treacă prin astă pădure. Apoi pe lângă asta de mai multe ori pe an se fac la Tecuci bâlciuri, atunci halal de noi, multe cuţite om mai toci în oasele spurcaţilor şi multe pungi om mai deşerta în busunarele noastre.

— Dacă-i aşa, acolo să ne aşezăm, strigară haiducii.

— Şi de când să ne aşezăm căpitane, întrebă Urdeanu.

— Chiar de mâne, răspunse acesta.

— Chiar de mâne, dar mâne o să fie zăpadă, arborii o să fie fără frunze şi codrul fără soare. Noi acolo n'avem casă nici masă; unde o să şedem? Ce o să mâncăm? Cu puştile şi cu pistoalele nu vom face nimica, căci vom îngheţa cu ele în mână!

Omul care se teme, arată că e nemernic, zise Bostan cu o voce tare. Ştii tu Urdeane ce va să zică haiduc? Nu, de sigur. Să-ţi spun atunci eu. Intr'un cuvânt haiducul e omul care nu se teme de moarte, el aleargă tot spre ea, însă ea fuge de el. Haiducul năvăleşte unde pericolul e mai mare, dar în pericol nu poate cădea. Un haiduc, dragul meu, de nimeni

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nu trebue să se teamă, trebue să facă însă ca toţi de ei să aibă frică.

— Adevăr grăeşte, respunseră de o dată toţi ceilalţi haiduci.

— Nici eu nu zic ba, fraţilor, cuvântă Urdeanu, dar cred că ori-ce om cu mintea sănătoasă trebue mai întâiu să socotească şi apoi trenba să pornească.

— Ei bine, ce vrei tu ca să socotim? întrebă Bostan.

— Mai întâiu, respunse Urdeanu, nu avem un ban nici unu din noi şi s'ar putea să murim de foame în mijlocul codrului.

Atunci Bostan trecu în odaia ceal'altă a bordeiului şi se întoarse ţinând în mână o pungă îndesată.

— Iacă bani Urdene, zise el, vino încoace să-ţi dau câţi vei vrea.

După aceea Bostan împărţi la fiecare din ei mai mulţi galbeni şi numărând restul în chimiru'l le zise:

— Acum voinicilor, să ne sfătuim cum trebue să punem mâna pe afurisitul Andonis, care 'mi-a omorit pe Marioara.

— Ce fel să punem mâna? să'l omorîm, să facem ca un glonţ al pistolului să se răcească în inima lui, zise unul din haiduci.

— Nu, grăi Bostan, nu voiu ca nimeni din voi să'l omoare; ceea ce voiu este să'l am viu în mâna mea.

— Şi ce ai de gând ca să faci cu el? întrebă Bujor.

— Pentru asta nu sunt dator ca să dau nimănui socoteală, respunse Bostan.

— Ai dreptate căpitane, dar spune-ne cum să facem ca să'l putem prinde şi aduce viu pe acest nelegiuit Andonis, ziseră ceilalţi haiduci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Trebue mai întâiu, copii, să aflăm bine locul şi numărul oamenilor, cari ascultă de acest spurcat fanariot. Tot odată este de trebuinţă să ştim şi timpul când l'am putea găsi singur, căci după cum am auzit eu, acest Andonia are vre-o 50 de hoţomani, şi de, ca să luptăm noi opt cu ei toţi ne va fi cam greu.

— D'apoi bine căpitane, îl întrerupse atunci Urdeanu, nu mi-ai zis mai adinioarea că pentru un haiduc nimic nu trebue să fie greu?

— Da, respunse Bostan, am zis şi voiu zice.

— De ce dar va fi greu ca să luptăm noi opt cu cincizeci?

— Pentru că e peste putinţă ca opt să lupte cu 50, nu e însă de loc peste putinţă ca opt haiduci să omoare 50 de fanarioţi, când însă haiducii ar fi haiduci; iar nu că tine plini de fumuri în cap.

Urdeanu tăcu după ce murmură câte-va cuvinte aproape neînţelese.

Bostan îl privi şi deşi îi înţelese mai dinainte, acum însă se convinse şi mai mult că acest Urdeanu e un om plin de gelozie şi că nutreşte întrînsul nişte gânduri rele.

Aşa dar copii, să aflăm mai întâiu care-i puterea fanariotului, ca să ştim şi noi cum trebue să ne purtăm. Pentru acest sfârşit, tu Cucută vei merge împreună cu Vasile din Punteni chiar mâne dimineaţă, dacă-ţi putea, la curtea fanariotului şi mult peste cinci zile să-mi aduceţi toate deslușirile ca să ştiu ce trebue să fac şi de cine trebue mai mult să mă apăr.

— Foarte bine, respunse Cucută împreună cu Vasile de la satul Punteni. Ne vom încerca ca să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

aflăm și câte fire de păr are Andonis în barba lui, dar dacă cum-va vom zăbovi mai mult de cinci zile cred că nu ne vei zice nimica căpitane?

— Apoi de, zise Urdeanu cu un glas batjocoritor, căpitanului îi place a da porunci mari și timp scurt pentru împlinirea lor, parcă lucrurile se fac numai așa.

— Bine Urdene, dacă tu te simți mai iscusit ca mine, vino în locul meu și atunci poruncește tu cum vei vrea.

— E, he, când aș fi eu căpitan aș ști ce trebue să fac, zise Urdeanu și ochii îi scîpiră în fundul capului.

La auzul acestor cuvinte o parte din haiduci începură să rîdă și se uitară la ei cu mirare.

— Lăsați risul băeți și să ne vedem de treburile noastre, îi opri Bostan. Așa dar voi Cucută și Vasile peste cinci zile punct o să-mă aduceți toate deslușirile.

— Dacă vom putea le vom aduce și peste cinci zile respunseră ei.

— Eu nu întreb, zise Bostan uitându-se la ei, ci poruncesc!

— Bine căpitane, atunci peste cinci zile unde te vom găsi?

— Aici în bordeiul acesta.

— D'apoi căpitane n'ai zis că de mâne ne vom muta în pădurea Corbului, cum te vor găsi dar tot aici? întrebă din nou Urdeanu.

— Am zis, dar acum mi-am schimbat gândul, o să las ca să treacă iarna și după acea ne vom retrage în pădurea Corbului.

— Hei căpitane, dar așa de curând îți tot schimbi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

gândul, nu ştii că cine gândurile des îşi schimbă nici o treabă nu ajunge ca să isprăvească?

— Nu-i aşa Urdene, omul nu este în toate desăvârşit şi ori ce ar întreprinde este totdeauna supus a face şi greşeli. Anii, ziua, chiar ceasul pot de multe ori deştepta pe om şi, îndreptarea lui se probează prin înaintarea spre bine, prin schimbarea ideilor trecute, dacă în urmă a găsit alte mai bune. Omul cu gânduri pironite, şi mai cu seamă când acele gânduri nu au fost mai dinainte bine judecate arată că stă pe loc, că mintea lui doarme. Cu cât omul trăeşte, cu atât învaţa mai mult, cu atât capătă cunoştinţe mai largi şi fie-care nouă cunoştinţă îi formează o nouă idee, şi fie-care idee nouă trebue numai de cât să copleşească pe cele vechi. Să nu-ţi pară deci curios, dacă am zis că ne vom muta tocmai la primă-vară în pădurea Corbului, fiind că am băgat de seamă că avem destul lucru până atunci.

Urdeanu văzând că nu mai are ce zice tăcu din gură, calculând însă în mintea-i fel de fel de gânduri.

— Până la primă-vară deci fraţilor, continuă Bostan îndreptăţându-se către ceilalţi haiduci, vom sta aici. Acest bordeiu al Marioarei, acest bordeiu în care o-dată locuia cea mai frumoasă floare a lumei, de azi înainte va fi locul de adunare al haiducilor.

— Dar nu va fi mic pentru noi toţi? întrebă Vasile din Puteni.

— Noi îl vom face mare, respunse Bostan.

— Cum? în ce fel îl vom mări? întrebară ceilalţi.

— Vom găuri tot pământul de dedesuptul nostru şi vom face o bortă mare în cât să aibă loc două-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

zeci de inşi, zise Bostan. In această odae ne vom pune armele, provisiunile, iar la timpuri de nevoie ne va sluji de ascunzătoare. Intrarea în această odaie va fi făcută pe dedesuptul unui din aceste două paturi, astfel ca să fie ori cui cu greu a o descoperi. Ea va fi mică, aşa ca doi oameni să nu se poată coborî deodată înăuntru. In ea vom pune mai multe paturi de lemn.

— Păi bine, adică noi o să lucrăm ca să facem acea gaură de şoareci, îl opri de odată Urdeanu.

— Şi tacă-ţi odată gura mai Urdene, îi zise Bostan întorcându-se spre el şi continuă înainte:

— La unul din pereţi vom face un canal care să răspundă departe tocmai la treizeci de stânjeni de bordeiu. Când vre-odată ni se va întâmpla vre o nenorocire, ne vom strecura prin acest canal şi vom eşi iară la câmp liber. Acest canal va fi făcut în linie dreaptă şi tocmai la punctul de eşire vom pune o scară. Tot scară vom aşeza şi la coborîrea în odae. Ce ziceţi acum voinicilor, nu-i aşa că planul e bun?

— Minunat plan, strigară haiducii afară de Urdeanu.

— Acum mâine, noi ăşti-i'alţi, afară de Cucută şi Vasile din Punteni, carî vor merge să spioneze pe Andonis, ne vom pune pe lucru ca până în cinci zile să fie totul gata, zise Bostan.

— Şi ce vom face noi ăşti-i'alţi? întrebă iute Urdeanu.

— Vom săpa până vom isprăvi tot lucrul.

— Cum, noi să săpăm cu mânele? întrebă tot acela.

— Dar cu ce gândeai, cu picioarele?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu, însă nici noi nu suntem haiduci pentru ca să-ți săpăm la găuri.

Invidia intrase deja între haiducii lui Bostan. Acest Urdeanu care de altminteri era cel mai voinic și mai mare la corp, ardea de dorința ca să devie el capul haiducilor. Voia cu ori ce chip să răstoarne, ba dacă ar putea chiar să omoare pe Bostan și să-i ia locul. El nu știa cât este de greu ca cine-va să comande o ceată de haiduci, că unui căpitan nu-i trebue numai vigoare în brațe, ci și agerime de minte și că, dacă aceasta din urmă lipsește ceata întreagă este prăpădită.

— Nu-ți fie frică, măi Urdene, om de lene, nu te voiu pune pe tine ca să sapi, fiind că am pe cine să pun.

Și întorcându-se Bostan spre haiducul Neghină, îi zise:

— Mâne te vei duce la Iveşti, aici voi găsi vre-o două-zeci de turci sau fanarioți, spune-le că le plătești câte zece lei pe zi, ca să vie să sape la un bordeiaș și parale, plătește-le chiar acolo ziua întâi.

— Dar dacă voiu găsi, întrebă Neghină, să aduc și români?

— Nu, nici unul, respunse Bostan.

— Dar dacă nu voiu găsi numai fanarioți, și turci?

— Vei găsi destul, căci acum e iarnă și mor de fome. In Iveşti au venit o mulțime de lighioni de aceştia, cari ne-având ce mânca prin Constantinopol, gândeau să se pricopsească în țară noastră. Dar din fericire, pentru că erau proşti și nedumeriți nu putură căpăta nici o slujbă cât de mică și de atunci stau toată ziua pe drumuri. Când este vară tot mai fac câte ceva, mai prind este un român, îl mai de-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

spoaie de bani și ast-fel trăesc câte-va zile. Când însă vine iarna vai de ei; atunci caută de lucru și nu găsesc.

— Și la ce treabă le voiu zice că au să lucreze?

— Că au să sape un bordeiu.

— Și daca nu vor avea uneltele trebuincioase?

— Le vei cumpăra tot tu și unelte.

— Să le cumper unelte și să le dau și zece lei pe zi? îmi pare prea mult căpitane.

— Nu e mult, îi respunse ei, pentru că ei sunt leneși și amînteri n'o să vie să lucreze. Ba încă, dacă vei vedea că nici cu zece lei nu să mulțumesc, dă-le cinci-spre-zece și plătește-le înainte pentru două zile. Așa dar fraților acum ne-am învoit cu toții. Tu Neghină, mâne pe la 12 ceasuri vei fi aici cu lucrătorii; iar tu Bujor împreună cu Urdeanu veți merge la Pechia și veți aduce de ale mâncărei.

— Ba eu unul, căpitane, am treabă mâne și nu mă pot duce, răspunse Urdeanu.

— Ori ce treabă vei avea, o vei lăsa-o pentru altă-dată, iar mâne trebue să îndeplinești cea ce eu îți poruncesc.

— Dacă-i așa căpitane, apoi atunci seară bună, eu nu mai fac parte dintre haiduci, căci viața haiducească, să-ți spun drept, nu-mi place.

— Bagă de seamă Urdene, că vorbești cu Bostan, iar nu cu un copil, strigă de-odată căpitanul haiducilor și se sculă în picioare.

— Știu că vorbesc cu Bostan, pronunță Urdeanu.

— Atunci vei fi haiduc până la moarte și zicând aceste vorbe ochii lui Bostan se înroșiră ca focul.

— Nici de cum, din astă seară, eu nu mai sunt haiduc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ai făcut jurământ că în toată viaţă ta nu te vei lepăda de haiducie şi că vei asculta la orî ce pe căpitan!

— Ei bine, acum cade jurământul, cu silă nu mă poate nimeni face ca să fiu haiduc.

Atunci se auzi de-odată o detunătură, un fum, şi un miros de praf de puşcă umplu toată casa şi Urdeanu acel om înalt şi gros, cu faţa arsă de soare căzu la pământ ca un arbore, când îl tai de la rădăcină.

Haiducii la acest spectacol se speriară cu toţii şi întrebară: Ce este?

— Nimic nu este, rosti Bostan, şi arătând pe Urdeanu cu degetul, zise haiducilor săi:

— După cum dintre Apostoli trebuia să piară Iuda, tot aşi-fel şi dintre noi trebuia să piară Urdeanu.

Haiducii să uitară unul la altul fără ca nimeni să cuteze a scoate un singur cuvânt.

— Acum cele ce v'am zis să fie mâne făcute, porunci Bostan şi dete drumu haiducilor, ca să se ducă pe la locurile lor.

Spionagiul.

Trecuse zece zile din acea seară de consiliu în care bietul Urdeanu, din causa nemulţumirei sale, muri lovit de pistolul lui Bostan. Ordinile lui au fost executate în tocmai, bordeiul se făcu aşi-fel după cum el rândul şi oamenii cari lucrară la dânsul fură omoriţi şi îngropaţi ca nu cumva să spue şi la alţi despre acea curioasă subterană. Nu fu însă tot aşa de uşor şi pentru Cucuţă şi Vasile din satul Puteni. De şi făcură toate chipurile ca să poată afla în ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

se răzima puterea lui Andonis după moşia Rediul, le fu însă peste putinţă ca să aducă căpitanului lor măcar cea mai mică desluşire.

— Se poate măi băeţi ca în cinci zile să nu aflaţi nimic? întrebă Bostan pe cunoscuţii noştri spioni.

— O, căpitane, respunse atunci Cucută, am vrut să ne apropiăm într'o noapte întunecoasă de casa fanarioţului, ne-am furişat încet, ne-am pitulat pe lângă pământ, când de-odată zărim venind spre noi doi fanarioţi, slugi d'a-le lui Andonis, şi întrebară:

— Cine este acolo?

— Noi am tăcut din gură, căci nu aveam ce respunde. Atunci fanarioţii mai ziseră încă câte-va cuvinte în limba greacă şi văzând că noi tot tăcem, sloboziră două focuri. Norocirea noastră căpitane că îndată ce văzurăm că îndreaptă pistolul spre noi, ne aruncarăm la pământ şi auzirăm cum gloanţele şuerau pe de asupra noastră. In urmă....

— în urmă, îl întrerupse Bostan, ce aţi făcut, aţi luat-o la sănătoasa, nu e aşa?

— E, căpitane, ne-ai crezut aşa de mişel?

— Ce aţi făcut atunci?

— Ne-am sculat repede şi cum aveam amândoi pistoalele încărcate, le-am deşertat în peptul lor.

— Bravo voinici, le zise Bostan. Tari de mână, buni de cap.

— Atunci, continuă Cucută, văzurăm eşind dintr'o odae mică o ceată de fanarioţi şi ca nişte zăpăciţi începură a se uita în toate părţile. Noi văzând că nu ne putem împotrivi o luarăm la fuga.

—Dar aţi omorît doi din nelegiuiţi? întrebă căpitanul.

— Nu ştim sigur.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Cum, adică nu sunteţi siguri dacă cei doi fanarioţi au fos loviţi?

— Cari doi?

— Acei cari au trae în voi.

— He, căpitane, să le fie de bine, însă acei doi nici cără n'au mai zis.

— Păi atunci măi Cucută poate că eşti beat; de ce zici dar că nu eşti sigur?

— Nu sunt sigur, dacă am omorît numai doi.

— Dar câţi?

— Ştiu şi eu, ceace ştiu sigur este că am văzut cu ochi-mi căzând cele două lichele, cari voiră să ne omoare, apoi când eşi din casă acea ceată de fanarioţi, noi sloboziräm în grămadă şi celelalte două focuri, dacă o fi căzut şi din ei ceva nu ştiu, nici unul din noi nu a văzut, am auzit însă amândoi câteva căzători şi mai multe vaete.

— Bravo! voinicilor, le zise Bostan, voi aveţi inimă şi iscusinţă adevărat haiducească.

— Iată dar căpitane tot ce am putut face.

— Cum ziceţi atunci băeţi, că aţi putea străbate la neleguitul fanariot?

— Vom putea căpitane, răspunse Vasile din Puteni, dacă ne vei da însă un timp de o lună.

— Dacă ne vei da timp de o lună, atunci fii sigur căpitane că ţi-l vom aduce în palmă pe mult doritul fanariot, zise de ceal'altă parte Cucută.

— Ei bine veţi avea o lună, rosti Bostan.

— Dă-ne acum şi ceva de cheltuială, cerură haiducii.

— Cât vă trebue pentru o lună? întrebă Bostan.

— Câte zece galbeni de fie-care, cred că ne-or ajunge.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Bine, iată câte 15 galbeni ca să nu aveţi lipsă.

Şi Bostan băgând mâna în chimirul lui cel larg scoase o mână cu galbeni şi numără la fiecare câte cincisprezece.

Cucută şi cu Vasile din Puteni luară banii şi plecară spre casa fanariotului Andonis.

— Măi Cucută, întrebă pe drum Vasile pe tovarăşul său, ce zici tu să facem noi acum?

— Eu zic să ne băgăm amândoi slugi la acest Andonis, şi îndată ce ne va cădea un prilej bun să-i astupăm gura şi să fugim cu ei pe spate.

— N'ar fi mai bine Cucută să dăm foc la noapte casei în care şade fanariotul? Atunci înspăimântat ei va eşi afară şi în acea vălmăşeală noi îl vom răpi şi o vom şterge cu ei spre bordei.

— Nu, planul nu-i tocmai bun, că în loc d'a răpi pe Andonis, s'ar putea întâmpla să ne pomenim cu câte un glonţ în burtă şi atunci am făcut brânză destulă.

— D'apoi şi aşa, de unde nu ştii, că Andonis nu ar cunoaşte gândul nostru şi ne-om trezi că pune pe oamenii lui să ne taie ca pe nişte purcei?

— În sfârşit eu aşa găsesc cu cale, căci pe lângă că vom fura pe Andonis, vom şti şi pentru viitor ce să facem ca să omorâm şi pe celei'alţe dihănii.

— Bine Cucută, dacă tu găseşti aşa, aşa să fie.

După aceea haiducii începură să meargă mai iute spre satul Rediul spre a intra slugi la fanariotul Andonis.

— Bine măi Cucută, zise iarăşi Vasile din Puteni, mie tot nu 'mi vine să mă dau singur prins în mâna călăilor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Măi Vasile toți oamenii din Punteni sunt nebuni ca tine, ori numai tu te-ai ales.

— Nu, frate Cucută, eu nu sunt nebun, dar mă gândesc că planul tău nu-i tocmai nimerit.

— Apoi mai odinioară ziseși că vei face tot ce voiu face și eu, acum de ce te mai schimbi?

— Ia ascultă Cucută, să fim oameni cu înțelepciune și tot lucru să-l facem cu chibzuială.

— Hei! vorbește atunci ce ai de gând să facem și nu toca la vorbe reci.

— Eu sunt de părere, fiindcă ai așa dor mare d'a te face slugă la Andonis, să te faci! eu însă rămân ca rezervă pentru orice întâmplare nu tocmai bună.

— Ce vrei să zici, măi Vasile, că nu te înțeleg.

— Voiu să zic că dacă, D zeu ferească, ai cădea în vre-o primejdie să aibă cine înștiința pe Bostan, ca să vie să te scape.

— Bine fricosule, fie și așa.

Abia terminară haiducii noștri conversațiunea și iată-i ajunși la poalele dealului. Era o seară luminoasă și un ger cumplit. Luna părea înghețată pe orizontul senin și stelele din juru-i sclipiau oglindindu-se pe luciul zăpezei.

— Haide Vasile, rămâi sănătos, eu urc dealul și mă duc la Andonis, tu fii pe aproape.

Și z'când aceste vorbe Cucută se despărți de tovarășul său Vasile și o luă la fugă prin mijlocul zăpezei.

* * *

Pe o sofa turcească, picior peste picior, ședea trântit, Andonis cu un ciubuc în gură și sorbind din când în când dintr'o ceașcă mare de cafea. În

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

partea lui cea dreaptă sta Veronic a 'ndeplini orice poruncă.

— La ce te gândești stăpâne? între acesta pe fanariotul Andonis, care fumând din lungul său ciubuc se lăsase a fi purtat de gânduri.

— Mă gândesc la nenorocita mea rudă din Galați.

— La cuconașul *Tricobet*?

— Da.

— Și ce are cuconașul, v'o fi scris că nu'i este bine.

— Nu, respunse Andonis cu melancolie.

— Atunci?

— A fost omorît, bunul meu Veronic.

— Omorît?! și de cine...

— De cine? când aș ști de cine...

— Cum, oamenii cârmuirei n'au găsit nici o urmă? Ș'apoi bine, stăpâne, cuconașul Tricobet avea slugi?

— Dacă avea?

— N'au sărit să'l scape?

— Au sărit și au fost și ele omorîte.

— Atunci cuconașul a fost călcat de mai mulți hoți.

— Cine poate ști!

— Dar banii s'au luat?

— Din toți banii lui Tricobet n'a rămas nimic.

— Cum au putut oare hoții deschide acea ladă mare de fer, căci eu 'mi-aduc aminte când m'a cnemat odată ca să-mi dea niște galbeni pentru efendia voastră și a deschis acea ladă, capacul era gros d'o palmă.

— N'ar fi putut lua, dar a dat singur.

— Și de unde știți aceasta?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ştiu, pentrucă el s'a găsit mort, cu peptul străpuns de mai multe lovituri de cuţit, chiar lângă acea ladă.

— Vai! sărmanul cucon Tricobet, ce a trebuit să pătească! esclamă Veronic cu o durere prefăcută.

— Eu 'mi dau cu gândul, respunse după câteva minute de gândire Andonis, că n'a fost alt hoţ la nenorocitul Tricobet decât Bostan.

— Care Bostan, întrebă Veronic cu un aer ca şi când ar fi vrut să-şi aducă aminte.

— Bostan pe a cărui ibovnică mi-aţi adus'o în seara aceea.

— De stăpâne, aşa noi ţi-am adus multe ibovnice.

— Nu bre, nu te face prost, nu-ţi aduci aminte de acea fetiţă, care era mai frumoasă ca soarele.

— Toate fetiţele pe cari noi ţi le-am adus au fost frumoase.

— Atunci eşti neghiob! Bre, era una care se chema Marioara şi pentru care s'a omorît palicarul Chirilă.

— A, pe legea mea stăpâne. că nici prin gând nu 'mi trecea, acum îmi aduc aminte. Dar aceea e istorie veche.

— Focul care arde înăbuşit când isbucneşte are mai multă putere Veronic, respunse Andonis.

— Adevărat stăpâne.

— Tu l'ai văzut pe acel câne de Bostan, cum era Veronic?

— Era un om ca la douăzeci şi cinci de ani,

— Avea barbă sau era ras?

— Nu, avea numai mustăţi şi plete lungi.

— Atunci el este.

— De unde ştiţi?

— Şi era un om nu tocmai nalt, dar robust.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Tocmai.

— El bine, el este el.

— Care el, chir Andonis?

— El, Bostan, câinele, care 'mi-a omorît pe Tricobet.

— Cum aţi aflat aceasta?

— Să-ţi spun Veronic, şi fanariotul Andonis urmă: La ceasurile 5 şi jumătate seara din ziua omorului su tocmai ajunsei la Galaţi, căci aveam o treabă la bunul meu Tricobet. La şease ceasuri eram la casa lui, intru înăuntru şi când ce să văd? Patru din slugi erau împuşcate şi chelnerul, acel frumos băiat blond, avea fruntea despicată în două. Plin de groază, tremurând de frică trec în odaia cealaltă, Aici era ceva şi mai înfiorător. Sărmanul Tricobet, cu peptul închegat de sângele lui zăcea la pământ. Şi zicând aceste cuvinte o lacrimă caldă alunecă pe obrazul lui Andonis.

— Atunci desigur că aţi alergat la cârmuire ca să daţi de ştire, chir Andonis, nu e aşa? întrebă Veronic, ca să mai împrăştie din tristeţea care acoperise fruntea stăpânului său.

— Nu, bunul meu Veronic, respunse acesta, 'mi-a fost frică.

— Frică? ce fel de frică?

— Frică ca nu cumva să gândească cârmuirea că am fost eu omoritorul.

— Aşa dar ce aţi făcut?

— Am încălecat pe cal şi am plecat.

— Pentru aici desigur?

— Vai! nu!

— Pentru unde atunci?

— Ca să vin chiar în acea noapte aici simţiam

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

că nu am putere. M'am gândit deci să es afară din Galaţi şi să rămân la vre un han.

— Şi aţi rămas, unde?

— Nicăeri!

— Cum aceasta?

— Scopul meu a fost să mân noaptea la hanul Trei Măsline, căci tu ştii bine că în acest drum nici nu se găseşte alt han.

— Şi deci nu aţi rămas?

— Pe cine ai văzut tu Veronic se mâie o noapte în mijlocul flacărilor?

— Cum, hanul Trei Măsline luase foc?

— Nu luase, dar 'l deduse.

— Şi cine era acel păgân?

— Tot acela care 'mi-a omorît şi pe Tricobet, era Bostan.

— O stăpâne, ştii că mă pui în mirare! Vorbele voastre, vă spun drept, mă fac să mă cred pe lumea cealaltă,

— Când m'am apropiat de han, continuă Andonis, văzui o pară în loc de ziduri. Hangiu! începui să strig, dar nimeni nu-mi răspunse. Hangiu, Emilio! începui se strig atunci din nou, ce, aţi ars cu toţii? eşiţi afară cât mai este timp! Tot nimeni nu-mi răspunse, dar auzii văetându se, sau mai bine auzii un ah! un ah dureros, un ah, care 'ţi rupea inima! Cunoscui numai decât vocea, şi mă aruncai ca un fulger înăuntrul hanului, când D-zeule! ce am văzut?!

Şi Andonis zicând aceste vorbe începu să plângă.

Pare că D-zeu singur a pus mâna lui pentru a ajuta pe Bostan în răsbunarea-i.

Andonis omorîse pe Marioara, omorîse pe cea mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

scumpă floare a lui Bostan şi acesta deşi nu se gândea că ar putea vre-odată arunca un egal foc în inima tiranului său, acum nimerise fără voia lui.

Andonis iubea la nebunie pe Emilia, frumoasa fată a bangiului, o iubea şi o ceruse ca să se cunune cu dânsa. Ea însă îl refuză, căci de când era de 12 ani iubea pe un altul. Atunci Andonis promise mai multe pungi cu bani părinţilor fetei şi aceştia îi promise că'i vor da-o cu sila.

— Ce aţi văzut chir Andonis, întrebă mirat cu totul Veronic văzând pe stăpânul său plângând.

— Am văzut..... o ! ce am văzut nu pot spune !

— Şi de ce stăpâne?

— In acel han, scumpul meu Veronic erau toţi omoriţi ! toţi ; iar Emilia.....

Şi Andonis tăcu înecându'i lacrimile.

— Iar Emilia moartă şi ea stăpâne, vai !

— Nu, nu, răspunse Andonis cu lacrimi, nu era moartă, dar...

— Dar ?

— Bostan îi scosese un ochiu !

— Vai ! exclamă de odată Veronic. Şi cum ai aflat că a fost Bostan ?

— Am întrebat'o şi ea 'mi-a zis că nu ştie cum îl chiamă.

— Atunci ?

— 'Mi-a spus însă că era un om mijlociu cu mustăţi şi cu plete lungi.

— O câne'e, daca-i aşa îl voiu omorî eu, zise Veronic trecându-şi pumnul.

— Dar ia să te întreb alt-ceva Veronic, mi se pare că tu erai acela care te-ai luat după Marioara în dimineaţa când 'mi-a scăpat ca printre degete.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Da, eu.

— El bine, cum de nu ai prins'o?

— Dacă aș fi putut aș fi prins'o.

— Cum dacă ai fi putut, ce, ea fugea mai tare ca tine?

— Fugea stăpâne, tocmai cum fuge o căprioară când scapă de gionțul vânătorului.

— Și n'ai ajuns'o până la bordeiu?

— Ba stăpâne, am ajuns la bordeiu.

— Nu dacă ai ajuns tu, ci dacă ai ajuns'o pe ea.

— Da, stăpâne, a ajuns și ea.

— Cum văd bre Veronic, noi nu ne înțelegem, par'că am fi d'o altă limbă. Unde era Marioara când ai ajuns la bordeiu?

— Era înăuntru.

— De ce n'ai intrat atunci la ea și să o întorci înapoi?

— Pentru că înăutru era și Bostan.

— Atunci să fi omorît, mișelule, pe acest Bostan, dar tu ai stat ca un nerod tocmai atunci când era timpul ca să pui mâna pe nelegiuitul care 'mi-a omorît pe Tricobet.

— O stăpâne, dacă aș fi putut l'aș fi omorît, 'mi-era însă frică să nu mă omoare ei pe mine.

— Atunci ești un fricos, iar nu un palicar, Voronic.

— Palicar cu viața.....

— In sfârșit fie, ce-ai făcut deci la ușă?

— Am văzut...

— Ce ai văzut?

— Am văzut pe Marioara cum s'a omorît singură. Ea a spus lui Bostan toată istoria răpirei și în urmă l'a rugat ca să te răsbune.

— Și Bostan ce a zis?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Bostan sărută pe Marioara după ce se omorî, iar în urmă căzând în genunche strigă către cer: „D-zeule! ajută-mi să-mi răsbun!“

— Atunci tot el este care a făcut morţile, care a scos ochiul Emiliei, rosti Andonis fulgerând de mânie.

— Şi nu numai atâta, mi-e frică însă că acest Bostan vă păzeşte pe voi efendi ca ogarul epurele.

— Ce vrei să zici? întrebă Andonis cu frică.

— Voiu să zic că Bostan, dacă s'a jurat să omoare pe cine-va în lume sunteţi voi efendi.

— Cum? strigă Andonis ridicându-se după sofa, atunci să'l omorîm noi.

— Mai bine zi să fim cu băgare de seamă.

Abia isprăvi Veronic cuvântul cel din urmă şi iată că un alt fanariot intră înăuntru ţinând de mână pe haiducul Cucută.

— Acest ţăran, stăpâne, zise fanariotul în limba greacă, voeşte să se bage slugă.

— Vai, chir Andonis, strigă de odată Veronic, nu te uiţi la el? prea e sperios şi mare de corp. Eu cam aşi avea frică de cămila asta.

— Nici mie nu-mi bate la ochi, răspunse Andonis trântindu-se iar pe sofa.

— Eu gândesc, chir Andonis, că acest ţăran nu-i altceva de cât vr'un spion d'ai lui Bostan.

Cucută nu înţelegea greceşte, dar auzind numele de Bostan se îngălbeni ca ceara la faţă.

— Sunt perdut, zise el în gândul lui.

— Dacă-i spion să'l tăiem, rosti Andonis.

— Ori cum, ca să fim siguri trebue să'l omorîm.

Cucută văzu în afârşit moartea sigură. După ochi el înţelese că fanarioţii aveau de gând să'l omoare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ce putea să facă? deocamdată se hotărî să se supue unei soarte așa de fatale și crăpa de necaz că n'a ascultat sfatul tovarășului său Vasile. Indată însă îi trecu o idee prin minte.

— Cuconașule sărut mâna, zise el întrerupând pe Andonis din convorbirea lui cea grecească, am venit să mă rog de mata a mă primi ca slugă și fii sigur că îți voiu fi de folos.

— Și de ce folos poți tu să ne fii? întrebă Andonis.

— De un folos mare, răspunse acesta.

— Să vedem atunci folosul și apoi vom vorbi.

— Mi se pare că D-voastră sunteți cuconașul Andonis, întrebă Cucută arătând pe omorîtorul Marioarei.

— Da, chiar eu.

— Atunci D-voastră sunteți trecuți în catastiful morților.

— Ce vorbești mișelule, răcni Andonis.

— Nu-i mișel acela care vă voește binele.

— Și ce bine îmi voești tu?

— Acela de a vă scăpa viața.

— Cum, vorbește să te auzim, cine vrea să mă omoare?

— Asta nu vă pot spune până ce nu mi-ți făgădui o sută de lei.

— Bine, vei avea o sută de lei.

— Atunci aflați că eu sunt un spion.

— Ce fel, esclamară câte-și-trei fanarioții mirați mai mult de denunțarea pe care și-o făcu singur.

— Nici într'un fel, eu sunt trimis de Bostan ca să vă spionez.

— Bostan? esclamară din nou fanarioții.

— Da, Bostan, zise românul, m'a trămis să vă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

spionez, eu tocmai eram puțin bolnav, ba încă nici chiar acum nu mie tocmai bine și de aceea am rugat pe căpitanul nostru...

— Care căpitan al vostru, 'l întrerupse Andonis.

— Bostan, el e căpitanul nostru.

— D'apoi bine voi sunteți mai mulți?

— Optsprezece toți.

— Și aveți ca mai mare pe Bostan?

— Pe el.

— Bine îți mulțumesc, zise Andonis haiducului, acum spune înainte, ai rugat pe căpitanul vostru...

— L'am rugat ca să trimeată pe altul, căci i-am spus că mie mi-e rău.

— Si el n'a vrut? întrebă Andonis.

— El s'a repezit la mine și mi-a dat o palmă zicându-mi că de nu mă voiu supune voiu fi mort.

— Atunci tu ce ai făcut?

— Am plecat, căci aminteri nu puteam, dar m'am jurat pe drum că-i voiu face-o și eu.

— Va să zică tu ești dintre oamenii lui, cu un cuvânt de cei cari faceți mereu la morți? întrebă Veronic.

— Da, respunse Cucută, eu singur am omorît atâtea, că nici minte nu-i mai țin.

— Dacă-i așa, zise Andonis, bine că ne-ai dumerit, acum noi te vom omorî. Tot e bine, azi scăpăm de unul, mâine vom scăpa și de ceilalți.

— Puteți să mă omoriți, căci moartea caut și eu.

— Și de ce cauți moartea, întrebă tot Andonis.

— Pentru că am făcut atâtea omoruri în cât groaza lui D-zeu mi-a coprins sufletul! Oh! dar nu sunt eu de vină, Bostan va da seama înaintea ce-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

rului! Bostan, el nelegiuitul este care m'a perdut după lumea aceasta.

Şi zicând aceste cuvinte începu să-şi lovească peptul cu pumnii.

— Ştii Veronic, zise atunci Andonis credinciosului său, ştii că acest om în adevăr ne va fi de folos?

— De, ştiu şi eu ce să zic.

— Da, ne va fi de un mare folos.

Apoi întorcându-se către Cucută, care se lovea mereu cu pumnii în pept îi zise:

— Ia ascultă voinice, tu ştii unde am putea găsi pe Bostan?

— Ori şi când în bordeiul Marioarei.

— Ei bine, noi îţi vom lăsa viaţa, dacă ne vei duce acolo.

— Nu, nu-mi trebue viaţă, eu voesc moartea; de un an de zile alerg ca nebunii după acest Bostan, m'am luat după el fără a putea scăpa de el De atunci am făcut mereu la omoruri şi cu ce m'am folosit? Ah! chiar cei doi copii ce aveam au trebuit să moară în lipsa mea! Au murit cuconaşilor, au murit de foame, iar eu părintele lor, iar eu nenorocitul trăesc încă!

Şi Cucută începu să plângă cu nişte lacrimi prefăcute.

— Ia ascultă voinicule, zise Andonis haiducului care îşi juca aşa de bine rolul, nu-i aşa că tu ai vrea să-ţi răsbuni în contra acestui Bostan?

— Ah, dacă aşi putea să-l omor. D-zeule să nu mor până atunceа!

— Voinice, eu m'am gândit să-ţi dau ţie pe toţi oamenii mei şi să faci cum vei şti ca să-mi aduci viu pe acest Bostan.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— O cuconașule, dar ce-o să faci cu el viu, mai bine să-l omorîm, mai bine să scăpăm pământul de un asemenea câlău.

— Nu, eu voiu să-l am viu în mână.

— Iacă tot ce pot face cuconașule Andonis, să mergem mâne pe la 12 ceasuri când Bostan doarme în bordeiu, să omorîm pe ceilalți haiduci ai săi, iar pe el, dacă vom putea să punem mâna, să-i sucim gâtul.

— Bine voinice, mâne vei porunci cum vei găsi mai cu cale la toți oamenii mai; ei sunt 23 de toți.

— O, D-zeule, dacă l'aș putea omorî!.. esclamă Cucuță.

— Acum Veronic ia-l și-l du în bucătărie ca să i se dea ceva de mâncare, căci trebue să fie flămând.

— Flămând prăpădit cuconașule, veți face o pomană, dacă îmi veți da ceva să mănânc, zise ștergându-și prefăcutele sale lacrimi.

— Da, da, du-l Veronic mai curând.

Veronic luă pe Cucuță de mână, îl duse în bucătărie și după ce spuse bucătarului să-i dea ca să mănânce bine, se întoarse iar înapoi la Andonis.

— Cum îți pare Veronic acest țăran? nu-i așa că vom reuși cu el? întrebă marele fanariot.

— De stăpâne, așa cred și eu că cu acest hamal care știe toate cotruțele lui Bostan și care poartă o așa de mare ură asupra lui vom isbuti a pune mâna nu numai pe el, dar și pe ceilalți.

— Vezi atunci ca mâine la ½12 să plecați spre bordeiul de care vorbia țăranul.

— Și stăpâne, după ce vom prinde pe Bostan ce vom face cu această nălucă de om?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

- Cu care nălucă, cu țărănoiul acesta
— Da.
— Ce vom face? îi vom omorî.
— Bine, respunse Veronic, mâine la 12 ore vom merge cu toții să prindem pe Bostan. Acum, seară bună stăpâne!
— Seară bună, Veronic.

Și fanariotul eșind afară lăsă pe Andonis ca să se culce cu gândul și bucuria, că a doua zi vor avea în mânele lor pe Bostan.

Prinderea fanarioților. — Rănirea lui Bostan.

Abia Cucută rămase singur în bucătărie și eșî afară unde întâlni numai de cât pe Vasile din satul Puteni.

— Ce ai făcut frate Cucută? îi întrebă acesta.
— Era cât pe ici Vasile să dau pielea popei.
— Ce zici, mă?
— Zău așa!
— Și cum ai scăpat?
— Cum am scăpat, am scăpat.
— Hai atunci mai curând să fugim.
— Ce, ori ești nebun?
— Dar de ce, mai Cucută?
— De, știu și eu!
— Cum știi și tu?
— Păi bine dacă zici să fug!
— D'apoi vrei dar să dai pielea popei?
— Ba, numai asta n'aș face-o.
— Pe legea mea Cucută, că nu te înțeleg de loc.
— Ascultă măi Vasile, eu mâine viu cu toți fana-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

rioții la bordeiul Marioarei, spune deci lui Bostan să fie pregătit și să nu se teamă.

— Dar cum ai făcut de i-ai înșelat pe toți?

— Cum am făcut n'am vreme acum ca să 'ți spun, tu ascultă ce 'ți-am zis și vezi ca mâine la 12 ceasuri de zi să fiți cu toții gata. Oamenii fanariotului Andonis sunt 23 pe când noi nu suntem de cât opt. Eu sunt de părere să-i băgăm în bordeiul de sub pământ și să-i lăsăm ca să moară de foame.

— Bine, frate Cucută, voiu spune tot lui Bostan.

— Așa să-i spui, rămâi sănătos.

Și într'un minut Cucută se întoarse iar în bucătărie.

* * *

— Ce este măi Vasile, ce vii așa fuga, întrebă Bostan plin de mirare pe Vasile din satul Puteni, care venise așa de iute de nici nu 'și mai putea lua răsuflarea.

— Nu-i nimic, răspunse acesta.

— O fi prins pe tovarășul tău, aud?

— Nu.

— Păi dar ce ai de abia îți tragi sufletul?

— A prins..

Și de des ce 'și lua răsuflarea nu putu să termine.

— Cum? l'a prins măi! vorbește, ce dracu ai?

— Nu, nu l'a prins.

— Dar.

— A prins ei.

— Pe cine?

— Pe toți.

— Pe care toți?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Pe toţi fanarioţii.

— Pe toţi fanarioţii! exclamară haiducii într'o voce.

— Şi cum 'i-a prins? întrebă Bostan.

— 'I-a prins bine, mâine pe la ceasurile 12 o să vie cu toţi aici la bordeiu.

— Mi se pare măi Vasile că tu ai înebunit.

— Nu căpitane, Cucută aşa mi-a zis.

— Atunci e el nebun.

— Nebun pentru că a putut pune mâna pe fanarioţi?

— Atunci fii măi Vasile om de omenie şi spune-ne istoria din cap.

— Ce să vă spun că nu ştiu nimic.

— Atunci de ce vorbeşti?

— Vorbesc căpitane fiind-că aşa mi-a zis Cucută.

— Cum 'ţi-a zis?

— 'Mi-a zis să viu să 'ţi spun, că mâine pe la 12 ore să fii gata ca să primeşti pe cei 23 oameni ai lui Andonis, şi fiindcă noi opt nu vom putea lupta cu ei toţi, Cucută găsi cu cale a-i închide ca pe şoareci în capcană.

— Adică să 'i băgăm în bordeiul de dedesuptul nostru? întrebă Bostan.

— Tocmai.

— Bine Vasile, acum am înţeles. Cucută a'o fi făcut că trece în partea neiegiuiţilor ca să ne prindă pe noi. Brava om.

A doua zi era tocmai Duminică. Bostan se sculă de dimineaţă, aşeză bine scările la amândouă intrările şi scoase patul pe d'asupra găurei care cobora în subterană spre a fi văzută cu înlesnire de către fanarioţi; după aceea zise haiducilor:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Pe la 11 ceasuri voi toți voinicilor, să fiți aici înăuntru, când veți auzi că au sosit fanarioții să faceți sgomot ca să vă audă, și așt-fel să se coboare și ei înăuntru. Indată ce se va cobori cel dintâiu fanariot voi să o tuliți la fuga pe canal și iute să eșiți afară, după aceea vă voiu spune ce să faceți.

— Bine căpitane răspunseră haiducii.

Când veniră ceasurile două-spre-zece, Bostan, se urcă pe un salcâm și de acolo privi în spre satul Rediul.

— Băeți, după cum v'am spus, le zise el la haiduci, fuga în fundul bordeiului, căci spurcații vin.

— Sunt mulți ? întrebă Neghină.

— Sunt destui, dar fugiți, ascundeți-vă, că iată-i au sosit. Eu voiu rămâne aici.

Haiducii intrară în bordeiul din fund și nu trecură bine zece minute și iată că sosiră și fanarioții.

Cucută era în fruntea lor și tinea în mână un iatagan turcesc, iar Andonis în urmă de tot venia cu mâna goală.

Veronic lipsea, el rămase acasă ca să vândă niște stoguri de fân la doui mocani, promițând că îndată ce va isprăvi va veni și el ca să priveasscă cum haiducii lui Bostan sunt prinși și măcelăriți fără de veste.

— Intrați pe aici înăuntru, zise Cucută fanarioților.

Indată bordeiul se umplu. Andonis lasă rămase afară, ori și cum lui nu-i venia să intre înăuntru.

— A ! va să zică tu ești, exclamă Bostan încet din vârful salcâmului, tu ești acel fanariot scurt și gros, urât la față, urât și la inimă ! !

— Ce trebue să facem acum ? întrebară fanarioții pe Cucută.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Să intrăm în această gaură, ei n'au nimic la dânșii, priviți armele, le stau afară.

— Să fugim, să fugim, se auziră atunci din subterană mai multe voci.

— N'auzi, zic că o să fugă, întrebă unul din fanarioți.

— Să fugă? dar pe unde? altă eșire nu se află zise Cucută.

— Măi Voinice, întrebă un fanariot, nu cumva or avea puști la dânșii.

— Nu, vă încredințez, căci aici e odaia de dormit și cu puștile n'au ce face.

— Când aș fi sigur, apoi aș intra eu mai întâi.

— Intră, zise Cucută, și n'ai habar.

— Ei fie, la norec, și fanariotul se coborî pe scară în fundul bordeiului.

— Nu e nimeni înăuntru? strigă el plin de mirare

— S'au ascuns de frică, zise Cucută.

Atunci începură fanarioții a se coborî unul după altul și să caute în toate părțile pe haiduci.

Andonis ședea mai departe și privia prin ușa bordeiului cum oamenii săi îi vor aduce îndată pe Bostan, iar acesta se uita din vârful salcâmului la ei, în tocmai precum pisica se uită la șoarece, calculând momentul când trebue să se arunce și să-l înhațe.

Deodată însă își zăresce haiducii cari eșind din subterană prin canal se uitau la ei și prin semne îi întrebau ce să facă. Bostan le făcu cu mâna ca să se apropie.

— Acum te păzesc nelegiuitule, zise după aceea tare, și cum era pe vârful salcâmului, sări odată drept în capul lui Andonis.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ce să facem căpitane, strigară atunci și haiducii cari veniră într'o fugă lângă Bostan.

— Faceți larmă mare, le zise acesta, și dați mereu cu puștile în fanarioți.

Haiducii se supuseră, ei începură să strige de vuia toată câmpia și dedeau cu puștile în fanarioți în cât cădeau snopuri la pământ.

— Ce este? urgia lui D-zeu, se întrebară ei.

— Să eșim afară, strigă unul dintr'înșii.

Dar nu apucă să isprăviască vorba și căzu la pământ lovit de un glonț haiducesc.

— Să omorâm pe Cucută, strigă un altul.

Abia termină și acesta vorba și se duse cu Cucută în gură pe lumea ceal'altă.

— Vai, trădare! esclamară atunci mai mulți dintre fanarioți.

— Tradare, da, v'a trădat Cucută miților, respunse acesta de afară, care îndată ce își văzu tovarășii, trecu în partea lor.

— Te vom omorî și noi strigă din fundul bordeiului o altă grămadă de fanarioți și numai de cât o altă grămadă dintr'înșii căzu la pământ vărsând sânge pe gură.

Fanărioții se înspăimântară cu totul. Ei nu mai știau nici unde se află. Dacă s'ar fi luptat pept la pept cu haiducii de sigur că i-ar fi omorît, căci erau 22 la număr. Dar așa: o parte dintr'înșii se aflau în subterană ne-cutezând să iasă afară, ceil'alți erau în bordeiu și de și slobozeau câte o pușcă focul mergea în vânt, căci haiducii nu stăturâ în dreptul ușei. Totul ce ar fi putut face era să iasă deodată cu toții afară și în modul acesta tot ar fi mai scăpat cineva dintr'înșii și ar fi putut chiar să omoare și dintre haiduci pe cine-va.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Fanarioții însă, luați de-odată fără veste se zăpăciră cu totul. Să iasă afară nu le venia, căci se gândiau că afară trebue să fie câmpia plină numai de haiduci, de ore-ce se făcea atâta sgomot și se auziau atâtea feluri de voci. Pe lângă astea li se descărcaseră și puștile, pe când haiducii, cari erau pregătiți cu puști, cu pistoale, cu carabine, tunau mereu și culcau mereu la pământ fanarioți. Ce trebuiau dar să facă? E găsiră cu cale să intre cu toții în subterană.

— Să ne aruncăm în acest beciu, strigară cu toții și începură să sară unul câte unul.

— Pe ei măi băeți, strigă atunci Cucută, să-i omorîm ca pe niște câini.

— Nu, îi opri Bostan, lasați-i să intre înăuntru și ținând pe Andonis strâns cu o mână, cu cealaltă îi cârpi o palmă în cât îi sclipiră ochii.

— De ce dai în mine? îl întrebă acesta cu umilință și cu falca roșie ca focul.

— Ascultați copii, întrebă Bostan fără a respunde nimic lui Andonis, luat-ați voi scara de la canal?

— Da, zise Neghină, am luat-o eu.

— Mergeți acum de luați scara și de la bordeiu ca să nu aibă pe unde eși neleguiții.

— Dar mie săracul, dați-mi drumul, căci nu sunt nimic de vină, se ruga Andonis tremurând de frică.

Bostan nu-i zise nimic și uitându-se în ochii lui, îi trânti încă o palmă în cât i se sdruncină mintea în cap.

Haiducii intrară cu toții în bordeiu, ca să execute ordinul căpitanului pe când acesta ținea pe Andonis strâns de pept încălzindu-l din când în când cu câte o palmă repede.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ia ascultă nelegiuitule, îi zise Bostan, după ce rămaseră singuri, cunoşti tu pe Marioara?

— Nu, respunse Andonia.

— Spune drept nenorocitule, că te omor.

— Şi dacă o cunosc?

— Păi aşa vorbeşte nelegiuitule, acum spune cunoşti şi pe Bostan?

— Nu.

— N'ai auzit nici odată de el?

— Nu.

— Minţi păgâne, de ce ai venit atunci la bordeiul meu?

— Am auzit, dar nu l'am văzut.

— Ei bine, acum uită-te la mine, ca să mă cunoşti altă dată.

— Cum, mata eşti Bostan?

— In tocmai, după cum mătăluţă eşti Andonis.

— Şi ce vrei dela mine?

— Nimic mai mult decât viaţa.

Andonis începu să tremure de frică.

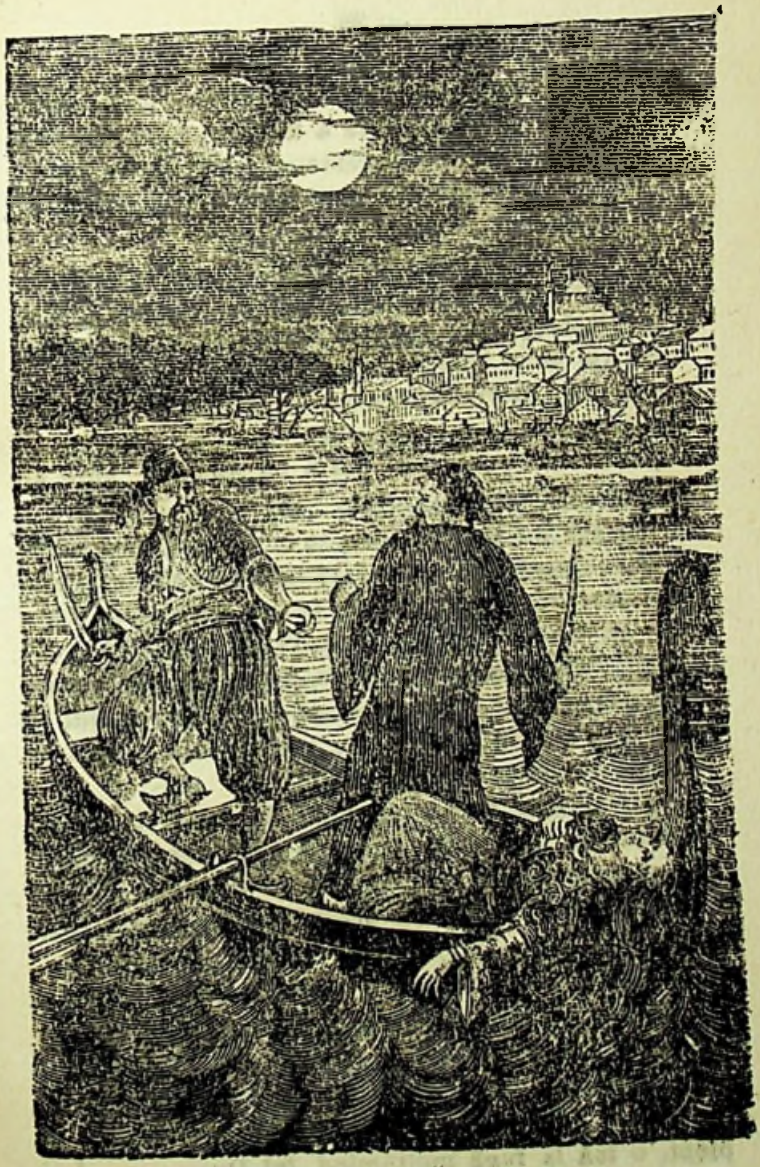
— Vai, zise el plângând, în ce am greşit eu?

— Taci, strigă Bostan la el, dându-i un pumn haiducesc după ceafă.

— Acum hai în bordeiu, ca să te trimit pe lumea cealaltă, spre a spune şi morţilor ce ai păţit de la Bostan. Ah! Marioaro! Marioaro! acesta e caiaşul care mi te-a omorît dragă! Pe acesta priveşte-l acuma, priveşte cum Bostan, cum dragul tău bădiţă ştie a te resbuna.

Şi zicând aceste vorbe ochii lui Bostan se umplură de lacrimi. Andonis tremura ca o vargă bătută de vânturi, el văzu că ori ce rugăminte, ori ce încercare era zadarnică.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Atunci Veronic se repezi ca un fulger la el şi-i bägă cuţitul în piept.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu sta pe loc satană, răcni Bostan lui Andonis, care se cam împotrivia de a intra în bordeiu.

— Ertare, murmură acesta.

— Nimic, închide neagra-ţi gură.

— In numele cerului!

— Taci mişelule, numai numi cerul, că va cădea peste tine.

— Dacă eşti dar creştin, nu mă omori.

— Am făcut câine, o mulţime de păcate în lumea aceasta şi omorîndu-te acum pe tine, cred că D-zeu mi le va erta.

Şi Bostan smuci încă odată pe Andonis, spre a-l băga în bordeiu.

— Dacă nu vrei să intri în bordeiu, atunci haide, fie-ţi moartea aici. Am vrut să te chinuiesc mai mult, dar după cum bag de seamă o să trec timp mult cu tine şi colo în capcană am şi pe alţii. Pe ei îmi voiu răsbuna mai bine, acum mă mulţumesc că această mână a mea ţi-a putut înfige cuţitul în creştetul capului. Marioaro, uită-te din ceruri şi vezi pe omoritorul tău.

Apoi Bostan scoase cuţitul din brâu, trânti pe Andonis în genunchi şi cu o furie neexprimabilă repezi ferul, spre a 'l înfige tot, în creştetul capului.

Deodată însă se auzi o detunătură, şi Bostan căzu la pământ.

Andonis văzând cu ochii acest miracol, se sculă în picioare, se uită la Bostan şi-l văzu plin de sânge.

— Ce, am murit, strigă el, sau sunt viu?

Şi fără a se gândi că acum este tocmai timpul a lua cuţitul din mâna lui Bostan şi a 'l-l băga în piept, o luă la fugă mulţămind lui Dumnezeu, deşi nici odată până în momentul acesta nu-i pronunţase

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

numele, mulţumind zic lui D-zeu pentru că 'l-a scăpat zilele.

Bostan era rănit greu la braţul drept, iar Andonis scăpat tocmai în minutul morţii.

Fanariotul Veronic.

Când au plecat fanarioţii sub conducerea lui Cucută ca să-i aducă la bordeiul Marioarei şi să le dea în palmă pe Bostan, ne aducem aminte că Veronic rămase acasă împreună cu cei doi mocani.

— Dacă vrei cucoane, îţi putem da până la patrusprezece galbeni pe un stog de fân, zise Sandu unul dintre mocani.

— Şi fiind-că 'i iarna grea, răspunse cel-l'alt, căci altminteri stogul de fân cât de bun să fie nu se vinde mai mult de cât până la opt galbeni.

— Daţi acum cincisprezece galbeni şi nu vă mai scumpiţi pentru o nimica, răspunse Veronic.

Astfel se tot tocmiră mocanii cu fanariotul şi ma ridicând unul, mai lăsând altul, ajunseră la preţ.

— Haide, scoate banii, zise Veronic.

Sandu trase din sân o pungă mare de pele şi plină numai cu galbeni austriaci, plăti fânul, şi după aceea bâgă pungă iar înapoi.

Veronic o şi ochi, doar ce putea să facă, el era unul şi ei erau doi.

— Stai, îşi zise el în gând, eu ştiu să ochesc bine cu puşca.

După aceea îşi ceru voie de la mocani şi intrând în casă luă din perete o puşcă cu două focuri.

— Sandule, strigă Veronic din balconul casei.

— Aud, răspunse acesta.

— Cazi la pământ şi slobozind cocoşul puştei Sandu fu lovit în cap şi muri la minut.

Mocanul cel-l'alalt o luă la fugă, dar fanariotul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

îi ochii repede și gloanțele străbătându-i spatele adormiră vecinic și pe acesta.

Atunci Veronic se coborî repede din balcon se duse la Sandu, îi luă punga cu bani, iar cadavrul înghețat îl târî până la beciul acela în care văzurăm altă dată tortura acelui biet român și care în urmă a fost tăiat de Chirilis. Indată ce ridică obloanul, o putoare nedescrisă umplu recele aer. Afară era în adevăr frig, însă în acest beciu, acoperit pe deasupra cu zăpadă, domnia o căldură destul de mare, astfel că cadavrele victimelor se descompuneau numai de cât.

Tot astfel făcu și cu al doilea mocan.

— Slavă ție drace, zise după aceea Veronic. Făcui ce făcui și tot luaiu punga. Dacă vor veni ceilalți mocani și vor întreba de dânșii, eu le voiu respunde că le-am vândut fânul și că mai mult nimic nu știu. Lasă să tot caute ei ca să găsească stârvurile.

Veronic era unul dintre cei mai depravați fanarioți. Pe la al treizecelea an al vârstei sale, el se bucura de o avere destul de bună. Până atunci nici nu se gândise vreodată la România, căci în adevăr nici unul dintre greci, nici chiar fanarioții nu veniau aici, de cât acei cari nu aveau nici un căpătâiu prin țara lor. Aceștia singuri veniau cu speranța toată mai mult în mâna Domnului, care era de asemeni tot fanariot. Pe la anul 1835 însă, în Moldova se afla Domn Mihail Sturza, om bun alminteri, dar egoist până la temeritate și cu scop a face din toată Moldova o proprietate a sa. In timpul acesta grecii încă tot se bucurau de marile privilegiu, căci Domnul Moldovei nu voia nici odată ca românul să fie deșteptat. Chiar regulamentul organic începu a se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

aplica pe dos, lucru care plăcu mult atât Rusiei cât și Turciei...

Fanariotul Veronic zisei, înainte de a veni în România, pe la anul 1830 se afla în Constantinopol.

Intr'o seară frumoasă de vară el se plimba pe o barcă prin Bosfor. Aerul era dulce. așa precum este totdeauna la Constantinopol. Seara pășia visătoare în carul ei de stele, pietre de aur cari ornau splendid negrul ei vesmânt. Era o tăcere profundă, numai vecinicul murmur al apei se auzia mereu și din când în când lopețile a vreunui luntraș. Nimic nu poate fi mai plăcut, nimic nu poate fi mai frumos decât a te plimba o noapte, o singură noapte pe luciul Bosforului!!...

Veronic se legăna cu luntrea pe valurile murmurânde ale apei și cânta încet din gură. Era în adevăr ceva curios la acest fanariot, ca să-l vezi plimbându-se noaptea cu barca, El în toată viața lui nu făcuse această încercare decât de trei ori, deoarece își zicea decât a perde timpul pe apă, mai bine ar căuta alte petreceri, a căror, desfrâuri să se lovească cu bestialele sale apucături.

De altminteri era un om frumos la față și avea o voce dulce și armonioasă.

De și era puțin amețit de puterea mai multor sticle cu vin pe cari le deșertase cu câteva ceasuri mai înainte, mânuia cu toate astea așa de bine lopețile, în cât gândiai că este vreun marinar crescut pe apă.

— Păcat, își zise el, să fii pe apă și să n'ai lângă tine o femee.

Femeile erau de ordinar obiectul pasiunilor sale și când acum se văzu singur pe apă cu două lopeți

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

în mână, începu să regrete minutul în care s'a urcat în barcă.

De odată însă iată că zăreşte o gondolă care venia spre el despicând apa în două.

— Ah! dacă ar fi într'însa şi o femee, îşi zise Veronic.

Nu trecu mult timp şi gondola se apropiă de barca fanariotului.

Atunci Veronic văzu trântită pe un covor o fată ca de 17 ani. Ea era frumoasă în cât părea că e zâna Bosforului, menită a aprinde focul în inima celor cari ar fi văzut-o. Ea se ridică în genuche, se uită în barca fanariotului, apoi lăsându-se iar pe covor, gondola dispăru.

Veronic îndată ce o văzu, voi să strige gondolierului să oprească, voi să-şi apropie barca de a ei, dar nici gura lui, nici mâna lui nu avură putere. El rămase extasiat câte-va minute şi văzând că gondola dispăru se luă fuga dupe ea. In timp de jumătate ceas alergă Veronic cu barca în toate părţile ca să găsească, ca să ajungă pe acea fată frumoasă ca o închipuire şi care ca închipuirea peri d'inaintea lui.

Toate încercările lui însă îl fură zadarnice.

— Rămâi atunci sănătos Bosfore, zise Veronic plesnind de necaz, dacă voi mai veni vre-odată la tine, să mă'nghiţi, şi şi-îndeptă barca spre mal.

Iată însă că zăreşte din nou gondoleta care legăna pe frumoasa fată.

— Acum nu-mi mai scapi, esclamă pasionatul fanariot şi din trei lovituri de lopeţi atinse gondola fetei.

— Cum, Almelaiur! ? strigă Veronic la vederea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ei. Fiica paşei singură în gondolă! şi voi să se retragă.

Abia însă făcu câte-va retrageri înapoi şi luându-şi seama, îşi repezi din nou barca în cât lovi aşa de tare gondoleta, că era pe aci s'o răstoarne.

— Allah! esclamă frumoasa turcoaică speriată.

Dar Veronic fără a mai perde timpul făcu o săritură şi căzu la picioarele turcoaicei.

— „Gulfar"! ajutor, strigă frumoasa Almelaiur condolierului.

— Atunci se presentă un spectacol pe atât de înfiorător, pe cât şi de ridicol.

Gulfar, cu o lopată în mână, şedea gata să trăsnească pe Veronic în cap, iar acesta scoase un cuţit, zicându i!

— De vei da cu lopata, vei muri de cuţitul meu.

— Aşa, ne jucăm cu cuţitele, răspunse turcul, atunci să te vedem.

Şi lepădând lopata, scoase şi el un cuţit.

Frumoasă Almelaiur nedeprinsă cu asemenea scene, începu să ofteze şi căzu în nesimţire pe preţiosul covor de Persia.

Luna arunca dulce razele sale pe ape liniştită a Bosforului şi privia tristă la cele trei persoane din mica gondoletă. Părea că este şi ea curioasă ca să vadă finitul acestui periculos joc.

Un turc şi un fanariot amândoi tineri şi amândoi cu cuţite în mână, puţin mai departe frumoasa Almelaiur încremenită ar fi făcut pe ori cine să creadă că sunt doui amanţi de origine şi religiune diferită cari se bat pentru o fată în mijlocul apei.

Veronic văzu că se află într'o posiţiune critică. Ca să se repeadă cu cuţitul asupra turcului nu-i ve-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nea, căci avea și aceasta unul în mână. Ce trebuia dar să facă? El se aruncă într'o parte a gondolei și o sdruncină așa de tare în cât Gulfar care nu se aștepta la aceasta și'apoi aflându-se și cu mintea pironită asupra modului cum să-și scape stăpâna și să omoare pe fanariot, căzu de o dată pe spate Atunci Veronic se repezi ca un fulger la el și-i băgă cuțitul în pept.

— Allah! esclamă de a doua oară Almelaiur văzându-și pe condolier mort. Dar Veronic se apropiă de ea și luând'o în brațe o umplu de sărutări.

— Ce faci ghiaure? strigă aceasta smucindu-se din brațele lui.

— Nimic Almelaiur, răspunse el. De și tu ești fiică de pașă, în astă noapte însă vei fi amanta mea și sculându-se în picioare o luă iarăși în brațe.

O luptă se văzu atunci între ei amândoui. Veronic era un om înalt și robust pe când turcoaica o creatură mică și fragetă ca floare abia îmbobocită. Ea trebuia prin urmare să cedeze, căci ori-ce împotrivire i-ar fi fost zadarnică. Poate că chiar s'a gândit la aceasta, căci câte-va minute stătu nedecisă lăsându-se a fi sărutată de Veronic, când de o dată-i dete un brânciu fără de veste și urcându-se pe gondolă se aruncă în Bosfor.

Un sgomot se auzi, sute de cercuri se formară pe apă, apoi cercurile se lățiră perzându-se în departe.

Frumoasa turcoaică Almelaiur se înecase. ea muri conservându-și onoarea.

Tocmai acum văză Veronic realitatea cu ochii, tocmai acum înțelese încăpățînarea lui, când se văzu în gondolă singur cu brațele întinte, având într'o parte pe sârmanul turc mort, iar în fața lui pe fru-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

moasa Almelalur, pe gingaşa turcoaică ingropată sub valurile apei!

— Trebue să fug din aceste locuri, îşi zise el şi îndreptând gondola spre mal eşi afară şi se duse a casă.

A doua zi se şi făcu nevăzut din Constantinopol; el veni în Moldova înrolându-se printre oamenii lui Andonis, care-l făcu şeful lor după moartea precedentului său Chirilis.

— Acum m-am scăpat de mocani, am luat apoi şi banii, pot deci să mă duc şi eu pe la bordeiul Marioarei ca să văd ce-o fi făcut palicarii mei cu acel păgân de Bostan, zise Veronic luând o puşcă şi îndreptându-se spre bordeiul Marioarei.

El mergea prin zăpadă şi fluera o melodie a beţivilor, resuvenire veselă care nu-l revenea în minte, de cât numai în asemenea momente de bucurie.

O sută două-zeci da galbeni erau în pungă, bun chilipir pe ziua de astă-zi, zicea el din când în când desmerdându-şi patul puscei.

Ast-fel merse el vreun ceas şi jumătate gândind când la punga cu bani, când la Bostan pentru care regreta, că nu-l va găsi în viaţă. Dar ce-i văzu ochi, apropiindu-se de bordeiul Marioarei? Lui i se pare vis. Andonis, celebrul său stăpân să fie ţinut şi pălmuit de haiducul Bostan? Andonis, care mergea să omoare pe Bostan să fie acum prins şi gata a fi omorît de Bostan?? Toate aceste nu-i venea a crede, trebuia însă să le creadă, căci ast-fel vedea cu ochi.

— Dacă ceea ce văd o fi adevărat, atunci haiducul va părăsi lumea aceasta, zise în cele din urmă Veronic.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Bostan era încă în ușa bordeiului căsnindu-se să tîrească înăuntru pe fanariot, apoi văzând că nu va avea puțină trudă pentru a face aceasta, se hotărî să-l omoare afară.

Cum trebuia însă să-l împuște, când stăpânul său Andonis se afla în fața lui Bostan? De două ori se încercă a da cu pușca în haiduc și de două ori se opri, de ore-ce vedea sigur că va omori pe connaționalul său!

Tot ce-i mai rămânea să facă, era să alerge să se lupte cu Bostan și să-și scape stăpânul, dar unde cuteza! Se afla la o depărtare de două sute pași și tot-i era frică să nu care cum-va să'l zărească haiducul și să se ia după el.

— A, n'ai noroc chir Andonis, esclamă el în cele din urmă. Treci tu partea cea-l'altă și lasă-mi pe nemernic să'l ochiesc drept în inimă.

Și după aceea-și rezemă pușca de pământ uitându-cu sânge rece cum Andonis se sbătea în brațele haiducului. De o dată însă iată că vede o mână cu un cuțit ridicându-se asupra capului lui Andonis.

— Vai! stăpânul meu e mort, răcni Veronic și ochi mână cu pușca.

O detunătură se auzi după aceea și Bostan căzu numai de cât la pământ.

Atunci Andonis încremenit de mirare o luă la fugă spre casa lui lăsând în urmă-i pe Bostan rănit la mână și pe toți fanarioții în puterea haiducilor.

— Bine c'am scăpat, zicea el și fugea de-i scăpăra picioarele.

— Stai, stăpâne, îi strigă însă o voce cunoscută.

Andonis își întoarse numai capul, zări pe Veronic și fără a se opri îi zise:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Fugi palicare, dacă nu vrei să te lovească Bostan cu cuțitul în creștetul capului!

— Dar stăi și n'ai frică, îi răspunse acesta.

— Frică, frică... zicea Andonis fugind mereu.

— Și stai efendi, că dar am pușcă în mână.

— Aruncă Veronic pușca și fugi.

— Ce dracu te-a găsit, că eu nu te știam așa de fricos și Veronic se luă după stăpânul său.

Ei fugiră până nu se mai zăria bordeiul și cu toate astea Veronic nu putea să oprească în loc pe stăpânul său.

— Stai efendi, stai, că Bostan a murit, l-am împușcat.

La aceste cuvinte Andonis se mai trezi niței, își aduse aminte că Bostan căzu la pământ în urma unei detunături, că nu mai avea nici o putere și atunci stătu pe loc.

— Bine efendi, se poate să ai atâta frică?

— Ah, Veronic, era să mă omoare!

— Apoi bine efendi, nu te gândiai și la mine, sau gândeai poate că Veronic ar lăsa vreodată pe chir Andonis ca să fie în primejdie?

— Nu, contez tot-d'auna pe iubirea lui către mine, o! Veronic, dar Bostan, acel Bostan era să mă.....

Și uitându-se înapoi, o luă iar la fugă, ca și când l-ar fi urmărit cine-va.

— Dar stai efendi, ce dracu iar fugi, n'ai văzut că eu am rănit pe Bostan?

— Da, da, l-ai rănit, zise Andonis, oprindu-se din nou.

— Și ce ziceai stăpâne că avea de gând să-ți facă Bostan?

— Să-mi despice capul cu cuțitul!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Mișelul, esclamă Veronic, îl voiu omori eu și începu să-și frece pumnul.

— Dar ceilalți unde sunt? întrebă tot Veronic.

— Ceilalți s'au dus pe lumea cealaltă, respunse Andonis.

— Nenorocire! spune-mi și mie stăpâne toată istoria, căci zău sunt plin de mirare s'o aflu.

— Să fugim mai întâiu Veronic, să fugim și a casă îți voiu spune totul!

După aceea amândoi fanarioții se puseră pe fugă unul curios ca să afle cum haiducii au putut prinde pe toți palicarii, iar cellalt vesel că a scăpat de cuțitul lui Bostan.

Torturele.

Venise primăvara. Opt dintre fanarioții prinși ca într'o capcană de haiduci, trăiau încă, iar Bostan care suferise atâta timp, din cauza rănei ce căpătase la mână, acum se vindecase în deplin.

— Haide căpitane, să facem ce-om face cu acești spurcați, și să ne mutăm în pădurea Corbului, căci destul timp pierdurăm în această visiune, zise haiducul Bujor căpitanului Bostan.

— Bine, rosti Bostan, ne vom strămuta, însă mai întâi...

— Ce vom face mai întâi? întrebară ceilalți.

— Mai întâi vom pune la cale pe acești fanarioți.

— Cum îi vom pune la cale? întrebă tot Bujor.

— Îi vom pune bine, așa cum știu eu.

— Adică să le cioplim gâtul, căpitane, zise Neghină.

— Nu, pronunță Bostan.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Dar ce să le facem? întrebară cei-l'alți.

— Asta veți vedea la urmă, le răspunse căpitanul.

După aceea se întoarse spre Cucută și îi întrebă:

— Măi Cucută, tu erai însărcinat cu acei fanarioți, nu-i așa?

— Da, eu, răspunse acesta.

— Ei bine, ce i-ai auzit zicând ei între dânșii.

— Am auzit multe, căpitane, dar nu am înțeles nimic.

— Cum asta măi Cucută?

— Uite chiar așa; ei vorbiau grecește și eu nu înțeleg ciunț.

— Și sunt mulți de tot?

— Numai opt.

— De mâncare le-ai dat în tot-d'auna?

— I-am hrănit întocmai ca pe niște porci și s'au îngrășat chiar și ca niște porci.

— Și ce le-ai dat de mâncare în tot timpul ăsta?

— Deosebirea e numai, că în loc de ghindă le dedeam pâne.

— Și ei mâncau, ai?

— E, ba, ca niște lupi.

— Dar, când te întrebau, ce gând avem cu ei, tu ce le spuneai?

— Le spuneam, că căpitanul a hotărît, dacă cum-va se va vindeca de rana ce a căpătat la mână, a le da drumul.

— Și ei ce ziceau?

— In toate diminețele mă întrebau, cum îți merge la mână.

— Iar tu le spuneai?

— Le spuneam, tot mai bine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
Portal Halmagiu
http://revistatransilvania.ro/mdrr

— Şi atunci ei?

— Şi atunci ei săriau în sus de bucurie.

— Nerozii, exclamă Bostan. Nu ştiu ei că dacă eu aş dori viaţa, este numai ca să 'mi pot răsbuna pe aceşti nelegiuiţi, că dacă aş mai dori să trăesc, este numai să pot pune mâna pe cânele Adonis Ah! D-zeule, cum mi-a scăpat din ghiare! nu 'l puteam străpunge cu cuţitul, înainte ca gâtul lui Veronic să 'mi străpungă mâna?

— Da, căpitane, mai zise Cucută, şi tot acest Veronic, am aflat că ar vrea să te dea viu în mâna lui Andonis.

— O, nenorocitul, când ar şti de ce moarte are să moară, s'ar omori mai d'inainte singur!

— Ia, n'auzi căpitane, cum mai strigă fanarioţii, zise Neghină. Ei vor pâine, şi noi nu mai avem decât 11 de toate.

— Să te duci tu mâi Neghină până la Pechia, şi să aduci un căruţ cu pâne, bagă însă de seamă să nu care cum-va să vii deadreptul pe drumul celmare.

— Nici vorbă nu-i căpitane.

— Iar voi ăşti-l'alţi, zise Bostan către ceil'alţi haiduci, duceţi-vă şi aduceţi'mi pe unul din fanarioţi.

— Cum o să 'i scoatem afară, căpitane? întrebară ei.

— Veţi pune scara.

— Păi atunci vor eşi cu toţii.

— Dar voi să păziţi mâ copii. Spuneţi-le că Căpitanul li este mai bine şi că vrea să erte pe fie-care zi câte unul.

— Bine căpitane, răspunseră haiducii şi eşiră cu toţii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Bostan, de când se rănise, şedea într'un alt bordeiu mic, pe care îl făcură haiducii lui. Acest bordeiu era ceva mai bine acoperit şi avea o sobă bună în care făceau foc, căci frigul supăra mult rana căpitanului de haiduci.

Indată ce haiducii intrară în bordeiul cel'alt, fanarioţii începură să strige: pâine că murim de foame.

— Vă vom da pâine, răspunse Cucută, dar mai întâi să vă spun o veste bună.

— Ce veste? întrebară fanarioţii. S'o fi îndreptat căpitanul, nu este aşa?

— Tocmai, ziseră haiducii.

— Atunci dar, ne dai drumul astăzi.

— Vă dau, le zise Cucută, nu însă la toţi; căpitanul a zis, la câte unul pe fiecare zi, hotăriţi aşa dar cine o să iasă mai întâi.

Atunci se încinse o bătae între fanarioţi şi o părăială, încât dacă nu-i opria Cucută ar fi rămas toţi fără păr şi fără ochi.

— Staţi bre, că nu mai dau la nimeni drumul. După aceea puse Cucută scara şi se coborî în subterană.

— Numai acela cărui voiu zice să iasă afară, oricine altul s'ar încerca, va muri.

In adevăr fanarioţii aveau cuţite, avea chiar şi focuri la dânşii şi ar fi putut prin urmare, ca să omoare pe Cucută când îl văzură între dânşii şi cu mâna goală. Dar nu cutezau! Ar fi omorît pe unul şi ei ar fi murit toţi. Din contra fanarioţii se purtau bine cu Cucută; ei îi dădură toţi banii ce aveau la dânşii, ca să mijlocească la căpitanul liberarea lor.

— Eşi tu afară, zise haiducul arătând pe unul dintre ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Fanariotul sui scara, lăsând pe ceilalți înăuntru. După dânsul eși și Cucută luând și scara de la subterană.

— Va să zică rămâneți sănătoși voinici și vă mulțumesc, zise fanariotul, după ce se văzu la aer liber și voi să iasă pe ușă afară.

— Ho! prietene, da mai stai, nu te grăbi așa mult, îi zise Neghină, apucându-l de mână. Trebue mai întâi să te vadă căpitanul, ca să știe cine a eșit astăzi.

Și haiducii înconjurându-l îl duseră după poruncă în bordeiul în care ședea Bostan

— Iată căpitane, ziseră haiducii, presentând pe fanariot. Acesta s'a ales pentru ziua de astăzi.

— Foarte bine, răspunse el, duceți-vă acum de înroșiți frigarea cea în foc.

Haiducii executară ordinul.

— Cucoane, sărut mâna, eu pot acum să plec nu-i așa? întrebă fanariotul, cam încurcat de cele ce vedea.

— A, nu prietene, îl opri Bostan. Nu trebue să pleci tu, te voiu trimite eu.

— Da de ce cucoane te mai ostenești, bunătatea d-voastră e prea mare.

— Nu, de loc prietene, îmi fac datoria de creștin.

— D-zeu să vă ajute cucoane

— Amin, prietene.

— Așa dar rămâi sănătos cucoane, eu plec.

— Nu, nu, îi zise Bostan punând mâna pe el. Vei sta aici, unde vrei să te duci?

— Am de gând să mă duc tocmai la Constantinopol și de acolo la sfântul Munte, unde am să mă fac călugăr!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Tu călugăr?! dar cine a mai văzut drac călugăr!

— Zău cucoane, am să plec.

— Bine, dar eu voiu să te trimet în alt loc.

— De cucoane, dacă d-voastră voiți, voiu merge și în altă parte, numai când voiu pleca?

— Ute, chiar acum.

— Și unde anume cucoane, dacă nu vă este cu supărare.

— Unde? pe lumea cealaltă, prietene.

Fanariotul făcu o săritură în sus.

— Vai de mine, vreți să mă omoriți! exclamă el.

— Taci din gură mișelule, îi zise Bostan. Puteai tu să crezi, că vei scăpa vre odată viu din mâna mea? O nenorocitule, vei vedea acum ce fel de moarte te așteaptă.

Apoi întorcându-se către haiduci, le zise:

— Măi Bujor și Neghină, aduceți-mi cuțitul cel mare și trântiți pe acest spurcat la pământ.

Haiducii îi aduseră cuțitul și într'un minut întinseră pe fanariot la pământ. Atunci Bostan îi reteză numai decât picioarele amândouă de dincolo de genuchi. Sângele începu să curgă pârae stropind fața tiranului Bostan, fanariotul mai scoase câteva țipete amestecate cu niște surde oftări și leșină!

— Măi Neghină, adu-mi frigarea mai curând că moare neisprăvit, strigă atunci căpitanul haiducilor.

Neghină se repezi într'o fugă afară și îi aduse frigarea care scânteia de roșie ce se făcuse. Bostan o luă cu un clește în mână și ridicând piciorul tăiat al fanariotului i-o bagă în interiorul osului. Măduva la contactul ferului ars, începu să sfârâe și să scoată fum, pe când Bostan învârtie mereu frigarea, fără a simți cea mai mică neliniște.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Fanariotul până acum leşinat, la această nouă tortură începu să ragă ca un bou şi să se sbată în toate părţile.

După ce frigarea s'a răcit, Bostan o dete ca s'o înroşească iar. Cinci minute numai trecură şi ea era gata. Bostan o luă şi o înfipse în cel-lalt picior, dar fanariotul de astădată nu făcu nici o mişcare nu scoase nici un gemet; el era aproape mort.

Bostan văzându-l că nu mai simte nimic, înţelese că trebue să fi murit şi zise haiducilor să facă o groapă în pământ.

După ce groapa a fost săpată, luară cu toţii pe sărmanul fanariot şi aruncându-l înăuntru îl astupară cu pământ.

Cunoaştem mai multe torturi comise de Bostan, de acest om devenit tigru, dar aceste, prin care îşi ilustrează mai mult haiducia sa, sunt cele mai teribile. În adevăr, mult rău îi făcură fanarioţii, mare foc aruncară în inima lui, însă şi dânsul crunte răsbunări mai căuta!! Prin crude torturi îi mai trimetea pe lumea cea-laltă!!

* * *

Ziua a doua după prima tortură era luni. Fanarioţii, cari mai rămaseră în număr de şapte, aşteptau cu nerăbdare ca să vadă cine va fi norocosul, care va scăpa pentru ziua aceasta. Sărmanii, când ar fi ştiut ce fel de scăpare îi aşteaptă, n'ar mai fi dorit să iasă niciodată din subterana în care erau închişi!

Cucută se arată numai de cât la uşa subteranei şi aruncând scara se aruncă înăuntru.

— Pe unul din voi, răspunse el.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Să ies eu astăzi, zise unul din ei, rugându-se de Cucută.

— Nu trebue să 'mi spui tu, că nu mă iau după gura ta; am să dau drumul cui mi-o plăcea mie.

— Bine voinicule, nu te supăra, eu numai te întreb.

— Să nu mă întrebi, ţi-am spus odată că o să scăpaţi cu toţii, de ce dar mă tot zăpăciţi, sau voiţi să nu mai dau la nimeni drumul şi să vă las să muriţi de foame?

— Nu voinicule, strigară atunci fanarioţii şi se repeziră cu pumnii la compatriotul lor.

— Haide tu, îl opri Cucută, arătând pe unul şi făcându-i semn să iasă afară.

— Eu, întrebă fanariotul perdut de bucurie.

— Da, tu, respunse Cucută.

Fanariotul sui numai de cât scara şi eşi în bordeiu, unde îl aşteptau ceilalţi haiduci, ca să-l înhaţe şi să-l ducă lui Bostan. Dar fanariotul îndată ce se văzu în bordeiu şi zări uşa deschisă, fără a se uita în jurul său, se repezi afară spre a fugi.

— A! bine că mă văzui odată scăpat, zise el tulind-o pe uşă.

Atunci Neghină, care se afla chiar lângă dânsul îl apucă de pept şi îl oori în loc.

— Ce vrei să faci bre? îl întrebă acesta.

— Nimic, respunse fanariotul, voiu să mă duc acasă.

— Păi ho, prietene, că mai ai încă de lucru, nu te grăbi aşa de mult. Întâi ai să te duci la căpitanul.

— Dar ce să fac acolo?

— Ai să te duci la căpitanul, strigară haiducii,

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

şi luându-i pe sus îl trecură în bordeiul în care şedea Bostan.

— Ei copii, pe acesta aţi ales pentru ziua de-azi? întrebă căpitanul haiducilor.

— Da, răspunseră ei, pe acesta.

— Bun, desbrăcaţi-l acum cu pielea.

Haiducii făcură astfel.

— Luaţi-l acum şi puneţi-i picioarele la cap.

Bujor şi cu Neghină apucară pe fanariot şi într'un minut îl făcură ghem.

— Aduceţi-mi cuţitul, zise după aceea Bostan.

Cucuta îl dete şi căpitanul haiducilor fără cea mai mică milă îl lovi în şira spinării.

Fanariotul făcu o sforţare, ca să scape şi începu să strige de răsuna bordeiul, dar Bostan îl mai lovi încă odată şi şira spinării se desprinse în locul acela.

— Hoţule, m'ai omorît, strigă muribunda victimă şi se mai încercă încă odată ca să scape.

— Ţineţi-l bine măi copii, zise Bostan la cei doi haiduci cari ţineau ghemuit pe nenorocitul fanariot.

— N'avea nici o frică căpitane, de i-ar veni şi dracu în ajutor tot nu-i poate scăpa din mâinile noastre.

După aceea Bostan îi mai lovi cu cuţitul pe şira spinării, astfel că l-o tăie în vre-o cinci bucăţi.

— Daţi-i acum drumul băeţi, zise Bostan după ce se gândi că l'a chinuit destul. Daţi-i brumul, ca să se chinuiască şi singur.

Haiducii îl slobozîră.

Fanariotul văzându-se scăpat din mâna haiducilor şi de cuţitul lui Bostan vru să se scoale în picioare cu toată durerea ce simţea, dar unde putu! Abia se ridică şi scoase un ţipăt, care s'ar

Muzeul Digital Transilvanian Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

fi auzit la o depărtare de un ceas. El își apleacă capul la picioare și căzând jos începu a se tăvăli ca un șarpe când îi fărîmi capul și să strige : Mamă! mamă!..

* * *

Noaptea Bostan dormi liniștit, el nu visă decât răsbunarea în contra inamicului său de moarte Andonia. Când zorile zilei se iviră, căpitanul haiducilor se trezi și singur în bordeiul său se rugă în timp de o oră lui Dumnezeu. ca să-l ierte, dacă greșește, dacă se arată prea crud către semenii săi

— O, Doamne! singur cred că voești să pedepsești pe acești nelegiuiți, să arunci urgia ta asupra lor și că chinul ce astăzi le fac nu este altceva de cât o voință a ta!... Și ce chin poate fi Doamne mai mare de cât chinul ce ai aruncat în peptul meu? Și cine oare în lumea aceasta îmi va mai putea da pe Marioara?!...

După aceste cuvinte Bostan se sculă din genunchi și aruncându-se pe patul său își acoperi capul între mâini și începu să plângă din nou.

Rugăciunea îi liniștea din când în când sufletul, îi mângâia speranța și atunci se căia de crimele ce comitea; dar îndată apărea în mintea lui imagina dulce și frumoasă a iubitei sale, îi apărea surâzândă cu buzele întredeschise gata a primi sărutările amantului ei și atunci ochii îi scânteiau, inima i se împetria și setea lui cea mai mare era moartea, torturele!

Când haiducii intrară în bordeiul lui Bostan îl găsiră tot cu capul între mâini și tot plângând.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Căpitane ce ai? îl întrebară ei.

— Nimic voinicilor, le răspunse el.

— Dar de ce plângi.

— Ori-ce om fraţilor, în viaţa lui are şi minute de durere, de lacrimi, căci nimeni nu este fericit pe acest pământ. Atât cel rău, cât şi cel bun se plâng în contra soartei lor; unul caută fericirea în fără-de-legi, iar celalt într'un mormânt negru!

— Dar bine căpitane, zise unul dintre haiduci, D-ta ai în mână pe cei fără de-lege, răsbună-ţi asupra lor şi te vei împăca.

— Niciodată, dragul meu, nu se va putea împăca sufletul meu! Răsbunarea pentru mine nu e de cât o alinare a chinului grozav care mă torturează în fiecare noapte; a durerei fără sfârşit! Voi ştiţi, v'am spus chiar în cea dintâiu noapte a adunărei noastre, că colo, în bordeiul cela sub care dorm ne-legiuţii fanarioţi, aveam o floare a inimii, crescută la răcoare şi udată de roua nopţii! Am iubit această floare şi am jurat că o voiu purta totdeauna la sânul meu! O! Dumnezeule! de ce nu 'mi-ai ajutat?

Şi Bostan întrerupându-şi vorbirea se lăsă a fi purtat de gânduri, când de odată se ridică în picioare şi-şi trage cuţitul dela brâu.

— Ce ai căpitane? strigară atunci haiducii.

La acest strigăt Bostan se uită la dânşii şi băgând cuţitul în teaca lui şezu iar pe pat esclamând:

— Nenorocit ce sunt!

— De ce ai scos cuţitul căpitane? întrebă din nou unul din haiduci pe căpitanul său.

— Voiam să vă omor, răspunse el.

Haiducii se retraseră înapoi; în adevăr căutătura ce le aruncă atunci când 'l întrebară ce are, era

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

atât de pătrunzătoare încât un fior rece trecu prin corpul tuturor.

— Şi de ce voiai să ne omori căpitane? întrebară haiducii.

— Încă un minut d'ar fi mai trecut şi aţi fi fost morţi cu toţii.

— De ce căpitane, întrebară din nou haiducii.

— Sunteţi şeapte, eu eram unul şi sunt aşa de sigur că vă omoram, că vă spintecam pe toţi în mai puţin de un minut.

Haiducii se uitară unul la altul şi mai făcură încă un pas înapoi.

— Căpitane, de ce, pronunţară ei.

— N'am vorbit eu cu voi?

— Da, căpitane, ai vorbit aproape un ceas.

— Pe urmă ce-am făcut?

Pe urmă, nimic. Te-ai întors către D-zeu întrebând de ce nu 'ţi-a ajutat şi ai tăcut.

— O, Dumnezeule! mare-i puterea ta, poate vreodată voi învia-o şi pe dânsa din mormânt şi 'mi voi da-o iar în braţele mele!

Haiducii se uitau mereu unul la altul şi miraţi cu totul de straniu purtare a căpitanului lor, şi de cuvintele lui aproape neînţelese pentru dânşii, nu ştiau singuri ce să zică.

Bostan înţelegând aceasta le zise:

— Ei bine, ştiţi fraţilor, de ce am voit să vă omor?

— De unde să ştim căpitane, răspunseră haiducii.

— Iată pentruce; mi s'a părut că voi sunteţi fanarioţi.

— Căpitane aiurezi!

— Nu, mi s'a părut că sunteţi fanarioţi şi că în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mijlocul vostru aveați pe Marioara. Eu mă uitam la voi ca să văd ce aveți de gând să faceți, iar când văzui, că voiți să fugiți cu dânsa mă sculai în picioare și privind pe Marioara care se uita tristă la mine, mă gândeam pe cine să lovesc mai întâiu cu cuțitul. Atunci.....

— Atunci? îl întrerupseră haiducii mirați.

— Atunci voi ați strigat la mine, v'am cunoscut vocea, m'am trezit din acel somn în care căzui și uitându-mă la voi, recunoscui numai de cât greșala ce era să fac.

— O, căpitane, esclamară acum haiducii atinși până la suflet de durerea căpitanului lor. Când o să te vedem fericit?

— Fericit de aci înainte eu nu mai pot fi, dar mă voi simți ușurat atunci când îmi voi putea răsbuna asupra blestemaților fanarioți.

După aceea îndreptându-se spre Neghină îi zise:

— Dute și-mi adu pe unul din acei închiși.

Neghină execută ordinul și peste un sfert de oră aduse pe un fanariot de o statură mare și gras cu toată închisoarea și neîndestularea de mâncare.

— Sărut mâna cuconașule, zise fanariotul intrând înăuntru! am venit să vă mulțumesc pentru bunătatea ce ați avut de a-mi da drumul, căci zău era aproape să mor în acel beci. Sărut mâna dar cuconașule și Dumnezeu să vă ajute.

— Mulțumim d-tale prietene, îi răspunse Bostan.

După aceste cuvinte fanariotul se încercă să iasă afară.

— Dar ho, prietene, îl opri căpitanul haiducilor apucându-l de păr. Unde vrei să te duci?

— Voiu să mă duc acasă cuconașule, sărut mâna..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Să te duci acasă? o nenorocitule, vei vedea acum care-ți va fi casa.

Dupe aceea spuse la doi din haiduci de trânti pe fanariot la pământ.

— Adu-mi curând cuțitul, zise el lui Neghină.

Cuțitul i se dăduse numai de cât.

Bostan stătu câte-va minute gânditor calculând a treia tortură.

— Marioaro, uite-te acum din ceruri și vezi dacă iubitul tău știe a te resbuna.

— Cuconașule, iartă-mă, răcni fanariotul.

— Nici un cuvânt, și zise Bostan tăindu-i unul din mușchii spinărei. Sângele începu să isvorească și fanariotul se sbătea ca o sfârlugă în mânele haiducilor.

Bostan cu sângele său cel rece tăie și cel-l'alt mușchiu lăsând să se vază oasele!

Fanariotul gemea ca un taur rănit...

— Aduceți-mi curând doi pumni cu sare mărunță, zise Bostan.

Vasile din Puteni execută numai de cât porunca dată.

După ce căpitanul haiducilor luă sarea presără spinarea fanariotului turnând atâta sare în cât sângele încetă d'a mai curge cu furia de mai înainte. După aceea 'i tăie amândouă mâinile și ridicându'l în picioare 'i dădu voie, ca să se ducă acasă.

Fanariotul văzându-se la aer liber, văzându-se scăpat din mâna haiducilor o rupse la fugă și fugi ca și când n'ar fi avut nimica. Cinci minute o ținu el într'o fugă continuă când biruindu'l durerea căzu la pământ. Sângele începu să curgă în cantitate mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mare și tocmai acum începea să simță grozava durere.

— Ah, de-aș ajunge la Andonis, zicea el, ca să mor într'o casă, pe un pat.

El făcu o sforțare, spre a se scula, dar neavând pe ce se sprijini, nu numai că nu se putu ridica, ci îndoindu-și spinarea sângele începu să țâșnească și nenorocitul fanariot leșină.

— Cucută, zise Bostan haiducului său, du-te de vezi unde s'o fi prăbușit acel nelegiuit. De 'l vei găsi adu'l înapoi.

— Da d'o fi mort?

— Să'l aduci mort.

Peste o jumătate de ceas Cucută se întoarse cu fanariotul pe spate. El era mort.

* * *

A doua zi de dimineață Bostan pregăti a patra tortură. Era Duminică, soarele răsărise pe orizontul senin, și drăgălașele lui raze furau iute mii de sărutări după fața fragedelor flori.

— Haide Neghină, dute de-mi adu încă unul din fanarioți! Ah! de ce nu am putere să pui mâna pe toți fanarioții din țară?

— Căpitane, răspunse Neghină, este un fanariot slab și cam bolnăvicios, 'mi-e frică să nu moară, n'ar fi bine să'l aduc pe dânsul astă-zi.

— Să moară de moarte bună? zise Bostan, cum se poate, adu'l aici curând să'l arăt eu cum mor mișeii și nelegiuiții ca dânsul.

Neghină se duse la subterană și aduse căpitanului pe fanariot.

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— De unde ai scos această pocitură? întrebă Bostan pe haiduc.

— Dintr'un mormânt, răspunse fanariotul.

— Taci nelegiuitule, răcni atunci căpitanul haiducilor, ai încă cuvânt să te plângi că ai fost închis în mormânt! A, câne, gândeai că Bostan vă va lăsa să scăpaţi nerăsbunaţi? Ei bine, să te pregăteşti de moarte.

Vai de mine; dar ce am greşit eu, de ce să mă omorâti? întrebă fanariotul.

— Neghină, zise Bostan, unde ai pus vergeaua de puşcă?

— Care vergea căpitane? întrebă acesta.

— Vergeaua cea care se frânsese. 'Ţi-am dat-o-ţie, ca să o strângi.

— 'Mi-aduc aminte căpitane, este în bordeiul cel-lalt.

— Focul e făcut?

— Se poate, nu se făcuse nici ziuă, când Bujor aşeză cazanul cu mâncare.

— Atunci dă fuga şi pune vergeaua în foc.

— Cât trebue s'o ţin?

— Până se va înroşi.

— Bine.

Neghină se duse numai de cât în bordeiu, luă vergeaua şi o puse în foc. Zece minute o ţinu şi începu să schinteeze.

— Iacă căpitane, apuc'o cu cârpa că te va frige Bostan o luă în mână.

— Acum ţineţi bine pe acest fanariot, ca să nu se mişte.

Trei din haiduci îl apucară strângându'l între braţele lor.

— Ţineţi'l capul în sus.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Bujor, care venise să asiste la tortura de dimineață îi pironi capul pe spate, spre a nu'i mai putea mișca.

Atunci Bostan băgă schânteetorul fer în urechia nefericitului fanariot, ast-fel că străpunse prin urechia cea-l'altă!

Un fum negru, un miros urât umplu tot bordeiul și victima fără a mai pronunța un singur cuvânt muri la minut.

* * *

— Câți fanarioți au mai rămas? întrebă Bostan a doua zi.

— Patru, răspunse Vasile din Puteni.

— Ia aduceți-mi unul din voi lespeda cea de piatră.

Neghină și cu Cucută se duseră afară și adusoră o piatră, care cântărea la vre-o 100 ocale.

— Adu-mi acum și cărcanele.

Cucută îi aduse numai de cât o crăcană țeapănă.

— Ia legați cu o funie această piatră, zise după aceea Bostan.

Haiducii se supuseră.

— Treceți funia prin cârlig.

— Bine, duceți-vă acum și-mi aduceți încă unul din fanarioți.

Neghină dete o fugă și peste puțin se întoarse cu fanariotul.

— Am ales pe acesta pentru astă-zi, căpitane.

— E bun și acesta, răspunse Bostan.

— Dar ce aveți de gând să faceți, de m'ați ales pentru ziua de astăzi? întrebă fanariotul cu un ton

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

prefăcut, căci începu să înțeleagă, că ei pregătesc un joc crunt cu viața lui.

— A, nimic zise Bostan,

— Dar piatra asta pentru ce ați atârnat-o.

— Avem un rămășag prietene.

— Ce rămășag ?

— Eu m'am prins cu voinicii ăștia, că vei putea să ții pe piept această piatră.

Fanariotul se îngălbeni ca ceara și începu să tremure.

— Vai de mine o să mor, stânca asta e mai grea ca pământul.

— Taci din gură prietene, eu mă prind pe ori ce că, ve-i ține pietricica acesta pe piept și nici nu vei simți vreo greutate.

— Cuconașule cum văd vrei să râzi de mine.

— A, nu să mă ferească D-zeu, nu voiu de loc să râd de tine.

— Atunci dar glumești.

— Glumesc? De când sunt eu n'am glumit nici odată.

— Dați-mi dar drumul ca să mă duc acasă, căci vă spun drept, am copii și nevastă și o fi plângând acum după mine.

— O să-ți dau drumul, se poate să nu-ți dau; să-ți încerc mai întâiu pieptul.

Fanariotul văzând ce-i așteaptă căzu în genunche și începu să se roage.

— Ridicați piatra, zise Bostan la doi din haiduci.

— Bujor și Vasile din puteri traseră de funie și piatra se ridică.

— Acum, tu Negbină și cu Cucută așezați pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

prietenul nostru la pământ și băgați de seamă ca pieptul să-i vie tocmai sub piatră.

— Amândoi haiducii făcură după cum le porunci căpitanul lor.

— Lăsați acum băieți piatra încetinel.

— Cucută și cu Neghină deteră drumul funiei și piatra se lipi strâns de pieptul fanariotului.

— Fie-vă milă, răcni fanariotul disperat.

— Hai băieți nu stați, sloboziți mereu câte nițel, câte nițel.

Pieptul fanariotului începu să trosnească, piatra se lăsă mereu și victima fără a muri deodată, striga de răsuna bordeiul.

Cinci minute dură acest chin și piatra sdrobind pieptul cu totul, fanariotul muri în urma unei dureri atât de crunte.

— Acum e gata, zise Bostan luați-l și îngropați-l.

O oră în urmă fanariotul era îngropat și nimeni nu mai vorbea de crima comisă, afară de sângele, care spălase pământul și stropise fețele celor opt haiduci.

* * *

In cinci zile cinci feluri de torturi fură alcătuite de nemilosul Bostan și cinci din fanarioți părăsiră lumea și mârșava lor viață.

Haiducii cari la început se cam înspăimântară de atâtea cruzimi comise de căpitanul lor acum începură a se deprinde cu ele, și cine nu s'ar fi deprins cu niște asemenea măsuri luate în contra unei lepre de care trebuia să scape nenorocita Românie.

— Haide băieți, aduceți-mi și pe celălalt fanariot, zise Bostan după ce se sculă din somn. Marioara.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

în astă noapte era mai voiasă ca totdeauna. Rădea mereu, mă strângea mereu în brațele sale și eu o sărutam mereu. Oh dacă zorile nu s'ar fi ivit, dacă noaptea era mai lungă aș fi mai stat încă mult cu dânsa!

— Așa e căpitane, ea este mândră de amantul ei, ea vede cum el știe să o răzbune, zise Bujor.

— Da, acasta e singura putere ce am, atât mai pot și eu face pentru dânsa, pronunță Bostan cu un ton melancolic.

— Neghină, zise după aceea haiducului care purta acest nume; du-te și-mi mai adu pe unu din neiegiuiți.

Neghină se duse numai de cât în bordeiul celălalt puse scara și se cobori în subterană.

— Bine ai venit palicarule, strigară fanarioții la vederea haiducului, cui o să dai astăzi drumul?

Neghină puse mâna pe unul din ei.

— Vino tu după mine, zise el fanariotului și urcă scara.

După ce eșiră amândoi, haiducul trase scara și apucând pe fanariot de mână, îi zise:

— Vino, căci trebue să te vază căpitanul.

Fanariotul de și ar fi voit s'o rupă mai curând la fugă, să se ducă la Andonis și să-i spue cele întâmplate, se supuse cu toate astea, căci nu avea încotro.

— Ai dracului au mai fost tovarășii mei, zicea el în gândul lui. Vorba noastră era că ori cine ar scăpa să se ducă și să dea de știre lui Andonis ca să ne scape mai curând din acel beciu în care eram închiși.

— Hei, intră p'aci înăuntru, ori ești chior, îi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

zise Neghină îmbrâncindu-l în bordei.

Fanariotul intră.

Atunci începu pentru dânsu o tortură îngrozitoare, în ghiarele căreia lăsă mârşava sa viaţă semnalată prin atâtea crime.

După ordinul lui Bostan, patru din haiduci îl apucară de mâni şi picioare şi începură să-l întindă. Ei trăgeau cu o putere haiducească şi membrele trosnind începeau a se deslipi! In zadar răcnia fanariotul, în zadar pomenia de frica lui D-zeu! Haiducii nu încetau de a-l svâcni mereu. Cinci minute dură acest chin şi mânele se desprinseră cu totul. Mai rămânea acum picioarele, căci ele fiind mai tari nu avură nici o deraiare din locul lor natural.

— Adu cuţitu, măi Vasile, zise Cucută tovarăşului său.

— Ce vrei să faci? îl întrebă Bostan.

— Să taiu pelea de care se mai ţin mânele spurcatului.

— Nu e de trebuinţă, să-i lăsăm mânele ca să nu zică pe urmă că noi i le-am tăiat. Te du însă Vasile de 'mi adu ciocanu cel mare.

Vasile se supuse şi într'un minut îl aduse ciocanul.

Bostan îndoi genunchiul fanariotului şi punând pe un haiduc a 'l ţine, îl isbi aşa de tare încât rotila genunchiului crăpă în trei. El voi să lovească şi în cel-l'alt genunchiu, dar victima biruită de durere îşi dete sufletul.

* * *

A doua zi era Mercuri; Bostan se sculă de dimineaţă şi începu [illegible] haiducii.

18[illegible] Digitizat cu sprijinul [illegible]
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ascultați fraților, le zise el, primăvara a venit și noi stăm încă tot aci. Dacă care cumva ar afla cârmuirea de noi, dacă ar cunoaște ea omururile noastre, nu-i așa că vom peri cu toții?

— Dar de unde o să afle căpitane? întrebă unul din haiduci.

— Asta e adevărat, dar ori-cum mie mi-e frică de acel Andonis. Apoi întorcându-se către haiducul Tudor îl întrebă:

— Așa dar zici că el e tot bolnav?

— Astă noapte i-a fost puțin mai bine, zise Tudor, un haiduc scurt și gros.

— Acum te duci tu singur la el, nu-i așa?

— Da, eu îndată ce am aflat că s'a îmbolnăvit, după cum mi-ai zis, m'am dus fuga la Galați, m'am îmbrăcat ca ciocoii și când Veronic veni la Galați ca să caute un doctor eu îi eșiiu înainte. „Ce ai?“ l-am întrebat, după ce m'am uitat câtva timp în fața lui. „Cum ce am“, îmi zise el. „Mă erți domnule“, îi răspunsei eu din nou, dar sau că ceeace văd este adevărat, sau că mă înșel cu toată învățătura mea de doctor.

— Cum mata ești doctor? mă întrebă Veronic.

— Atâta lucru putui și eu să învăț în viața mea îi răspunsei.

— Și ce zici că vezi la mine?

— Nimic mai mult decât un fel de bucurie amestecată cu o neliniște mare și dacă îmi dai voie îți pot însă spune că astăzi nu mai departe îți s'a întâmplat ceva.

— Bravo, Tudore, strigă atunci Bostan, tu ești plin de înțelepciune

— Și fanariotul ce ți-a zis după aceea? întrebă

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— El, urmă Tudor, stete câteva minute gânditor, după aceea îmi zise:

— Cucoane doctor, stăpânul meu e bolnav, poţi veni mata, ca să-l îndrepţi?

— Cum nu, îi zisei, eu sunt tare în meseria mea.

După acea mă luă cu dânsu şi mergând la otelul unde trăsese, ne suirăm în trăsura care era gata şi ne-am dus la afurisitul Andonis.

Când am ajuns acolo era târziu de tot; trecuse miezul nopţii.

— Poftiţi înainte, îmi zise Veronic şi trecând printr'o sală, intrarăm într'o odăiţă mică. Aici zăcea pe un pat Andonis, câinele care scăpase de cuţitul tău căpitane.

— Iată bolnavul îmi zise Veronic şi începu să vorbiască cu stăpânul său greceşte.

— Eu mă apropiaiu de fanariot...

— Şi ce 'i-ai zis? întrebă Neghină, întrerupându-i din vorbă.

— Nu 'i-am zis nimica, urmă Tudor. Ştiti că eu am fost cinci ani slugă la un doctor mare din Iaşi.

— Da, fiindcă mi-ai spus aceasta, te-am trimis şi eu, ca să faci pe doftorul, zise Bostan.

— Ei bine, continuă Tudor, făcui şi eu cum făcea stăpânul meu.

— Cum făcea stăpânul tău? întrebară toţi haiducii miraţi.

— Îi apuca de mână, răspunse Tudor. Dacă aţi băgat de seamă, omul are o vână în partea de dedesubt a mânei. Stăpânul meu, după cum băgaiu de seamă, punea degetul pe acea vână şi număra: „Ena, dio, tria.....“ după aceea scotea ceasul şi se uita.

— Ei vezi, îl opri Bostan, tu nu aveai ceas pe ce

Muzeul Digital al Literaturii Române
revistatransilvania.ro/mdrr

— Dar nici nu trebuia căpitane, căci când doctorul se uită la ceas este ca să ție minte peste câte ceasuri o să moară. Doctorul stăpânul meu, care de altminteri era un doctor prea bun, nici odată nu greșia; ori de câte ori lua mâna bolnavului, număra mereu la numere grecești din cari nu 'mi aduc aminte de cât: „Ena, dio, trio...", după aceea îl vedeam că se uita la ceas, și se uita timp mult vezi, făcea socoteala peste câte ceasuri o să moară, apoi închidea ceasul zicând: „Hâm".

— Și bolnavul se îndrepta? întrebă Cucută.

— Îndrepta? respunse Tudor, apoi dacă ar fi fost ca să se îndrepte, nu s'ar fi mai uitat stăpânul meu la ceas. El trăia mult vre-o douăsprezece ceasuri încă, și'apoi muria.

— Când am pus mâna mea pe a lui, ce să vezi bădiță, mâna acestui fanariot svîcnia de nu puteam s'o opresc. O! dacă la toți fanarioții o fi svîcnind astfel vinele apoi halal de dânșii.

— E bolnav greu, zisei eu și începui să număr pe românește: „Una, două, trei, patru..." și numărai până la zece. La ceas nu trebue să mă uit, zisei după aceea, ca să le dau niţica intimă; am înțeles toată boala. El bine știți ce avea fraților? el ardea tocmai cum arde un cuptor când e gata să arunci pânea. Avea friguri. Știi astă vară că așa ardeam și eu, când mă prinsese frigurile. Friguri avea dar și el, eu îl apucaiu, când l'a întors în căldură și îmi închipuii, că trebue să fi avut și frig.

— Nu-i așa că mai înainte a tremurat ca varga de frig ce i-a fost? întrebai pe Veronic.

— Da, tocmai, cucoane doftor, respunse el.

— Trebue să știți, zisei eu, că boala asta i-a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

venit dintr'o frică mare. Și după aceea îi apucai iar mâna.

— O! ce frică, parcă ar fi voit să îl omoare cine-va.

— Da, cucoane doftor, strigă atunci bolnavul am avut frică mare, niște hoți era să mă omoare. Și întorcându-se către Veronic, îi zise aste două vorbe: „Evgheiatros" care dacă nu mă înșel, va să zică: Bravo doftor.

— De atunci mă duc în toate zilele și în toate nopțile de îl caut la mână și îi mai dau câte o băutură. Nu voiam să-i îndrept, căci așa îmi-a zis, eri însă mi s'a înfundat. Iată ce mi-a zis Veronic:

— Cucoane doftor, sunt mai multe luni și stăpânul meu nu s'a mai putut îndrepta de aceste friguri îndrăcite, de aceea mâine mă duc la Galați să aduc un alt doftor.

— În zadar m'am încercat cu tot felul de vorbe, ca să îl fac să mai aștepte, cu nădejde că o să se vindece, ei nu voi să asculte nimic. Vezi bine, că acum când va aduce un doftor cu pricepere, îl va scula numai de cât.

— Dar cum? întrebă Cucută cu mirare, tu ai fi putut să-i îndrepți?

— Da, ori când îmi era în mână, ca să-i omor.

— Nu, zise Bostan, eu trebue să-i prind viu și să-mi resbun asupra lui.

După aceea se îndreptă, spre doi din haiduci și le zise:

— Mergeți băeți și-mi aduceți pe unul din fanarioți.

Haiducii se duseră și îi aduse îndată pe unul din prisonieri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Trebue să isprăvesc curând cu el, zise Bostan şi apropiindu-se de fanariot îi astupă cu amândouă mâinile gura şi nasul.

Fanariotul mai întâiu se înroşi ca focul, plămânii i se umplură şi oprindu-i-se circulaţia muri asfixiat.

— Acum faceţi un foc mare, zise Bostan haiducilor.

Bujor şi cu Neghină făcură afară un foc punând atâtea lemne, ca când ar fi voit să frigă o turmă cu oi.

— Căpitane, zise Bujor, focul arde mereu, ce să facem cu el?

— Mergeţi de-mi aduceţi şi pe cel din urmă neleguit, zise acesta.

Fanariotul fu adus numai de cât.

Ia trăgeţi mai băeţi tot jăraticul sub salcâmul asta, zise după aceea Bostan.

Haiducii făcură astfel.

Atunci Bostan legă pe fanariot cobză, de un par lung şi sprijinindu-l de salcâm începu să-l învârtească deasupra jărateculuí.

Abia îl învârti de trei ori şi ochii fanariotului plesniră de căldura focului.

— Măi Tudore, zise Bostan, adu-mi vre o doi pumni cu ardei pisat.

Tudor îi aduse şi Bostan începu a presăra pielea victimei cu ardeiu.

— De ce stricí căpitane ardeiul pe pielea acestui spurcat, lasă-l acolo că moare, întrebă Vasile din Puteni.

— Tocmai de asta 'l pun ardeiu, răspunse Bostan, ca să nu moară curând.

Şi căpitanul haiducilor învârtea mereu pe fanariot

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

d'asupra jărateculuĭ şi-l presera mereu cu ardeiu. Jumătate de ceas dură acest chin pentru nefericitul fanariot şi el muri!

Acum fraţilor, haideţi să fugim în pădurea Corbului, zise Bostan. Aici nu mai putem sta, ş'apoi nici nu avem ce face aici. Haidem fraţilor, căci primăvara a venit şi primăvara este vremea haiducilor. De acolo, din pădurea Corbului, noi ne vom arunca ca corbii asupra nelegiuiţilor şi ca corbii vom rupe din carnea lor!

Andonis comandantul poterei.

După ce Veronic văzu că nu face nimic cu doctoru pe care la început îl admira aşa de mult, a doua zi se duse la Galaţi şi aduse un doctor, care văzând boala lui Andonis, în două zile îl făcu sănătos.

O săptămână mai stătu Andonis după vindecare pe moşia Rediu, până ce se întremă bine, căci slăbise cu totul şi după aceea îşi vându moşia, vându tot ce avu şi se duse la Galaţi.

Aici prin protecţiunea sa prin aurul său, fraticidul, călăul Marioarei şi al femeei sale reuşi a se face comandantul poterei.

Sceleratul fanariot voia în ori-ce mod să'şi răsbune asupra lui Bostan; el ar fi sacrificat tot numai să-şi iasă la scop.

In prima zi când luă comanda poterei, veni cu două-zeci de poteraşi la bordeiul lui Bostan, ca să pue mână pe el şi să'l aducă la Galaţi. Abia însă ajunse la bordei şi nu găsi de cât nişte ruine şi două cadavre putrezite; erau acele a celor din urmă fanarioţi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Trist și palid se întoarse Andonis din acel loc, în care era să'și lase viața, din acel loc care se spală mai în urmă cu spurcatul sânge al consângenilor săi.

— Acum când sunt comandatul poterei, acum când am toată puterea în mâna mea, zise el, voiu trimite oameni pretutindeni și voiu afla numai de cât cuibul acestor hoți cari se numesc haiduci.

După ce comandantul poterii ajunse la Galați chemă numai de cât pe Veronic, locotenentul său și 'i zise.

— Veronic, pregătește-te de drum.

— Și unde am să mă duc stăpâne, întrebă fanariotul.

— Te vei duce mai întâiu prin tot ținutul acesta ca să'mi afli unde s'a așezat acel Bostan cu oamenii lui. Ia cu tine zece poterași, și mâine să-mi aduci răspunsul, căci dacă s'ar fi depărtat de locurile acestea, să știu ca să iau alte măsuri. O! mii de draci să intre în sufletul meu, dacă nu'mi voiu răzbuna pe dânșii!.. Haide Veronic, du-te, fă ce 'ți-am poruncit.

Veronic se supuse fără a mai răspunde nici un cuvânt, el se temea de mânia stăpânului său și în aceste minute Andonis era supărat la culme. Fraticidul, autorul atâtor crime directe și indirecte, după ce împrăștie toată averea sa, după ce părăsi molatica'i viață, după ce lasă totul din lume și se înroli în banda poterașilor, numai ca să poată prinde pe Bostan. ca să'și răsbune asupra lui, acum îl vedea aproape scăpat și nu avea altă mângâere de cât simpla speranță.

Veronic luă pe cei zece poterași și plecă, spre a descoperi pe haiduci.

— Să mergem mai întâiu la bordei, zise ei tovarășilor săi. de acolo ne vom putea face planul mai bine, pentru a putea descoperi cuibul acestor hoți.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

— Dar bine chir Veronic, întrebă unul din poteraşi, stăpânul nostru a zis pe mâine să'i ducem răspunsul.

— Stăpânul nostru zice multe când este mâniat. răspunse Veronic, eu sunt deprins cu dânsul: la noapte abia vom ajunge la bordeiu şi ei vrea ca mâine să'i dăm răspunsul în ce vizuine se află haiducii!

Şi Veronic începu să râdă cu hohot.

— Haide copii, goniţi caii continuă el, căci iată vine o ploaie furioasă şi nu vom avea unde ne adăposti; pe la orele zece să fim numai de cât la bordeiu, acolo vom putea să rămânem în astă noapte şi mâine dez de dimineaţă vom pleca iar la drum.

Poteraşii începură să dea cu picioarele în burţile cailor, cari începură să fugă de scânteia potrilor sub copitele lor. Un vânt răcoros fâlfaia coamele fugarilor şi răcorea frunţile călăreţilor, ei fugiră la o jumătate de ceas când norii, cari se vedeau în departe să strânseră de-asupra orizontului şi întunecară cerul.

— O să fim muraţi, fraţilor, zise Veronic acompaniatorilor săi.

Şi abia termină vorba şi picături mari de ploae începură să cadă din distanţă în distanţă, apoi se văzu o lumină urmate de o detunătură grozavă, după care imediat norii spărgându-se inundară pământul.

Ploaia bătea în faţa poteraşilor, ei fugiră cât-va luptând cu torentele furioase, care se formau pe pământ şi cu torentul care cădea din cer, când caii li se opriră în loc.

In zadar se încercau poteraşii ca să'i mişte să'i pue iar pe drum, în zadar striga Veronic de resuna locul hi! calule blestemat, hi! gloabă mânca-te-ar lupii

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

în zadar; caii lor nu voirâ nici să se mai clintească din loc.

— Ce vom face acum, se întrebau poteraşii uzi până la piele şi bestiile umane începură să tremure de frig şi de ploae cu animalele patrupede.

De odată însă se auzi un tropot de cai şi mai multe voci înăbuşite de furtună şi ploaia care cădea.

— Cine să fie acei călăreţi care vin spre noi? întrebă Veronic.

— Sunt ei, li s'au oprit caii de ploae, zicea din cea-l'altă parte unul dintre călăreţi.

Tropotul se auzi bine de tot, apoi se perdu şi poteraşii văzură înaintea lor mai multe umbre de oameni călări.

— Hei, cine sunteţi voi? întrebă Veronic cu o voce tare. Umbrele tăcură, se auzi însă drept răspuns mai multe detunături de puşcă şi o parte din poteraşi căzură la pământ.

— Întoarceţi caii şi să fugim, strigă atunci Veronic.

Poteraşii îl ascultară şi caii speriaţi de zgomotul puştelor o tulirâ la fugă spre Galaţi. Umbrele se luarâ după dânşii gonindu-i până la oraş şi slobozind mereu la focuri într'înşii.

— De ce te-ai întors Veronic înapoi? întrebă Andonis pe locotenentul său. Ce, ţi-a fost frică de ploaie? Aud? sau voiţi să vă dau dracului? Când eu îţi poruncesc trebue să asculţi de ordinul meu mişelule, căci altminteri voi pune să te omoare!

— O, stăpâne, zise Veronic, dar nu ne-am întors noi, ci ne-au întors.

— Cum, v'a întors ploaia nenorocitule?

— Nu, stăpâne!

— Atunci cine, frica ca să nu înopţi pe drum?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu, stăpâne.

— Apoi v'a luat atunci dracul pe aripa lui și v'a adus aici.

— Nu stăpâne.

— Vorbește atunci, canalie, strigă Andonis, cine v'a adus înapoi și de ce ați venit?

— Am venit ca să ne scăpăm viața, răspunse Veronic.

— Și cine voia să vă răpească viața?

— Niște umbre.

— Cum niște umbre?

— Așa; niște umbre eșiră înaintea noastră, începură să dea cu pușcile și ne goniră până aici omorând șeapte dintre noi.

— Șeapte dintre voi au murit? a! asta e înspăimântător, esclamă Andonis.

— Da, stăpâne, zise Veronic, din 11 am rămas acum numai patru și am fi murit și noi dacă nu am fi avut cai, care să fugă ca vântul.

In urma acestei triste vești, Andonis să puse pe gânduri, el nu se putea dumeri cine ar fi fost acele umbre atât de puternice care îi omoriră poteraşii oprindu-i totdeodată de a afla și cuibul haiducilor.

— Nu cumva o fi fost tot Bostan, întrebă el după câteva minute de gândire pe locotenentul său.

— Nu-mi vine să cred stăpâne, căci n'avea de unde să știe Bostan, că noi am plecat pe drum.

— Atunci dar o fi fost dracu.

— Știu și eu stăpâne, poate, căci numai dracu are putere așa de mare.

— Bine, vei vedea însă, că eu voiu pune mâna și pe dracu și pe Boston. Mâine dimineață să plecați 25 călări și armați bine, dar băgați de seamă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

când vă veţi întoarce să-mi spuneţi numai de cât unde s'au aşezat hoţii. Dacă însă nici de astă dată nu-mi veţi face nimic apoi să ştii că veţi muri cu toţii.

— Vom face ce vom putea stăpâne şi vom isbuti numai dacă dracul nu ne-ar eşi iar înainte, zise Veronic, pronunţând cele din urmă cuvinte aşe de încet, în cât Andonis nu le putu auzi.

— Bine, acum du-te de te culcă, îi mai zise comandantul poteraşilor şi Veronic făcând o închinare adâncă, eşi.

In timpul nopţii ploaia încetase şi dimineaţa era un timp frumos. Soarele strălucitor apărând pe cerul senin trimitea gingaşele lui raze de primăvară pe pământul ud şi pe florile, care începură pe ici-colea a se arăta în câmpiile verzi şi întinse.

Andonis se sculă, Veronic se sculă de asemeni şi începu să-şi pregătească oamenii pentru călătoria ce avea a întreprinde.

— Când te întorci Veronic? întrebă Andonis pe credinciosul său.

— Indată ce voiu afla cuibul hoţilor, respunse acesta.

Abia însă Veronic termină aceste din urmă cuvinte şi iată că un fanariot cu mânele legate intră în curtea comandantului poteraşilor. El avea nasul şi urechile tăiate, iar pe corpul lui gol se vedeau vergi vinete.

— Ce ai bre? îl întrebă Andonis mirat cu totul.

— M'au omorît, zise acesta şi căzu la pământ.

— Cum, cine te-a omorît, întrebă el din nou.

— Nişte hoţi, respunse omul cu nasul şi urechile tăiate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

— Hoți, ce hoți?

— Nu-i știu, nu-i cunosc.

— Dar bine, ce au avut ei cu tine?

— Nimic.

— Atunci dece te-au pocit astfel?

— Ca să-mi ia banii.

— Aveai bani cu tine?

— Da, aveam, respunse el mai mult mort.

— Și câți, erau mulți?

— 500 galbeni.

— Și se vede treaba că tu nu ai voit să-i dai și de acea ei te-au chinuit așa de mult?

— Nu, i-am dat la minut, căci îmi era frică să nu mă omoare și după ce mi-au luat banii s'au pus pe mine cu ciomegele, m'au bătut până mi-au sdrobit toate oasele, apoi mi-au legat mânele la spate și tăindu-mi nasul și urechile mi-au zis: Du-te de spune și lui Andonis ce ai pățit".

— Cum, strigă comandantul Poterei, acei hoți știau și numele meu?

— Da, îl știau.

— Printre dânșii se găsia și vreun grec?

— Nu, se găsia însă unul, care știa puțin grecește, el mi-a vorbit de vre-o două ori și acesta a fost care mi-a tăiat nasul și urechile.

— A, trebuie să fi fost vr'un grec, prietenul meu, zise Andonis, vre-un grec care cine știe ce i-ai făcut și acum s'a resbunat.

— Nu, nu era grec, rosti cu o voce perdută fanariotul semi-mort. El avea un nume moldovenesc, hoții ceilalți îl ziceau Bostan.

— Bostan? strigă Andonis sărind o palmă de la pământ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Bostan! exclamă şi Veronic încremenit.

— Ia ascultă prietene, unde l'ai văzut? întrebă cu curiositate Andonis.

— L'am văzut, nu l'am văzut bine zise fanariotul, căci când m'au dus hoţii la dânsul, odată m'a lovit cu o ghioagă în cap şi de atunci tot stele vedeam înaintea mea.

— Dar unde, în ce loc te-au dus hoţii?

— M'au dus în . . . şi muribundul tăcu, vorba începu să-i slăbească.

— Te-au dus în, unde, în ce loc te-au dus?

— Intr'o pădure, mai rosti muribundul.

— Auzi efendi, într'o pădure, strigă Veronic.

— In care pădure? întrebă Andonis pe fanariotul aproape mort.

— In pădurea de lângă Tecuci, zise el cu greutate.

— Dar pe tine cine te-au prins?

— Ei, hoţii.

— Erau mulţi?

— Erau . . . şi fanariotul se opri şi începu să-şi tragă sufletul.

— Moare, răcni Andonis şi ce trebuia să-l întreb încă nu mi-a spus. Ia strigaţi măi palicari cu toţii.

Atunci fanarioţii cari erau afară şi se uitau la victima muribundă începură să strige şi fanariotul care peste vre-o două minute încă, era să fie mort mişcat de strigătele lor îşi veni iar în viaţă.

— Vorbeşte, când te-au bătut hoţii? întrebă Andonis.

— Astă noapte, răspunse el.

— Cum ai venit până aici?

— M'a adus... şi fanariotul fără să-şi termine vorba

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mai dete de vre-o câte-va ori ochii peste cap și muri.

— Haide palicari, la pădurea de lângă Tecuci s'au așezat hoții, să mergem acolo și să-i prindem, zise Andonis.

După aceea pregăti 50 de poteraşi armați bine și trimese de știre la Tecuci ca să vie și de acolo potera, spre a inconjura pe haiduci din două părți.

O oră trecu și totul era gata. Cinci-zeci de poteraşi, călări și înarmați apucară drumul cel mare având de comandanți pe Andonis și locotenentul său Veronic.

Ei mergeau la Bostan în pădurea Corbului.

Pădurea supranumită a „Corbului".

Era luna lui Maiu.

Era luna, în care florile înfloresc și parfumurile cele plăcute îmbălsămează aerul.

Era luna tainelor, era luna amorului!

In pădurea pe care haiducii o numiră a Corbului, într'una din zilele acestei luni să vedea un foc mare.

Era aproape noapte, opt voinici cu spetele late și cu pepturile tari ca oțelul împrejurau focul uitându se cu lăcomie la un miel care să învârtea de asupra jăratecului

— Mielul e gata căpitane, zise Neghină adresându-se către Bostan.

— Haide copii să ne ospătăm și în urmă să dormim, zise căpitanul haiducilor tovarășilor săi.

După acea se așezară cu toții pe iarbă și mielul fu sfâșiat în bucăți.

— Ia ascultați băeți, zise Bostan în timpul mesei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cum vă par vouă acești trei haiduci cari în septămâna asta sunt de caraulă?

— De căpitane, respunseră haiducii, cum să ne pară, ne par a fi niște români de ispravă.

— Așa zic și eu și'apoi o să ne fie credincioși, căci mare foc au pe afurisiții de fanarioți.

— Nici nu mai încape îndoială, respunseră haiducii.

— N'ai văzut cum plângeau, când au venit ca să intre ca haiduci, zise Neghină ducând ploșca cu vin la gură.

— Și de ce plângeau, căci eu nu eram aici când l-ați primit, întreba Bujor pe căpitanul său.

— Plângeau, respunse acesta, fiind că aveau de ce plânge.

— Și ce aveau?

— Al văzut pe cel mai tânăr din ei, nu-i așa Bujor?

— Da, de văzut i-am văzut pe toți, dar nu știu de ce plângeau.

— Ei bine iată, ce avea nefericitul român. Era însurat de o lună, el își iubia femeea așa cum un bărbat datorește să și o iubească...

De odată însă Bostan să întrerupse, el auzi un cântec purtat de vântul rece al serei, o melodie tremurătoare, niște cuvinte neînțelese care îi isbiră urechile.

— Cine să fie care cântă așa de frumos? se întrebă Bostan și să sculă în picioare.

Atunci el văzu pe dinaintea lui trecând o femee, sau mai bine zis o fată tânără.

— Te oprește, strigă haiducul.

Fata se uită la ei și începu să fugă ca o căprioară.

— Dumnezeule, scapă-mă! esclamă ea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Eu am mai văzut-o, o cunosc, zicea Bostan urmărindu-o.

Fata era uşoară şi ea nu fugia, ci sbura. Bostan să ţinu câtva timp dupe dânsa, apoi o perdu din ochi.

— Dumnezeule, ce nălucă fu aceasta? Eu am văzut-o undeva, glasul ei l'am mai auzit şi altă dată.

După aceste cuvinte Bostan se rezemă de un arbore şi dete drumul gândirei sale ca să se intoarcă în tot trecutul său. Cinci minute stete căpitanul haiducilor astfel cu fruntea rezemată pe mână, cu ochii ţintiţi în pământ gândindu-se cine să fie acea femeie, acea fată, acea închipuire pe care ei o mai văzuse, o mai auzise şi altă dată.

— Trebue să fie dracul, zise ei lovindu-şi fruntea cu palma, apoi să îndreptă spre locul unde lăsase pe tovarăşii săi.

Haiducii să mirară mult de strania purtare a căpitanului lor întrebându-se între ei ce o fi având.

— Trebue să fie vre o ibovnică a lui, zise Neghină.

— Dar de ce atunci fugea de el? întrebă Cucută.

— Cine ştie, răspunse Vasile din Satul Puteni, o fi vre o ibovnică care l-a înşelat şi acum căpitanul căuta se-şi resbune.

— Poate, zise Cucută.

— Cine o fi, cine n'o fi, eu ştiu, că n'am putut să ascult ce a păţit acel biet om tânăr, care să însurase abia d'o lună. Capitanul zise că o iubia mult, apoi dacă o iubia aşa de mult de ce a lăsat-o şi a venit să se facă haiduc, zise Bujor.

— Nu bre, n'a lăsat-o, îl opri Tudor, ci i a luat-o.

— I-a luat-o, şi cine?

— Ascultă atunci să-ţi spun eu cum a fost lucrul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Şi Tudor începu :

— Era o noapte ca acum, cu deosebire că cerul era ceva mai senin ; noi toţi stam trântiţi pe iarbă când iată că vedem venind spre noi trei oameni. Tu îţi aduci aminte, erai spion în noaptea aceeea şi noi am gândit că poate te-au omorât şi acum veniau la noi cu gânduri rele: „Cine sunteţi voi?“ strigă atunci căpitanul nostru: „Oameni b u n i, Români“ respunseră ei.

— Iată căpitanul, strigă de odată Cucută întrerupând pe Tudor din convorbirea sa.

In adevăr era Bostan, care venia trist şi gânditor.

— Căpitane, ai prins căprioara ? întrebară haiducii.

— Nu fraţilor, respunse acesta. N'am putut nici să mă apropii de ea.

— Dar de ce ai voit s'o prinzi căpitane, întrebă din nou Vasile din Puteni.

— — Singur nu ştiu, zise Bostan, simţiam însă că o putere nevăzută mă trăgea către dânsa, fugiam şi când aproape să pun mâna pe ea simţiam o altă putere, care mă opria pe loc. O ! fraţilor această femee, această nălucire, prin cântecul ei neînţeles a deşteptat în mine ceva ascuns. Eu am mai văzut-o, vocea ei am mai auzit-o şi altădată, cu toate astea nu pot să-mi aduc aminte cine este. Dacă aşi fi prins-o, dacă aşi fi mai văzut-o, poate....

Şi Bostan fără a termina se acufundă iar în gânduri.

— Căpitane, zise atunci Bujor, spre a împrăştia gândurile comandantului său, stii că cu nălucirea cea de fată nu mi-ai isprăvit din ce pricină plângeau acei trei români, când au venit ca să se facă haiduci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Da, zise Bostan, trezindu-se ca dintr'un vis. Să-ţi spun acum.

Şi Bostan începu iarăşi :

— Românul cel tânăr era însurat abia d'o lună, el îşi iubia femeia mult, şi'o iubia, căci aminteri n'ar fi plâns atâta după ea ; dar într'o noapte tristă şi posomorită, pe la mieznul nopţii...

Şi d'o dată căpitanul haiducilor tăcu.

— Ce cântec era acela, începu să zică el încet, a- este ea, este ea. tot noapte era şi atunci !

Haiducii rămaseră înmărmuriţi.

— Ce vorbeşte oare ? se întrebau ei. Cine este acea „Ea“ ? Ce noapte era atunci ?

Haiducii gândiră deocamdată că căpitanul lor aiurează, ei însă greşiau, căci Bostan vorbia cu toate simţurile lui.

El nu avea nimic, dar era cu toate astea conştiinţa, care începuse să'l mustreze.

Atacul din pădure.

Bostan era încă transportat de gânduri, când trei oameni călări se vedeau venind fuga spre ei.

— Iată vine caraula, strigară haiducii. Ce o fi păţit de dau aşa fuga ?

La aceste cuvinte căpitanul se trezi din somnul gândirei, se sculă în picioare şi întrebă :

— Unde e caraula ?

— Iat-o, răspunseră haiducii.

Călăreţii sosiră.

— Ce veste băeţi ? îi întrebă Bostan.

— Rea veste căpitane, răspunseră cei trei haiduci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

intraţi abia de patru zile în corpul acestor opt voinici.

— Dar ce este? întrebă din nou căpitanul.

— Să vezi, începu să zică unul dintre cei trei care serveau de caraulă. Noi, după cum ne-ai învăţat, ne tot plimbam pe lângă ograda acelui nelegiuit de fanariot. Eram eu şi cu Stan a lui Nicolae, pe Cârstea îl lăsarăm afară din Galaţi cu caii. Iată că odată vedem unul din fanarioţi înalt şi nu tocmai urât că eşia afară şi porunceşte la zece oameni ca să se gătească de drum, căci vor merge la bordeiul Marioarei, ca de acolo să afle unde s'a dus Bostan. El vorbiau grecoşte şi eu cunosc puţin această limbă. Aşa dar, când am auzit cele zise de acel fanariot, care trebue de sigur să fie mai mare, tăcui numai de cât planul să ne ducem câte-şi trei la acel bordeiu şi pe la miezul nopţii, când ne va veni bine să ne repezim asupra lor şi să-i omorâm. Aşa şi făcurăm. Ne-am dus numai de cât de găsirăm pe Cârstea, şi încălecarăm câte trei pe cai şi plecarăm pe drumul cel mare. Iată însă că pe la ceasurile nouă începe o ploaie spăimântătoare; apa curgea cu coşa pe noi şi caii stăturâ pe loc, căci ploaia bătea din faţă. Ce era atunci de făcut? Să stăm pe loc, eram în primejdie de oarece dedeau fanarioţii peste noi; să mergem înainte nu puteam, nu voiau caii să mai meargă.

— Ce aţi făcut aşa dar? întrebă Bostan.

— Ne-am întors înapoi, ca să ne întâlnim în faţă cu fanarioţii şi să ne luptăm. Ca zece minute să fi mai mers noi şi iată că vedem pe nelegiuţi strânşi grămadă în mijlocul drumului şi îndemnându-şi mereu caii, ca să meargă. Să nu scoatem nici o vorbă, zisei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tovarăşilor mei, ci să dăm merau cu puşca în ei. Atunci slobozirăm odată câte-şi trei puştile în grămada care abia se zărea de întuneric şi ploae. O, dar ce să vezi atunci badeo, fanarioţii cărmiră caii înapoi şi începură să fugă. Noi i-am gonit până la Galaţi deşertând şi focurile celelalte dela puşti, apoi începurăm şi cu revolverele. Erau 11 cu toţii şi din unsprezece nu s'au întors la comandantul lor decât patru poteraşi, ceilalţi toţi au fost omoraţi de noi.

— Bravo haiduci, le zise Bostan vesel. Dacă vă este foame staţi acum de mâncaţi, iacă luaţi bucata cea de miel.

— O căpitane, răspunse atunci Cârstea, nu e timp de stat nici de mâncat.

— Şi de ce nu e timp? întrebă Bostan.

— Fiindcă potera ne înconjoară, răspunse el.

— Potera! care poteră? întrebă din nou Bostan.

— Şi nu numai una ci două, zise Stan al lui Nicolae.

— Două potere vin asupra noastră, cum să poate! esclamă Bostan.

— Da căpitane, zise Cârstea, una vine cu Andonis, iar cealaltă vine dela Tecuci.

— Să fugim, ziseră atunci haiducii.

— O, dar n'avem timp, pe oriunde am căuta să eşim ne vom întâlni cu potera.

— Ce vom face dar? se întrebau haiducii.

— Acum, răspunse caraula, orice pregătire ne va fi zadarnică. Tot ce ne mai rămâne este să murim.

— Nu, strigă Bostan, nu trebue să murim noi, ci..

Bostan nu termină şi pădurea răsună de un trosnet de puşcă.

— Ne-am pierdut, exlamară haiducii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Tăceți din gură, zise Bostan, și-și apleacă urechea la pământ.

— O altă detunătură se auzi din nou.

— E potera de la Galați, pronunță Bostan.

— Să fugim atunci pe drumul care duce la Tecuci zise Neghină.

Dar haiducul nu termină bine vorba și pădurea resună încă de o detunătură

— E potera de la Tecuciu, zise Bostan.

— Acum suntem morți, strigară haiducii deodată.

Bostan se sculă în picioare și să uită la cer nu ca să se roage, ci ca să-l examineze.

— Băieți, nu aveți frică, le zise el, încă câte-va minute și cerul o să fie acoperit cu nori.

— Ce face cu asta căpitane, răspunse Cucută, nouă nu ne e frică de cer, ci de poteraș.

— Sunteți mișei, răcni atunci Bostan. În zadar gândiam că aveți în voi inimă de român. N'am jurat oare că la ori ce primejdie vom muri cu toții fără a ne plânge? De ce dar acum vă văitați ca femeile că aveți frică de poteraș.

— Ai dreptate căpitane, răspunse haiducii atinși de cuvintele căpitsnului lor. Dacă așa ne-a fost scrisul vom muri fără să ne pară rău de viață.

— Nu, copii, îl opri Bostan, noi vom muri dar vom omorî pe poteraș.

Haiducii se uitară țintă la el.

— Cum? întrebară ei.

Și cuvintele lor se pierdură în sgomotul detunăturilor venite din două părți ale păduri.

— Poteraș au sosit, strigă caraula.

— Iată că a început să și plouă, zise Bostan.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Un zâmbet sarcastic trecu la aceste cuvinte pe buzele tuturor haiducilor.

Bostan îi înţelese şi le zise:

— Cine este căpitanul vostru?

— Tu, căpitane, răspunseră haiducii într'o voce

— Sunteţi atunci datori să ascultaţi de porunca mea?

— Suntem căpitane.

— Ascultaţi atunci. Suntem cu toţi unsprezece nu-i aşa?

— Tocmai.

— Şeapte din voi urcaţi-vă în vârful arborilor.

Şeapte din haiduci fucură ast-fel.

— Aveţi încărcături destule?

— Până la 50 de focuri.

— Bun. Acum tu Cârstea du-te de leagă caii de vre-un copac şi vino curând.

— Cârstea execută numai de cât ordinul căpitanului său.

— Voi îşţelalţi aveţi destule încărcături de puşcă?

— Tolbele ne sunt pline, căpitane.

— Măi băeţi, strigă atunci Bostan la cei din vârful arborilor.

— Ce este, respunseră ei.

— Când vor veni poteraşii vom începe mai întâi noi să dăm în ei. Când veţi vedea că focurile noastre sunt isprăvite, atunci să începeţi voi. Aţi auzit?

— Da, căpitane.

— Aţi auzit şi voi îşţealanţi ce am zis?

— Am auzit, căpitane.

După aceste cuvinte Bostan aranjă pe doi din haiduci într'o parte a pădurei şi el cu celalt haiduc trecu în cea-laltă parte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nori groşi se strânseră pe deasupra cerului, pământul se întunecă şi o ploaie mărunţă începu să cadă.

Vre-o zece minute mai trecură şi potera care venea dela Galaţi sub comanda lui Andonis şi Veronic se arătă.

— Unde s'or fi ascuns, întrebă Andonis surâzând. A! s'au ascuns mişeii, ca să scape, dar degeaba.

— S'au ascuns desigur, respunse Veronic, care era lângă el în urma poteraşilor.

Atunci d'odată se pomeniră cu două focuri dela spate şi mai mulţi poteraşi căzură la pământ.

— înapoi paliçari, strigă Andonis şi daţi cu puştele să nu mai remâe nici un hoţ.

Poteraşii se întoarseră în spre partea de unde veni atacul, dar la minut alte două detunături se auziră şi încă o parte din poteraşi căzură la pământ.

— Întoarceţi-vă înainte, strigă Andonis.

Nu apucă însă să termine vorba şi şeapte focuri căzură asupra lor din vârful copacilor.

— Bre! ce este asta, esclamă comandantul poterei.

Daţi cu puştile în pomi, căci acolo s'au pitit.

Poteraşii ridicară puştile, când deodată alte patru focuri îi isbiră din patru părţi.

Ploaia începu să cază cu furie şi trăsnetele se amestecau cu detunăturile puştilor. Trupa cealaltă de poteraşi, auzind zgomotul puştilor gândiră că sunt haiducii şi venind iute spre locul acela începu să dea în trupa aşălantă. Atunci se încăeră o luptă adevărat ridiculă. Poteraşii dădeau în poteraşi nimicindu-se unii pe alţii, apoi pe lângă asta se mai amestecau şi focurile a unsprezece haiduci cari loviau în amândouă părţile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Andonis înmărmurit de această stranie întâmplare o luă la fuga prin pădure, ca să-şi scape viaţa. El merse câtva şi împedecându-se de o buturugă căzu la pământ.

— Atât mai bine zise el tremurând încă de frică, voi remânea aici până la ziuă.

Bostan după ce văzu, că poterașii se omorau destul de bine între dânşii, bâgă două degete în gură tovarăşii lui se strânseră lângă el.

— Ce este căpitane, întrebară aceştia.

— Acum ajunge, haidem să fugim, respunse ei.

Bostan şi cu haiduci o luară încet spre fundul pădurei veseli, că ei un-spre-zece oameni au putut nimici două poteri aşa de mari.

Deodată însă Boston se împiedecă de ceva.

— Ce să fie aici, zise el şi puse mâna.

— Măi băeţi, e un om, strigă căpitanul, trebue să fie vreun fanariot, la luaţi-l d'aci.

Haiducii numai de cât îl luară pe spate şi plecară cu ei.

Andonis era acum perdut!

Ploaia mai dură încă vre o jumătate de ceas şi norii împrăştiindu-se, cerul se însenină din nou. Tocmai acum se înţeleseră poterașii între dânşii văzându-şi neghiobia lor. Resultatul luptei era trist pentru ei, căci din trupa care veniseră de la Tecuci rămaseră puţini de tot şi aceştia erau plini de răni. Din trupa pusă sub comanda lui Andonis muriră 37 între care era şi sceleratul Veronic.

Indată ce cerul se însenină, la lumina lunei, Boston zări plin de mirare că omul găsit, omul pe care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

haiducii îl duceau pe spate nu era alt cineva, decât mult doritul său Andonis.

— Staţi, strigă atunci căpitanul haiducilor. Acesta e nelegiuitul Andonis şi voiu chiar în astă noapte să-mi săvârşesc răsbunarea.

Haiducii se opriră şi Bostan apucând pe fanariot cu amândouă mânile de gât îl strânse aşa de tare, în cât era cât pe ici să-l omoare.

— Faceţi-mi voinicilor o groapă, zise el haiducilor săi.

— Dar cu ce s'o facem căpitane, întrebară ei.

— Cu ce-ţi putea, cu cuţitele dela brâu, nu-mi trebue să fie adâncă.

— Cei zece haiduci se puseră pe lucru şi în două ceasuri groapa era gata.

— Haide nelegiuitule, acum totul s'a isprăvit cu tine, zise Bostan lui Andonis.

Fanariotul tremura ca varza bătută de vânturi necutezând să scoată un singur cuvânt.

— E gata groapa? băeţi întrebă Boston.

— Gata căpitane, răspunseră ei.

Atunci căpitanul haiducilor legă mânele şi picioarele fanariotului, apoi îl trânti în groapă.

— Ce faceţi, tăeţi-mă, împuşcaţi-mă mai bine şi nu mă îngropaţi de viu, strigă fanariotul din fundul groapei.

— Turnaţi pământul, porunci Bostan.

Cinci minute trecură şi groapa era astupată.

Bostan fu răsbunat, iar Andonis cu o moarte aşa de grozavă plăti nenumăratele sale crime!..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Bostan mustrat de conştiinţă.

Trei ani în urmă căpitanul haiducilor de altădată, devenise acum pustnic. El locuia într'o peşteră din Carpaţi făcând toată ziua la mătănii şi nutrindu-se cu rădăcini de arbori.

Bostan voinicul de altă dată. Bostan omul cel frumos şi inteligent s'a făcut zic, pustnic. El era încă tânăr, dar faţa i se sbârcise şi barba îi crescu lungă.

Nu era zi, nu era noapte, ca să nu-l auzi jălindu-se amar. El plângea întotdeauna spunând stâncilor şi paserilor răpitoare păcatele sale!

Adesea cădea în genunchi, ridica mânele către cer şi se ruga ore întregi ca cerul să i erte!..

Ai văzut, singur iubitul meu lector sau lectriţă, cât de blând, cât de bun era Bostan înainte de a perde pe Marioara. Vesel şi surâzător, totdauna dispus la petreceri; iată pe Bostan înainte de moartea amantei lui, trist şi crunt, răsbunător nelmpăcat şi setos de viţe umane; iată pe Bostan în urmă.

In tot timpul haiduciei sale el comise nenumărate crime şi multe din ele le făcea mai mult din setea de a omorî.

Din noaptea însă în care îngropă de viu pe Andonis, el încetă de a mai comite morţi. De atunci lăsă şi haiducie şi codru şi veni de se făcu pustnic.

Vocea blândă şi dulce a Marioarei, vocea scumpei lui amante, vocea floarei crescută pe câmpia satului Rediul, vocea aceiei care apuse lui Bostan în minutul sinuciderei sale: „Bădiţă nu mă uita şi răsbună-mă odată", acum o auzi din nou zicându-i: „Destul bădiţă, destul!".

. . . . . .

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Astfel petrecea Bostan viața-i dureroasă plângând incontinuu și rugând cerul incontinuu ca să-l ierte.

Intr'o dimineață își făcea obișnuita lui rugăciune. El era în genuche, cu capul rezemat de o stâncă rece și se tânguia amar. De-odată însă aude un cântec, o melodie tremurătoare, care se legăna pe aripele dulcilor zefiri.

— E năluciréa din pădure, e glasul ce am auzit când eram cu tovarășii mei, zise pușnicul sculându-se în picioare și o suvenire tristă îi trecu prin minte.

Femeea care cânta se apropie de pușnic și cu o voce blândă zise :

— In numele lui D-zeu, dă-mi puțină pâne căci mi-e foame!

Acestă femee tânără, cu picioarele desculțe și cu hainele praf pe dânsa, păstra încă trăsurile unei frumuseți răpitoare.

O milă nespusă i se făcu lui Bostan, când auzi că-i cere puțină pâne și n'are de unde să-i dea.

— N'am fata mea, îi zise el, dar ia spune-mi cine ești și ce cauți pe aici?

— Eu mă numesc Emilia, respunse cântăreața câmpurilor. Acum câțiva ani eram o fată tânără și frumoasă. Părinții mei mă iubiau mult, ei nu aveau alt copil afară de mine. Eu îi iubiam de asemeni, dar mai cu deosebire iubiam pe logodnicul meu. Oh! eram logodită pușnice!

Apoi ștergându-se cu mâna două mari lacremi continuă :

— Intr'o seară eram la masă eu și cu părinții mei și pe când mâncam auzim o voce. Tata ese afară și în urmă intră înăuntru cu un voinic. Mie îmi păru a fi un om bun, căci așa îi arăta fața!...

Muzeul Digital al Romanului Romanesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ah! D-zeule, dece n'am murit atunci, de ce am mai trăit, ca să fiu streină şi să străbat vecinic munţii şi codrii!... Ei bine pusnice acel strein dupe ce a omorit, pe tata şi pe mama, pe mine care niciodată n'am făcut nimenui nici un rău, cu un cui înroşit îmi scoase un ochiu!

Şi nenorocita călătoare zicând aceste cuvinte arătă cu mâna-i arsă de soare şi crăpată de ger ochiul ei cel drept.

Bostan auzind aceste din urmă cuvinte căzu cu capul de stâncă, iar fata plângând începu iarăşi să fugă şi dispăru.

Moartea lui Bostan.

Aproape jumătate de zi rămase căpitanul haiducilor de altă dată, într'o letargie completă şi ar fi stat încă mult, dacă nu i s'ar fi părut că o voce tainică îi strigă zicându-i: „Scoală bădiţă, scoală!"

Bostan se trezi atunci ca dintr'un vis, se uită în jurul său şi mergând la fiecare stâncă, singurele tovarăşe ale unei vieţi de trei ani, le sărută luându-şi adio, căci prevedea singur că din locul la care se ducea nu se va mai întoarce niciodată. Dupe acea plecă.

Două zile merse el mereu, două zile şi două nopţi fugi într'una şi când câteodată voia să se odihnească, o putere, o voce nevăzută ca şi jidovului rătăcitor îi striga înapoia sa: „Mergi, mergi!" şi haiducul de odinioară pusnicul de acum merse două zile în plin şi tocmai a treia zi, seara de tot se opri pe nişte dărâmături din mijlocul unei alee de salcâmi.

— O, bordei, zise Bostan plângând, tu eşti acela

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

care odată adăposteai pe Mario flara, peoarea vieței mele! Dece te-ai dărâmat acum? O bordeiule, 5 ani sunt de când stăpâna ta n'a mai intrat în tine, și de atuncea tu ai rămas pustiu!

Și Bostan zicând aceste cuvinte leșină pe rămășițele tristelor ruine.

Seara era frumoasă, un vânt ușor sufla dulce și răcoros!

O privighetoare care cânta în toate serile, veni și de astă dată de se așeză pe vârful unui salcâm și începu să cânte.

Ea cântă mult îndreptându-și privirile spre casele în care odată locuia Andonis! Ea cântă și cântecul ei cel dulce și armonios deșteptă pe Bostan.

— Ce pasăre măiastră cântă așa de frumos, unde mă aflu eu? întrebă Bostan sculându-se în picioare.

— A! sunt la bordeiul Marioarei, zise el. Colo pe vârful salcâmului cântă privighetoarea și dedesupt la rădăcina lui e înpropat dorul inimei mele.

Și Bostan mergând la mormântul Marioarei căzu în genuchi și începu să plângă și să zică:

— Scoală Marioaro! scoală draga mea! Bostan a venit să te vază! scoală, nu-l lăsa să moară înainte de a te vedea!... Scoală iubita inimei mele, scoală să intrăm iar în bordeiul în care te întâlneam odată, în care te sărutam cu foc, în care tu îmi spuneai focul tău! ..... Scoală iubită, scoală, căci de cinci ani nu te-am văzut, de cinci ani umblu rătăcind în tot locul, căutându-te pretutindeni și negăsindu-te nicăeri... Scoală Marioară și dă-mi ca altădată fața ta frumoasă ca să o sărut, mijlocul tău subțire, ca să-l strâng, sânul tău, fraget, ca să-mi reazăm capul!... O, dragă tu mă iubiai, mi-ai spus-o de atâtea

* *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ori, de ce dar m'ai părăsit? Cu ce te-a supărat bădiță al tău, care acuma plânge după tine, după umbra ta?... O, nu, Marioaro! eartă-mă, eu sunt greșit, căci te-am făcut de atâtea ori ca să plângi, căci credeam dragă că nu mă iubeai, oh! și cât eram de înșelat!..... Dar scoală Marioaro! scoală să te mai vadă odată bădiță al tău, căci și el te-a iubit și te iubește încă! Marioaro! Marioaro! deschide cel puțin mormântul ca să dorm veșnic lângă tine, după o despărțire de cinci ani!!.... deschide Marioaro! primește-mă lângă tine și acolo să te întreb iarăși dacă mă iubești și să aud iarăși gura-ți zicându-mi: *da, te iubesc!! te iubesc bădiță!!!* ... Scoală Marioaro! căci de când mai lăsat eu n'am simțit bucurie, n'am mai văzut zi bună! O Marioaro, scoală să zidim bordeiul care s'a dărâmat, să intrăm în el și să fim iar amândoi cum eram odată!.... Scoală Marioaro! să te văd, căci viața mă lasă și nu te-oiu mai vedea!! Ah; Marioară! Mari...

Și Bostan nemai putând vorbi căzu cu fața pe pământul sub care dormea iubita lui și ca și dânsa adormi și el.

Privighetoarea cântă toată noaptea, iar a doua zi dimineața niște călători trecând pe acolo găsiră un cadavru.

Era Bostan haiducul, Bostan pustnicul care muri.

Dupe el nu rămase de cât numele lui și acele dărâmături de bordei. care vor vorbi secolilor despre trecerea lui Bostan prin lume.

— FINE. —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr

CĂRŢI NOI APĂRUTE IN EDITURA
„CULTURA ROMÂNEASCĂ"
BUCUREŞTI, — STRADA PITAGORA, 16-18.

	Preţul Lei B
Adevăratul cod al manierelor elegante, un volum mare, broşat	20.—
Epistolarul amorului şi al felicitărilor, un volum mare, broşat	15.—
Carte de felicitări, pentru anul nou, ziua numelui, etc., un volum	5.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărţi, un volum mare, broşat	12.—
Viaţa S-tului Vasile cel Nou sau cele 24 vămi ale Văzduhului, cu litere latine, un volum mare, broşat	20.—
Alexandru Macedon, cu litere latine, un volum mare, broşat	25.—
Calendar pe 150 ani	25.—
Minunile cele mai pre sus de fire ale Prea Sfintei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare şi Pururea Fecioarei Mariei	25.—
Explicare asupra viselor, un volum de 200 pagini, broşat	15.—

Toate aceste cărţi se expediază franco şi recomandat, după primirea costului înainte prin mărci sau mandat poştal direct de către librăria-editoare.

„Cultura Românească", Pitagora, 16-18
Preţul Lei 15.—

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

CĂRŢI NOI APĂRUTE IN EDITURA „CULTURA ROMÂNEASCĂ"

BUCUREŞTI, — STRADA PITAGORA, 16-18.

	Preţul Lei B
Adevăratul cod al manierelor elegante, un volum mare, broşat	20.—
Epistolarul amorului şi al felicitărilor, un volum mare, broşat	15.—
Carte de felicitări, pentru anul nou, ziua numelui, etc., un volum	5.—
Soarta omului sau viitorul descoperit prin cărţi, un volum mare, broşat	12.—
Viaţa S-tului Vasile cel Nou sau cele 24 vămi ale Văzduhului, cu litere latine, un volum mare, broşat	20.—
Alexandru Macedon, cu litere latine, un volum mare, broşat	25.—
Calendar pe 150 ani	25.—
Minunile cele mai pre sus de fire ale Prea Sfintei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare şi Pururea Fecioarei Mariei	25.—
Explicare asupra viselor, un volum de 200 pagini, broşat	15.—

Toate aceste cărţi se expediază franco şi recomandat, după primirea costului înainte prin mărci sau mandat poştal direct de către librăria-editoare.

„Cultura Românească", Pitagora, 16-18
Preţul Lei 15.—

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr